

PERSPECTIVA ESCOLAR

Publicació de «Rosa Sensat»

REFENT L'ESCOLA...

1931
1938

*Textos legals
i documents*

1975

1976

*Recull
d'alternatives
i declaracions*

Núms. 8 i 9

Juliol-Setembre 1976

EDITORIAL	1		
PRESENTACIÓ DEL PRESIDENT TARRADELLAS	2		
REFENT L'ESCOLA... 1931-1938. Textos legals i documents		REFENT L'ESCOLA... 1975-1976. Recull d'alternatives i declaracions	
Introducció	3	Introducció	66
Decret sobre la Llengua	5	Una alternativa per a l'ensenyament	67
Projecte de l'Estatut de Catalunya	6	Avantprojecte d'alternativa a l'ensenyament	75
Avantprojecte d'Estatut de les illes Balears	7	Declaració de principis per una Universitat nova en una societat democràtica	86
Avantprojecte d'Estatut de València	7	Declaració de principis i objectius per una Universitat Autònoma amb un govern democràtic	89
Projecte d'Estatut autonòmic de Mallorca i Eivissa	8	Els problemes actuals de l'ensenyament	93
Constitució de la República Espanyola	9	Els cristians davant la qüestió escolar.	97
Estatut de Catalunya	10	Una altra veu de l'Església	97
Avantprojecte de Constitució de Catalunya	11	Per una Nova Escola Pública	97
Estatut interior de Catalunya	12	Bases per a una reforma de l'ensenyament	97
Escola Normal. Decret de creació	13	Per un ensenyament socialitzat i lliure en una societat genuïnament democràtica	98
Règim intern de l'Escola Normal	14	Principis de «Coordinació Escolar»	101
Institut-Escola. Decret de concessió	18	Sobre la «Nova» Escola Pública	103
Institut-Escola. Decret de creació	19	«Consell Català d'Ensenyament»	105
Escola d'Estiu del 1932	25	Conclusions de les jornades de planificació lingüística a l'Estat espanyol	108
Escola d'Estiu del 1933	28		
Escola d'Estiu del 1934	34		
Creació del Consell de l'Escola Nova Unificada	39		
Decret sobre cultura	64		

8-9

Perspectiva Escolar Edició i Administració: a.a.p.s.a. «Rosa Sensat» - Còrsega, 271 - Tel. 288 00 03 - Barcelona-8

Consell de Redacció:
Rosa Carrió, Montserrat Casas, Biel Dalmau,
Marta Mata, Ramon Prats, Jordi Vives

Director: Jordi Tomás

Distribució a llibreries: Arc de Berà
Condesa de Sobradiel, 4, B, 2

Subscripcions: a.a.p.s.a. «Rosa Sensat»

Portada i maqueta: Pere Prats Sobreperè
Fotògraf: Josep Gri
Composició: Fernández, Borrell, 168
Impremta: Gráficas Román, Casa Oliva, 84
Realització tècnica: KETRES
Dipòsit legal: B. 2.090-1975 - P.V.P.: 150 ptes.
Subscripció anual: 400 ptes.

PERSPECTIVA ESCOLAR

1

La crisi de la Llei General d'Educació sembla que toca fons. I no és estrany. Amb sis anys de vigència no ha resolt, com ja exposàvem al número 3 de «Perspectiva Escolar», els problemes bàsics que té plantejat el sistema educatiu espanyol: escolarització de tota la població infantil, gratuïtat, selectivitat, qualitat científica de mètodes i continguts, llengua, estatut de l'ensenyant, democratització... Però no només no ha dut a terme el que prometia, sinó que mentrestant la situació política del país ha canviat i els mateixos plantejaments vàlids que feia la llei l'any 1970 han quedat descollocats, fora de context.

L'evolució política que experimenta el país ha fet que es radicalitzessin les exigències del sistema educatiu. Perquè una cosa és clara, el lligam entre política i educació. La crisi política actual ha aguditzat la crisi educativa, i la voluntat irresistible i irreversible de viure finalment en un marc polític democràtic ha estat assumida, com en altres camps, pels sectors implicats en l'educació.

Una de les manifestacions més visibles d'aquesta apropiació democràtica de l'ensenyament ha estat la proliferació de documents, declaracions, comunicats a la premsa que moltes entitats i grups relacionats amb l'ensenyament han elaborat com a alternativa a la situació actual.

Hem cregut que reunir en aquest número doble aquests documents representatius de diversos sectors de l'ensenyament seria d'interès i utilitat per als lectors, més que si tenim en compte les crítiques que alguns d'ells han aixecat i les polèmiques que s'han suscitat sobre alguns punts, com el de l'escola pública i el del pluralisme ideològic. Tenir els documents de primera mà i en versió íntegra sempre pot ajudar a veure-hi més clar i a perfilar la pròpia alternativa.

És clar que aquest recull de documents actuals —que constitueix la segona part del número— no és res més que un mosaic d'alternatives, sense coherència orgànica i sense confirmació experimental de la seva validesa, la qual només els podria venir del fet d'haver estat portats a la pràctica. S'hi troben alguns convergents; hi ha sobretot una problemàtica comuna (amb solucions sovint diverses).

Per això, com a contrast, hem recollit, a la primera part, els documents oficials d'una època que va acabar el 1939 i que podem considerar com a pròpiament nostra, és a dir, catalana, els quals sí que tenen una coherència i una validesa, perquè van ser fruit d'una discussió democràtica i d'uns acords de la base assumits pel govern de la Generalitat i portats a la pràctica. Aquesta legislació, tant o més que un model pedagògic de valor universalment reconegut, representa un estil realment democràtic de fer les coses.

Arrelats en aquesta història nostra, davant la problemàtica actual, hauríem de poder fer una reestructuració del sistema educatiu amb aquest mateix estil democràtic de confrontació i discussió oberta, en la qual hi haurien d'intervenir en primer lloc tots els sectors de mestres i ensenyants que han anat formulant la seva alternativa i lluitant dia a dia en aquest procés continu de refer l'escola.

Em plau d'aprofitar l'amable oferiment dels amics de "Rosa Sensat" d'encapçalar aquesta publicació per manifestar l'interès i l'admiració profunda que sento pel valuós treball que amb tanta eficàcia han sabut realitzar. La importància d'aquest treball, al meu entendre, cal trobar-la no solament en els resultats aconseguits, que considero fites decisives en la tasca de redreçament nacional de Catalunya, sinó molt especialment en la raonada promesa que contenen d'un futur millor.

Però si l'acció de "Rosa Sensat" s'orienta decididament cap al futur és cert també que s'arrela en un passat, en una experiència que, venint de lluny, va donar els seus millors fruits els anys 1931-38. Car, aquests anys, les nombroses iniciatives dels catalans en matèria d'ensenyament i de cultura van ser recollides i ampliades per una decidida obra de Govern que disposava, cal subratllar-ho, d'una arma de cabdal importància: la facultat de legislar que, malgrat les seves limitacions, l'Estatut comportava. La Generalitat, en efecte, va fer seva des del primer moment la idea que calia consagrar els millors esforços del país a la creació d'una sèrie d'institucions culturals que, junt amb les ja existents, procedent de l'època de la Mancomunitat, haurien de dotar Catalunya d'una verdadera xarxa educativa. Els resultats no van fer-se esperar: penseu, com a fites més importants, en la creació de l'Institut-Escola, de l'Escola Normal, de la Universitat Autònoma de Barcelona... En aquesta tasca la Generalitat no estava sola, ans al contrari: no solament va comptar amb la col·laboració eficaç de la més brillant intel·lectualitat de l'època, sino també, i això és tan essencial o més, amb l'entusiasme i la dedicació abnegada de pedagogs i mestres. Potser l'aportació més notable d'aquests a l'obra comuna fou la que es concretà en la celebració de les Escoles d'Estiu, alhora fogar d'una formació pedagògica avançada i veritable gresol d'idees i projectes en els quals cal buscar l'origen de moltes de les lleis i decrets que, poc temps després, la Generalitat promulgava. Com a exemple molt significatiu de l'esperit de col·laboració cordial que de bell antuvi s'establí entre la Generalitat i els educadors permeteu que citi aquí, emocionadament, unes paraules que el President Macià dirigí als assistents a la inauguració de la primera Escola d'Estiu que es celebrà sota la seva Presidència: "en el nou estat polític de Catalunya els Mestres seran considerats com els primers ciutadans". No cal que us asseguri que, en parlar així, el President no feia cap concessió a l'auditori, sinó que expressava una convicció pregona del seu esperit, d'un esperit que s'identificava amb la raó i els sentiments de tot un poble.

La tasca empresa, i en bona parte realitzada, en temps de pau havia de permetre que en les difícils circumstàncies de la guerra la Generalitat pogués responsabilitzar-se d'un complex sistema educatiu que, a partir de la creació del Consell de l'Escola Nova Unificada el 27 de Juliol de 1936 i la immediata promulgació d'un Pla General d'Ensenyament d'avançadíssim contingut, va funcionar amb notòria eficàcia. En aquest sentit, considero un gran honor d'haver pogut aportar el meu esforç, durant un període relativament breu però intensament viscut de la meva existència, al funcionament de les institucions culturals i pedagògiques de Catalunya des del meu càrrec de Conseller de Cultura.

De la important obra legislativa d'aquells anys en el camp educatiu aquesta publicació us en ofereix una escollida mostra, l'interès de la qual estic convençut que va molt més enllà del valor que sens dubte posseeix com a document històric. M'atreviria a recomanar-vos que estudiéssiu els textos recollits amb molta atenció, car, si així ho feu, podreu apreciar-ne no solament les idees generals, de perdurable validesa, sinó també una multitud de detalls que us podran servir de positiu ajut en el vostre treball d'avui i de demà.

Josep Tarradellas
President de la Generalitat

1931
1938

Textos legals i documents

INTRODUCCIÓ

L 14 d'abril del 1931 era proclamada la II República espanyola. Hores abans, Macià havia proclamat l'Estat republicà català i havia convidat els altres pobles d'Espanya a crear una Confederació de pobles ibèrics. Després, Macià es plegaria al que s'havia pactat a Sant Sebastià: reconeixement del problema català i propòsit de resoldre'l per mitjà d'un estatut d'autonomia que fos aprovat plebiscitàriament pels catalans i sancionat per les futures Corts Constituents espanyoles. En definitiva, es reconeixia la sobirania de l'Estat espanyol republicà sobre Catalunya.

Pocs dies després de la implantació de la República, el Govern provisional ja havia signat un *Decret sobre la llengua*, que demostra el canvi d'actitud operat respecte al temps de la Dictadura.

L'avantprojecte d'Estatut va ser redactat per una ponència designada per la diputació provincial elegida. Es van reunir a Núria el mes de juny del 1931, d'on prové el nom d'Estatut de Núria amb què es coneix aquest avantprojecte. Aquest text, lleugerament retocat pel Consell de la Generalitat, va ser plebiscitat el dia 2 d'agost i aprovat amb un 99 % de vots afirmatius.

En aquests mesos es van elaborar també avantprojectes d'autonomia del País Valencià, les Illes Balears i un de limitat a Mallorca i Eivissa. Aquests avantprojectes no van prosperar, i no es van arribar a presentar al Parlament de Madrid.

No obstant això, previ a la seva discussió a les Corts Constituents, havia de ser aprovada la Constitució de la República. Segons com fossin alguns dels punts fonamentals de la nova constitució, l'avantprojecte d'Estatut toparia amb greus dificultats per ser acceptat tal com havia estat votat a Catalunya.

El debat de la Constitució s'inicià el 27 d'agost i el text aprovat fou signat el 9 de desembre. La seva redacció ja feia veure la inviabilitat de l'avantprojecte d'Estatut.

El debat sobre l'Estatut de Catalunya començà el 6 de maig del 1932, i el text definitiu presenta diferències substancials amb el presentat a la discussió. El camp de l'ensenyament és dels més afectats. Finalment, el 9 de setembre del 1932 fou votat el text final i signat el dia 15.

D'acord amb l'Estatut, el 20 de novembre es van celebrar les eleccions per ocupar els escons del Parlament de Catalunya. La Llei més important que havia d'aprovar era la Constitució de Catalunya (Estatut Orgànic Interior), que finalment s'anomenà Estatut Interior. L'avantprojecte va ser redactat per una comissió jurídica nomenada anteriorment per la Generalitat. El govern de la Generalitat va revisar el text i el debat tingué lloc a partir del 24 de febrer del 1933. La votació definitiva es feu el 25 de maig.

Arran de la declaració per part de Companys (president de la Generalitat) de la República Catalana dins la federació espanyola (del 6 d'octubre del 1934), l'Estatut va ser suspès el 2 de gener del 1935. Amb el triomf electoral del Front Popular, l'Estatut va ser restablert el 29 de febrer del 1936.

Dins aquest context, es crea l'Escola Normal de la Generalitat i l'Institut-Escola. Les Escoles d'Estiu passen a ser organitzades per la nova Normal i la seva durada és d'un mes i la darrera setmana es dedica a discutir problemes políticopedagògics.

L'Escola d'Estiu de l'any 1932 discuteix els problemes que planteja l'ensenyament del llenguatge a Catalunya. El *Decret sobre la Llengua* esmentat més amunt constitueix un punt de referència de les discussions de l'Escola d'Estiu.

L'any 33 el tema escollit seria "Educació moral i cívica a les escoles de la República" i la del 34 va ser dedicada a "L'escola unificada: mitjans per a establir-la".

L'Escola d'Estiu del 35 va tenir un caràcter eminentment tècnic. La del 36, que no es va arribar a celebrar, tenia com a tema general "L'escola rural".

Amb l'inici de la guerra civil, Catalunya assoliria una major autonomia política (l'anomenada autonomia de guerra). En el terreny d'educació es posava en marxa l'Escola Nova Unificada, regida per un Consell creat el 27 de juliol de 1936.

L'essencial de les conclusions de l'Escola d'Estiu dels anys 32, 33 i 34 seria aprofitat ara en la configuració d'aquesta Escola Nova Unificada. El Pla oficial recollia la tradició pedagògica renovadora que s'havia expressat en el camp privat i li donava la possibilitat d'arribar a totes les escoles. També incloïa un pla general de l'ensenyament.

Amb això hem esbossat un simple marc cronològic per situar els documents referents a l'ensenyament del període 1931-1936, que transcrivim en aquesta primera part.

DECRET SOBRE LA LLENGUA

(Govern provisional de la República, 29 d'abril del 1931)

“És un principi universal de Pedagogia que l'ensenyament primari, per tal de ser eficaç, s'ha de produir en la llengua materna. L'exemple més categòric de l'aplicació d'aquest principi el presenta Bèlgica. Dins d'un mateix Estat unit estretament hi ha dues zones geogràfiques i lingüístiques definides: la zona flamenca i la zona francesa. La llengua materna s'hi ha elevat a la categoria de llengua vehicular, sense abandonar ni oblidar l'altra llengua que s'ha cultivat i ensenyat amb tota intensitat.

A les Corts Constituents ha de revertir plenament la responsabilitat d'estructurar el nou Estat espanyol i precisar l'amplitud i les característiques de la cultura pública. A les Corts Constituents haurà de confiar Catalunya el reconeixement de la seva personalitat jurídica i les funcions que dins de l'Estat haurà d'acomplir. Però la Dictadura va infligir un nombre tan gran d'ofenses i vexacions als sentiments més íntims i sagrats de Catalunya; aquests atacs, per altra banda, van determinar una reacció espiritual tan viva, que el Govern provisional no desborda els seus Poders acudint ben de pressa a reparar la injustícia i a servir aquelles aspiracions que disputen d'acord amb la necessitat de l'ensenyament i les pròpies conveniències d'Espanya, a la qual dins ja de la democràcia republicana, interessa que l'home aconsegueixi la seva valoració espiritual més alta.

La llengua catalana, proscriu i combatuda per la Dictadura, era ja abans d'aquest règim i és avui, amb més intensitat i extensió més gran, la llengua amb què un dels pobles més emotius i creadors del territori hispànic descobreix les intimitats de la seva consciència i expressa els seus pensaments. Possibilitar que la llengua materna sigui un instrument de cultura és possibilitar que la cultura rendeixi la seva màxima eficàcia. Això vol dir que, fins i tot fixant l'atenció a Catalunya, perquè el problema hi és més evident i el greuge ha estat més ostensible, la solució no es circumscriu al respecte al català com a llengua materna, sinó que s'estén a les altres llengües peninsulars que es jutgin i se les jutgi amb un dret idèntic. Dins de la nova estructuració de l'Estat que s'ha iniciat amb el canvi de règim, un dels afanys on ha de concentrar totes les seves energies la República és aquest: elevar l'Escola a la categoria d'autoritat i d'eficàcia que ocupa en els Estats de jerarquia més alta. Respectar la llengua materna, sigui quina sigui, és respectar l'ànima de l'alumne i afavorir l'acció del mestre permetent que s'acompleixi amb tota plenitud.

Per tot això que s'ha exposat, el Govern de la República decreta:

ARTICLE 1. Queden derogades totes les disposicions dictades des del 13 de setembre del 1923 contra l'ús del català a les Escoles primàries.

ART. 2. A les Escoles maternals i de pàrvuls de Catalunya l'ensenyament es farà exclusivament en la llengua materna, catalana o castellana.

ART. 3. A les Escoles primàries l'ensenyament es farà també en llengua materna, castellana o catalana, i a partir dels vuit anys s'ensenyarà als alumnes catalans el coneixement i pràctica de la llengua espanyola, a fi d'aconseguir que la parlin i escriguin amb tota la correcció.

ART. 4. Es faculta la Universitat de Barcelona perquè mitjançant el seu Seminari de Pedagogia, juntament amb els organismes que vetllen per l'obra de cultura de la Generalitat de Catalunya, el Consell d'Inspecció Primària i el Patronat Escolar de Barcelona organitzi cursos de perfeccionament amb la finalitat de donar unitat a l'obra de l'Escola primària i aplicació articulada i eficaç d'aquest Decret, evitant de pertorbar el dret dels professors ja nomenats.

ART. ADDICIONAL. En atenció als motius determinants d'aquest Decret, ja que es justifica en altre territori de l'Estat la mateixa necessitat que a Catalunya i formulada la petició, el Govern resoldrà aplicant l'esperit dels articles anteriors, en harmonia amb la difusió i circumstàncies del idioma respectiu.

Donat a Madrid el vint-i-nou d'abril de mil noucents trenta-u.

El President del Govern provisional de la República, Niceto Alcalá-Zamora y Torres.— El ministre d'Instrucció Pública i Belles Arts, Marcelino Domingo y Sanjuán.”

PROJECTE DE L'ESTATUT DE CATALUNYA

(dit de Núria)

Votat el 2 d'agost de 1931

TÍTOL I

Del territori i dels ciutadans de Catalunya

...

ART. 5. La llengua catalana serà l'oficial a Catalunya, però en les relacions amb el Govern de la República serà oficial la llengua castellana.

L'Estatut interior de Catalunya garantirà el dret dels ciutadans de llengua materna castellana a servir-se'n personalment davant els tribunals de justícia i davant els òrgans de l'administració.

Així mateix, els ciutadans de llengua materna catalana tindran el dret d'usar-la en llurs relacions amb els organismes oficials de la República a Catalunya.

...

TÍTOL III

Atribucions del Poder de la República i de la Generalitat de Catalunya

...

ART. 13. Correspondrà a la Generalitat de Catalunya la legislació exclusiva i l'execució directa en les funcions següents:

a) L'ensenyament en tots els seus graus i ordres, i els serveis d'Instrucció pública, Belles Arts, Museus, Arxius, Biblioteques i Conservació de monuments. Per a la concessió de títols professionals que hagin de tenir validesa en tot el territori de la República, els programes i ensenyaments escolar hauran de satisfer els mínims assenyalats per la legislació general.

...

TÍTOL VI

De les garanties dels ciutadans

...

ART. 31. L'ensenyament primari serà obligatori i gratuït. La Generalitat facilitarà als escolars més aptes l'accés a l'ensenyament secundari i superior.

A totes les Escoles primàries de Catalunya serà obligatori l'ensenyament de l'idioma castellà. La Generalitat de Catalunya mantindrà Escoles primàries de llengua castellana en tots els nuclis de població on, segons el darrer trienni, hi hagi un mínim de quaranta infants de llengua castellana. En aquestes Escoles s'ensenyarà la llengua catalana.

AVANTPROJECTE D'ESTATUT DE LES ILLES BALEARS

19 de juny del 1931

TÍTOL III

Facultats

...
 ART. 24. Es consideren funcions dependents de l'organització autonòmica regional, les no inherents a la sobirania estatal, o sien:

...
 8. Ensenyança primària i secundària; Escoles Normals i Tècniques de Comerç, de capacitassos, d'Indústria, Agrícoles, i Escoles de patrons de Cabotatge i de Pesca, d'Arts i d'Oficis, etc.
 ...

AVANTPROJECTE D'ESTATUT DE VALÈNCIA

11 de juliol del 1931

TÍTOL IV

Facultats pròpies i exclusives del Poder Regional

ART. 5. Al Govern de la Regió Valenciana correspondrà conèixer d'una manera especial en les següents matèries:

A) L'ensenyança en tots els graus i els altres serveis d'Instrucció pública i Belles Arts, que es subjectaran a les normes que s'indiquen:

1. La primera ensenyança serà gratuïta i obligatòria per a tots els infants de més de cinc anys.

Escola del Mar.

2. Serà obligatòria l'ensenyança de la llengua castellana en les escoles de primera ensenyança, sin són terres de llengua vernàcula, i la valenciana si són terres de parla castellana.
3. En les poblacions on es parle la llengua valenciana es donarà en el nostre idioma l'ensenyança i sols quan es sàpia bé llegir i escriure el valencià es passarà a l'estudi del castellà.
4. En els Instituts, Normals, Escoles de Comerç, etc. hi haurà càtedres obligatòries de llengua, literatura, geografia i història valencianes.
5. La Universitat fruità de règim autòmic, considerant-se el fogar de la cultura i esperit pairals. Existirà llibertat lingüística per a les funcions d'alta cultura i investigació científica.

...

PROJECTE D'ESTATUT AUTONÒMIC DE MALLORCA I EIVISSA

23 de juliol del 1931

TÍTOL III

Facultats

...

ART. 23. Es consideren funcions dependents de l'organització autònoma regional, les no inherents a la sobirania estatal, o sien:

...

h. L'ensenyança primària i secundària; Escoles Normals; Escoles Tècniques del Treball, de Comerç, de Capatassos d'Indústria, de Perits i Capatassos Agrícoles, d'Avicultura, de Patrons de Cabotatge i Pesca, d'Arts i Oficis, i d'altres.

CONSTITUCIÓ DE LA REPÚBLICA ESPANYOLA

9 de desembre del 1931

TÍTOL III

Drets i deures dels espanyols

...

Capítol segon: *Família, Economia i Cultura*

...

ART. 48. El servei de la cultura és atribució essencial de l'Estat, el qual el prestarà mitjançant institucions educatives enllaçades pel sistema de l'escola unificada.

L'ensenyament primari serà gratuït i obligatori.

Els mestres, professors i catedràtics de l'ensenyament oficial són funcionaris públics. La llibertat de càtedra és reconeguda i garantida.

La República legislarà en el sentit de facilitar als espanyols econòmicament necessitats l'accés a tots els graus de l'ensenyament, a fi que no es trobi condicionat per cap altra cosa que per l'aptitud i la vocació.

L'ensenyament serà laic, farà del treball l'eix de la seva activitat metodològica i s'inspirarà en ideals de solidaritat humana.

És reconegut a les esglésies el dret, subjecte a la inspecció de l'Estat, d'ensenyar les seves respectives doctrines en els seus propis establiments.

ART. 49. L'expedició de títols acadèmics i professionals correspon exclusivament a l'Estat, el qual establirà les proves i requisits necessaris per obtenir-los, fins i tot en els casos en què els certificats d'estudis procedeixin de centres d'ensenyament de les regions autònomes. Una llei d'Instrucció pública determinarà l'edat escolar per a cada grau, la duració dels períodes d'escolaritat, el contingut dels plans pedagògics i les condicions en què es podrà autoritzar l'ensenyament en els establiments privats.

ART. 50. Les regions autònomes podran organitzar l'ensenyament en les seves llengües respectives d'acord amb les facultats que es concedeixen en els seus Estatuts. És obligatori l'estudi de la llengua castellana, la qual s'utilitzarà també com a instrument d'ensenyament en tots els centres d'instrucció primària i secundària de les regions autònomes. L'Estat hi podrà mantenir o crear institucions docents de tots els graus en l'idioma oficial de la República.

L'Estat exercirà la suprema inspecció en tot el territori nacional per tal d'assegurar el compliment de les disposicions contingudes en aquest article i en els dos anteriors.

L'Estat vetllarà per l'expansió cultural d'Espanya establint delegacions i centres d'estudi i ensenyament a l'estranger i preferentment als països hispanoamericans.

...

ESTATUT DE CATALUNYA

9 de setembre del 1932

TÍTOL I

Disposicions generals

...
ART. 2. L'idioma català és, com el castellà, llengua oficial a Catalunya. Per a les relacions oficials de Catalunya amb la resta d'Espanya, així com per a la comunicació de les autoritats de l'Estat amb les de Catalunya, la llengua oficial serà el castellà.

Tota disposició o resolució oficial dictada dins de Catalunya, haurà d'ésser publicada en els dos idiomes. La notificació es farà també en la mateixa forma, cas de sol·licitar-ho part interessada.

Dins del territori català, els ciutadans, qualsevol que sigui llur llengua materna, tindran dret a elegir l'idioma oficial que prefereixin en les seves relacions amb els Tribunals, autoritats i funcionaris de totes classes, tan de la Generalitat com de la República.

A tot escrit o document judicial que es presenti davant dels Tribunals de Justícia, redactat en llengua catalana, haurà d'adjuntar-se la seva corresponent traducció castellana, si així ho sol·licita alguna de les parts.

Els documents públics autoritzats pels fedataris a Catalunya, podran redactar-se indistintament en castellà o en català i obligadament en una o altra llengua a petició de part interessada. En tots els casos, els respectius fedataris públics expediran en castellà les còpies que hagin de tenir efecte fora del territori català.

TÍTOL II

Atribucions de la Generalitat de Catalunya

...
ART. 7. La Generalitat de Catalunya podrà crear i sostenir els centres d'ensenyament, en tots els graus i ordres que cregui oportuns, sempre d'acord amb el que es disposa en l'article 50 de la constitució, amb independència de les institucions docents i culturals de l'Estat i amb els recursos de la Hisenda de la Generalitat, dotada per aquest Estatut.

La Generalitat s'encarregarà dels serveis de Belles Arts, Museus, Biblioteques, conservació de Monuments i Arxius, menys el de la Corona d'Aragó.

Si la Generalitat ho proposa, el Govern de la República podrà otorgar a la Universitat de Barcelona un règim d'autonomia; en tal cas, aquesta s'organitzarà com Universitat única, regida per un Patronat que ofereixi a les llengües i a les cultures castellana i catalana les garanties recíproques de convivència; en igualtat de drets per a professors i alumnes.

Les proves i requisits que d'acord amb l'article 49 de la Constitució estableix l'Estat per a l'expedició de títols, regiran amb caràcter general per a tots els alumnes procedents dels establiments docents de l'Estat i de la Generalitat.

AVANTPROJECTE DE CONSTITUCIÓ DE CATALUNYA

desembre del 1932

TÍTOL II

Drets i deures dels catalans

...

ART. 17. Catalunya facilitarà l'accés a tots els graus d'ensenyaments als escolars més aptes i mancats de mitjans econòmics.

...

ART. 20. El poder públic deurà donar assistència a la maternitat, als infants, als vells, als malalts i als invàlids que la necessitin i auxilis econòmics a les famílies nombroses desvalgudes.

La Generalitat establirà les institucions d'ensenyament professional, de beneficència i d'assistència social i de protecció moral, jurídica i material dels menors, als indrets catalans que estimi més apropiats per a portar a bon fi les seves funcions.

TÍTOL VII

Ensenyament

ART. 95. De conformitat amb el que disposa l'article 7 de l'Estatut, les lleis votades pel Parlament català determinaran els centres d'ensenyament que hagin d'actuar a Catalunya, les normes pel seu funcionament i el règim escolar en tots els ordres i graus.

ART. 96. L'ensenyament primari serà obligatori i gratuït.

ART. 97. Els catedràtics, Mestres i Professors de l'ensenyament, gaudiran de llibertat en l'exercici de la seva funció docent.

ART. 98. L'ensenyament oficial que s'organitzi a Catalunya d'acord amb l'article setè de l'Estatut, deurà ésser laic i inspirat en els ideals de treball, justícia social i de solidaritat humana.

ART. 99. Sempre que el Govern de la Generalitat vulgui fer ús del dret establert en el paràgraf tercer de l'article 7 de l'Estatut per a concordar amb el Govern de la República el règim d'autonomia de la Universitat de Barcelona, demanarà la deguda autorització al Parlament.

ART. 100. La llei determinarà les condicions de capacitat cultural necessàries per a concedir caràcter d'interès públic a les institucions privades.

ESTATUT INTERIOR DE CATALUNYA

25 de maig del 1933

TÍTOL II

Principis socials

...

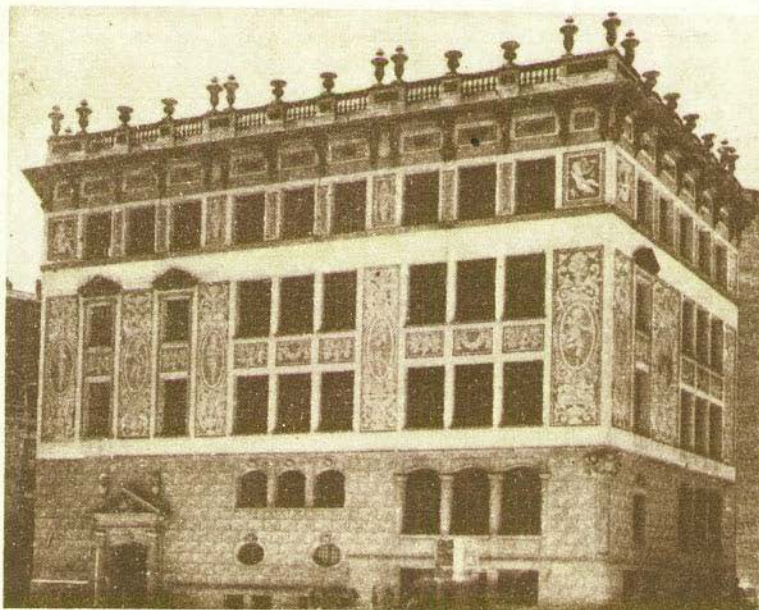
ART. 11. L'ensenyament primari serà obligatori, gratuït i català per la llengua i pel seu esperit. S'inspirarà en els ideals de treball, llibertat, justícia social i solidaritat humana, i es desenvoluparà mitjançant institucions educatives relacionades entre elles pel sistema de l'escola unificada. En tots els graus serà laic.

La Generalitat facilitarà l'accés a tots els graus de l'ensenyament als escolars més aptes mancats de mitjans econòmics.

La llibertat de càtedra queda reconeguda i garantida.

La Generalitat salvaguardarà l'existència i l'obra de les institucions privades de cultura que, atenint-se a les normes legals, contribueixin al progrés dels estudis i a la formació espiritual del poble català.

Grupo escolar «Baixeres».

ESCOLA NORMAL DECRET DE CREACIÓ

(Govern de la República, 22 d'agost del 1931)

La renovació pedagògica que s'està produint a tot Espanya exigeix que es presti la màxima atenció al problema de la formació del Magisteri.

D'allò que siguin els mestres depèn en gran part el que serà la nova escola de la República. Així ho ha entès el Ministeri d'Instrucció Pública, que s'apressa a transformar les Escoles Normals de Mestres fins a convertir-les en veritables centres de formació professional.

Però mentre arriba el moment d'implantar la reforma que s'està preparant convé realitzar determinades iniciatives que, sense trencar definitivament amb l'estat actual ni prejudjar el futur, tinguin tot el valor dels assaigs pedagògics.

En aquest sentit, Catalunya, sense perjudici del que s'hagi de fer quan l'Estatut entri en vigor, pot assajar un tipus d'Escola Normal de Mestres, que sense minva de les característiques generals de les altres escoles, respongui plenament a les modalitats típiques de la seva fesomia catalana.

Fonamentat en aquestes consideracions, el Govern de la República, a proposta del Ministeri d'Instrucció Pública i Belles Arts, decreta el que segueix:

Article Primer: El Ministre d'Instrucció Pública i Belles Arts faculta la Generalitat de Catalunya perquè organitzi a Barcelona, amb caràcter d'assaig pedagògic, una Escola Normal de Mestres.

Article 2n.: Tot el professorat numerari que passi a prestar els seus serveis a l'esmentada Escola Normal procedirà dels respectius escalafons de Normals.

Article 3r.: A proposta unipersonal de la Generalitat de Catalunya, el Ministre d'Instrucció Pública i Belles Arts designarà aquest Professorat numerari, el qual quedarà agregat a la Nova Escola Normal, en comissió de servei.

Article 4t.: La Generalitat de Catalunya proposarà al Ministre d'Instrucció Pública, per a la seva aprovació, l'organització i el pla d'estudis de l'Escola Normal, que constarà de quatre anys i comprendrà, almenys, les matèries que constitueixen el pla d'ensenyament de les altres Normals.

Donat a Madrid el 22 d'agost de 1931.

El President de la República, Niceto Alcalá Zamora.

El Ministre d'Instrucció Pública, Marcelino Domingo.

Colònia permanent a Can Puig (L'Arrabassada).

REGIM INTERN DE L'ESCOLA NORMAL

(Generalitat de Catalunya, 1932)

Missió de l'Escola Normal.— La missió de l'Escola Normal de la Generalitat és dotar Catalunya de Mestres ben capacitats, de visió àmplia i humana i que responguin a les exigències dels temps moderns.

Funcions de l'Escola Normal.— L'Escola Normal admetrà alumnes dels dos sexes i atendrà les funcions següents: a) Preparació del personal del Magisteri que hagi d'exercir a l'Escola pública i privada. b) Organització dels serveis de perfeccionament de Mestres que estiguin en actiu. c) Organització de seccions especials de preparació per a pàrvuls, per a anormals i nens difícils. d) Transitòriament, organització d'un servei complementari per a la formació dels Mestres que hagin sortit de les Normals de l'Estat posseint el Pla que ha regit fins ara.

Pla d'estudis.— L'Escola serà professional. El Pla durarà quatre anys: tres de formació preferentment teòrica i un de Pràctica professional. L'ingrés es farà mitjançant un examen-oposició i caldrà estar en possessió prèvia del títol de Batxiller o de Mestre, segons el Pla 1914.

Transitòriament i mentre no surti un nombre suficient d'aspirants que posseeixin el Batxillerat, entraran en el Pla d'estudis de l'Escola tres Cursos de cultura general que supliran la formació secundària.

Cursos de cultura general.— Els Cursos de cultura general seran cíclics i versaran sobre les matèries següents: Llengües (Català, Castellà, Francès i Llatí). - Elements de Filosofia. - Geografia i Història. - Matemàtiques. - Ciències Naturals. - Física i Química. - Música. - Dibuix. - Realitzacions. - Educació Física. - Formació domèstica (per a les senyoretas).

Ingrés als Cursos de cultura general.— L'ingrés als Cursos de cultura general tindrà lloc als 14 anys complerts i s'efectuarà de la manera següent: a) Els aspirants seran sotmesos a una prova vocacional que hom determinarà al moment de l'examen. En aquesta prova seran utilitzats els serveis de l'Institut d'Orientació Professional. b) La prova de suficiència comportarà: 1er. Dos treballs de redacció, un en castellà i un altre en català, d'una llargada proporcionada al tema que hom senyalarà, en els quals treballs es tindrà en compte, d'una manera especial, l'ortografia i la correcció sintàctica. 2on. Exercicis de diversa mena que determinarà el tribunal sobre matèries pròpies de l'ensenyament primari.

Les proves psicotècniques i de redacció seran eliminatòries.

Els aspirants a l'Ingrés presentaran, prèviament, un report de llur vida escolar formulat pel mestre o professor que més hagi contribuït a llur formació. En aquest report es farà constar, al costat del procés d'estudis i de les condicions intel·lectuals, les indicacions necessàries sobre conducta i moralitat.

Cursos Professionals.— Els Cursos professionals s'estructuraran en tres grups de disciplines:

I. *Disciplines bàsiques.* a) *Filosofia:* Filosofia general o introducció a la Filosofia. - Psicologia. - Ètica i Sociologia. b) *Biologia:* Biologia general. - Fisiologia humana. - Antropologia.

II. *Disciplines Pedagògiques:* Paidologia. - Teoria de l'Educació. - Història de la Pedagogia i de l'Educació. - Psicotècnia escolar. - Organització escolar.

III. *Metodologia: Mètodes i sistemes d'ensenyament.* (Curs complet). Metodologia de Llengües i Literatura. - Metodologia de Matemàtiques. - Metodologia de Ciències Naturals. - Metodologia de Física i Química. - Metodologia de Geografia i Història. (Cursos monogràfics de caràcter essencialment pràctic). - Teoria literària i de l'Art. - Dibuix i realitzacions (Pràctica i mètode). - Educació musical. - Formació domèstica (per a les senyoretas).

El conseller de Cultura de la Generalitat, Bonaventura Gassol, acompanyat d'alguns periodistes, visita l'Escola Normal.

Ingrés als Cursos professionals.— L'ingrés als Cursos professional s'ajustarà a allò que estableix per a totes les Escoles Normals de la República el Decret de 29 de setembre de 1931. Ultra això, aquest examen comportarà igualment una prova psicotècnica prèvia i eliminatòria, i les proves de redacció en català i en castellà, també eliminatòries.

En tots els casos l'Escola podrà organitzar les proves dels ingressos dintre la més gran amplitud i, d'acord amb les normes pedagògiques modernes, fugirà en tot el possible de les sessions públiques i solemnes.

Repartiment de matèries.— El repartiment de matèries i llur ajustament serà fet cada any pel Claustre de l'Escola, el qual està facultat per a introduir aquells canvis que cregui necessaris.

Pràctiques escolars.— Per a les pràctiques escolars que s'hauran de realitzar dintre els tres primers cursos de l'ensenyament professional, l'Escola es posarà en relació amb el Patronat Escolar de Barcelona, per tal de poder utilitzar les Escoles que aquest regeix.

Per a les pràctiques que integraran el darrer curs de la carrera, caldrà tenir en compte l'Estatut general del Magisteri que formularà la Generalitat de Catalunya o l'organisme que s'encarregui del funcionament general de les Escoles de Catalunya.

A part d'això, l'Escola Normal organitzarà en els propis locals o en els que siguin més avinents, una Escola d'Assaig que serà regida per la mateixa Normal en la forma que ella determini i que servirà d'element d'estudi i, fins on sigui possible, de mitjà de pràctiques.

Especialitats d'anormals o nois difícils.— Els aspirants al Professorat per a anormals o nois difícils, seguiran els Cursos de Cultura general i els tres Cursos de formació professional, després dels quals seran sotmesos a un Pla especial, fixat d'acord amb les normes que determinarà el Consell de Cultura.

Especialitat de pàrvuls.— Els aspirants a l'especialitat de pàrvuls rebran la mateixa preparació que el Professorat general, amb l'única diferència d'especialitzar en ordre als pàrvuls totes les disciplines referents a mètodes i sistemes, i faran les pràctiques en Escoles o Seccions de pàrvuls.

Drets dels alumnes.— Els alumnes que hagin superat els estudis del Pla professional i hagin merescut l'aprovació de l'any final de pràctiques, sortiran amb dret a ocupar les vacants que es produeixin en les Escoles oficials, d'acord amb allò que preveuran els Reglaments o Estatus oficials.

Professorat.— L'Escola tindrà un Professorat numerari entre el Professorat d'Escoles Normals de l'Estat, de conformitat amb el Decret de 29 d'agost de 1931, i un altre grup de Professors complementaris i especials, el nomenament dels quals serà proposat pel Claustre de l'Escola. Una encertada connexió de l'Escola amb el Seminari o Institut de Pedagogia de la Universitat de Barcelona permetrà als alumnes de la primera de rebre els ensenyaments dels Professors del dit Seminari. Es donarà, així, un pas vers la formació universitària del Mestre.

Els Professors complementaris i especials seran nomenats per un any i renovables pel Consell de Cultura de la Generalitat a proposta del Consell de Govern de l'Escola, d'acord sempre amb les necessitats d'aquesta.

Igualment i mitjançant els mateixos tràmits, podrà ésser augmentat o reduït el nombre de Professors numeraris, complementaris i especials.

A les reunions dels Claustres i altres efectes de la vida docent, seran considerats com a Professors de l'Escola els Professors permanents del Seminari o Institut de Pedagogia de la Universitat de Barcelona.

Direcció de l'Escola.— L'Alta Direcció de l'Escola correspondrà al Consell de Cultura de la Generalitat, el qual designarà, a l'efecte, un dels seus membres que pugui exercir en nom del Consell aquesta funció directiva i orientadora.

A més, l'Escola Normal tindrà al seu cap un Director escollit entre els Professors numeraris. Aquest Director serà l'autoritat superior dintre l'Escola i en portarà sempre la representació. En cas d'absència o de malaltia el Director serà suplert per un Professor numerari designat pel primer.

Consell de Govern.— Per al govern intern de l'Escola hi haurà un Consell integrat per cinc Professors numeraris: Director, Secretari i altres tres Professors numeraris; aquests tres darrers Professors alternaran cada any, dins el Consell de Govern, segons un torn automàtic.

El Consell de Govern de l'Escola es reunirà almenys una vegada el mes i serà el Govern executiu de l'Escola.

Secretari.— El càrrec de Secretari serà sempre ocupat per un Professor numerari. El Secretari és el Cap de l'administració de l'Escola i, per tant, de les seves oficines. El Secretari redactarà les Actes del Claustre i del Consell de Govern, i tindrà cura de la bona marxa de tot el servei de les oficines.

En cas d'absència o de malaltia el Secretari serà suplert pel Professor numerari que designarà la Direcció.

Claustre.— El Claustre de l'Escola estarà integrat pels seus Professors numeraris, complementaris i especials, pels Professors permanents del Seminari o Institut de Pedagogia de la Universitat, i per un alumne corresponent a cada un dels cursos de l'Escola, elegits dintre llur Associació professional.

Correspondrà al Claustre de tractar només de qüestions pedagògiques i docents. El Claustre es reunirà almenys una vegada al mes i sempre que la Direcció de l'Escola ho cregui convenient.

Alumnes.— L'Escola Normal de la Generalitat acceptarà únicament alumnes oficials. Restarà, per tant, eliminada d'una manera absoluta tota mena de matrícula que no comporti l'assistència a classe.

Les classes.— Les classes tindran la durada d'una hora. La puntualitat de Professors i alumnes hi ha d'ésser absoluta. Hi haurà quatre hores de classe al matí, interrompudes per un interval de mitja hora, i tres hores a la tarde, una d'elles dedicada a exercicis físics i jocs educatius. Prendran, també part, en aquests exercicis i jocs, segons un torn que s'establirà, tots els Professors de l'Escola.

Disciplina.— Quan sobre un alumne no valgui l'acció de l'Escola o quan el retard dels seus estudis es manifesti persistent i descoratjador, o la Junta de Professors consideri inadequada o insuficient la col·laboració familiar, s'indicarà a la família la conveniència de retirar de l'Escola aquell alumne. Si la família no ho fes, podrà ésser acordada per la Junta de Professors la separació definitiva.

El treball.— Les tasques de l'Escola i el treball de classes seran realitzats en una màxima col·laboració entre tots els Professors.

Tota l'obra de l'Escola tindrà un sentit de cooperació i de solidaritat íntima, per tal de donar una unitat espiritual a la labor educativa. La Direcció de l'Escola podrà donar les orientacions que caldran a l'obra pedagògica que s'haurà de realitzar en les classes, i aquestes seran igualment obertes a tots els Professors de l'Escola.

Tot Professor té el deure d'esmerçar íntegrament la seva vida a l'Escola; per tant, independentment de les hores de classe, tot Professor ha d'estar a la disposició de la Direcció per a tot allò que pugui convenir a les necessitats de l'Escola. El Professor que per causa major no podrà, accidentalment, donar la seva classe, en donarà coneixement a la Direcció de l'Escola en temps oportú.

Grups de treball.— Per a la major eficàcia de l'ensenyament, l'Escola establirà grups de disciplines anàlogues, al voltant de les quals es distribuïran els Professors segons llur preparació i llur vocació.

Les disciplines de cada grup s'ordenaran orgànicament, i els Professors a elles adscrits vindran obligats a reunir-se amb freqüència i segons les exigències del treball.

Torns.— A l'Escola hi haurà dos Professors i dos alumnes de torn cada setmana. Entraran en aquests torns tots els Professors de l'Escola i els alumnes dels Cursos professionals. La missió del Professor i l'alumne de torn serà la cura de totes les coses externes que faran referència a l'ordre general de l'Escola (puntualitat a les classes, correcció, higiene, jocs, etc.).

Durada del curs i vacances.— La durada del curs i les vacances s'ajustaran a les normes fixades pel Consell de Cultura, previ informe del Claustre de l'Escola, el qual vindrà obligat a fixar-ne el Calendari.

Promocions.— Queden suprimits a l'Escola Normal de la Generalitat els exàmens formals per assignatures, i es faculta el Claustre per a determinar la manera com els alumnes podran anar avançant en llurs estudis dintre els plans establerts. En cada curs es destinarà el primer mes a una revisió de la tasca realitzada dintre el curs precedent, per tal de donar-se compte si els alumnes, efectivament, estan en condicions de passar endavant.

Biblioteca.— Per a la completa realització dels seus fins, l'Escola comptarà amb una Biblioteca que estarà a la disposició de Professors i d'alumnes. Discrecionalment, aquesta Biblioteca podrà ésser utilitzada per d'altres persones a hores que s'anunciaran. La Biblioteca estarà servida per personal facultatiu, sota el control d'un Professor numerari anomenat Cap de la Biblioteca.

Publicacions.— Com a mitjà de treball entre Professors i alumnes, l'Escola organitzarà un servei de publicacions i curarà principalment de la publicació d'una Revista d'Informació i de Divulgació de la tècnica professional, i d'uns Annals per a la publicació de treballs de recerca o d'investigació científica.

Visites i excursions.— L'Escola completarà la seva acció docent amb la realització de visites instructives i excursions, amb el ben entès que aquestes no han de estar limitades als dies de festa.

Beques.— La Generalitat, l'Ajuntament de Barcelona i els altres Ajuntaments de Catalunya, podran concedir beques a aquells alumnes de l'Escola Normal que per llurs condicions especials en seran mereixedors. La proposta dels becaris serà feta per l'Escola atenint-se a les normes fixades pel Consell de Cultura.

Connexions.— El Claustre de l'Escola Normal estarà en connexió amb el Seminari o Institut de Pedagogia de la Universitat de Barcelona, per tal que la funció docent d'ambdues institucions pugui ésser coordinada i es puguin unificar les normes generals d'orientació en la formació del Magisteri.

Matrícules.— Els preus de matrícula i d'inscripció s'ajustaran als que fixarà l'Estat per a les seves Escoles Normals i seran determinats pel Consell de Cultura.

Article transitori.— Els alumnes que, tot cursant llurs estudis segons el Pla de 1914, s'incorporaran a l'Escola Normal de la Generalitat, hauran d'ajustar-se a les disposicions transitòries del Decret de 29 de setembre que regeix totes les altres Escoles Normals de la República.

INSTITUT-ESCOLA DECRET DE CONCESSIÓ

(Govern de la República, 9 d'octubre del 1931)

«Com a President del Govern de la República, d'acord amb aquest i a proposta del Ministre d'Instrucció Pública

Decreto el que segueix:

El Ministre d'Instrucció Pública i Belles Arts faculta la Generalitat de Catalunya perquè organitzi a Barcelona, d'acord amb les necessitats i característiques especials de la regió catalana, un Institut-Escola de Segon Ensenyament amb el caràcter d'assaig pedagògic.

L'Institut-Escola de Segon Ensenyament que es crea a Barcelona tindrà, per analogia, l'organització i les facultats que s'estableixen i disposen en el Decret de 10 de maig del 1918, en què es crea l'Institut-Escola de Madrid, excepte en la formació del personal docent per a establiments d'ensenyament secundari i en tot el que es refereix a les despeses que origini la creació i sosteniment d'aquest nou centre docent; i també s'ha de posar en concordança el que es disposa en el mencionat Decret amb la legislació escolar vigent i amb allò que fonamentalment es determini en el futur, per regular l'ensenyament secundari.

Donat a Madrid el nou d'octubre del mil nou-cents trenta-u.

Niceto Alcalá-Zamora y Torres.

El Ministre d'Instrucció Pública i Belles Arts, Marcelino Domingo y Sanjuan.

Colònia escolar de l'Institut-Escola. Excavant la piscina.

INSTITUT-ESCOLA DECRET DE CREACIÓ

(Generalitat de Catalunya, 26 d'octubre del 1931)

1r. De conformitat amb el Decret del Govern de la República, de 9 del corrent, i amb les normes generals aprovades per la Generalitat de Catalunya respecte a l'organització de l'ensenyament secundari en la nostra terra, crear a Barcelona un Institut-Escola de Segon ensenyament, el qual es regirà per les següents bases: 1.ª L'Institut-Escola de Barcelona admetrà alumnes dels dos sexes i funcionarà acoblat a una Institució d'ensenyament primari, que s'organitzarà d'acord amb l'Ajuntament de Barcelona i dintre del règim de Patronat Escolar que aquest té establert. 2.ª L'edat mínima d'ingrés a l'Institut-Escola, mentre les condicions dels alumnes ho permetran i mentre no s'implanti el règim general previst d'ensenyament secundari a Catalunya, serà als onze anys. La forma d'ingrés i el pas d'un any a l'altre s'atemperaran a les normes generals proposades pel Consell de Cultura i aprovades per la Generalitat de Catalunya. 3.ª Per començar les tasques de l'Institut-Escola, el primer any funcionaran únicament els dos primers cursos. Els altres cursos s'aniran implantant a compàs del progrés dels alumnes. 4.ª El Pla d'Ensenyament, l'organització, els mètodes, règim de Professorat, etc. s'atemperaran a les normes generals proposades pel Consell de Cultura i aprovades per la Generalitat de Catalunya. 5.ª L'Institut-Escola serà posat sota l'alta Direcció del Consell de Cultura, el qual realitzarà aquesta funció directiva nomenant, com a Delegat, un membre del Consell de Cultura que pertany a una de les Facultats de Filosofia i Lletres i de Ciències de la Universitat de Barcelona. 6.ª El Consell de Cultura queda encarregat d'estudiar i proposar al Consell de la Generalitat l'acord que calgui establir amb l'Ajuntament de Barcelona per a acoblar els cursos de segon ensenyament de l'Institut-Escola als de Primer ensenyament que han de funcionar sota el règim del Patronat Escolar de Barcelona. 7.ª El Professorat numerari serà nomenat d'acord amb el Decret de creació de l'Institut-Escola, a proposta unipersonal del Consell de Cultura. El personal especial serà nomenat pel mateix sistema de proposta i per una durada que es regirà d'acord amb les normes que té establertes la Generalitat per al seu personal docent. El personal complementari serà nomenat amb el mateix sistema de proposta; s'entendrà, però, que cada nomenament prescriurà quan deixi de considerar-se necessària la col·laboració de de l'interessat per decisió de la Direcció de l'Institut-Escola, comunicada, per a la seva aprovació al Consell de Cultura. 8.ª L'Institut-Escola s'instaurarà en els locals del Palau del Governador del Parc de la Ciutadella, els quals han estat facilitats a posta per l'Ajuntament de Barcelona.

2n. Als efectes que calgui, donar compte del present acord al Consell de Cultura i a la Intervenció.

(26 d'octubre 1931.)

REGIM INTERN DE L'INSTITUT-ESCOLA

1. *Missió de l'Institut-Escola.*— L'Establiment d'una continuïtat entre l'escola primària i l'institut de segona ensenyança; la coordinació de programes entre aquests dos graus de l'ensenyament; la coordinació dels mètodes emprats en l'un i en l'altre constitueixen una de les funcions principals de l'Institut-Escola.

En segon lloc, l'Institut-Escola té com a finalitat l'assaig, el contrast i la crítica dels mètodes d'ensenyament.

En tercer lloc, la preparació pedagògica del futur professorat de segona ensenyança.

2. *Secció primària.*— La Secció Primària de l'Institut-Escola s'ajustarà íntegrament als vigents reglaments de les Escoles primàries de Barcelona, tant respecte a plans d'ensenyament

com respecte a condicions del professorat, admissió de nois, etc. S'entendrà, però, que tots els professors de la secció primària de l'Institut-Escola accepten la coordinació de serveis amb la secció secundària i de fer-se càrrec d'algunes disciplines especials, corresponents a aquesta secció secundària, assenyalades en l'article 28 d'aquest Reglament.

3. *Secció secundària.*— La secció secundària de l'Institut-Escola admetrà especialment nois i noies de la secció primària que, havent complert 11 anys, estiguin en condicions d'emprendre els estudis del Batxillerat. Per a aquest pas no caldrà cap examen, a part de la decisió dels mestres de la secció primària i del control dels serveis d'Orientació Professional.

Per a omplir les places que l'anterior aportació de nois deixi lliures, s'admetran els nois de les altres Escoles amb les mateixes garanties.

La permanència dels nois en el primer curs i en qualsevol altre curs de la secció secundària i primària està sotmesa a les variacions assenyalades en l'article 35.

4. *Pla.*— El Batxillerat durarà normalment sis anys, i el noi no podrà donar per acabats els seus estudis de 2.ª ensenyança fins a haver complert 17 ó 18 anys. Si per especial intel·ligència i voluntat el noi ha estudiat amb èxit el sisè curs abans dels 17 anys, se li assenyalaran cursos complementaris o es repetirà la seva estada en el darrer curs, en sentit de superació i tot esperant la data d'atorgació del títol de batxiller.

5. Cada any el noi s'ocuparà en les mateixes disciplines. Les diferències de l'un any a l'altre seran sols d'intensificació en l'exercici, sense incrementar les hores de treball.

En els dos últims anys, atenent a les declarades aptituds i aficions del noi que així les manifesti i al dictamen dels serveis tècnics d'Orientació professional, podrà otorgar-se un aflluixament en algunes disciplines per torna d'una major intensificació en unes altres, sense consentir-se, però, en l'abandó definitiu de cap.

6. L'activitat escolar a l'Institut-Escola s'ordenarà segons aquesta prelació:

1. Acció.

2. Observació i control dels fets.

3. Conversa amb el professor i amb els altres alumnes.

4. Consulta de llibres.

5. Explicació del professor.

7. Les disciplines que cursaran els estudiants de l'Institut-Escola seran:

Llengües ibèriques.

Llengües clàssiques.

Filosofia.

Geografia.

Història.

Matemàtiques.

Ciències físiques i químiques.

Ciències naturals.

Dibuix, Modelat.

Esriptura.

Llengües modernes.

Música.

Gimnàstica. Jocs. Esport.

Treball al Laboratori.

Treball a la Biblioteca.

Treball a l'Obrador.

Excursions i visites.

8. Les llengües modernes, la música, els exercicis físics, els treballs de laboratori, de biblioteca i d'obrador ocuparan els nois durant les hores de la tarda; les restants disciplines els ocuparan els matins. Les excursions es subjectaran als articles 31, 32 i 33.

9. Els cursos duraran des de començament d'octubre fins a la fi de juny.
10. En acomiadar cada noi, a fi de curs, li serà encomanada una tasca de vacances.
11. En començar el nou curs, es farà l'assignació interina de cada escolar al curs que semblarà pertocar-li. Aquesta situació es rectificarà o ratificarà per Tots-Sants, i encara podrà retocar-se per Nadal i, en casos excepcionals, per Pasqua. Les rectificacions seran acordades per la Junta de Professors, auxiliada, si cal, dels serveis tècnics d'Orientació Professional.
12. El nombre d'alumnes de cada curs no passarà de 30. El nombre d'alumnes a les tasques de laboratori, biblioteca, obrador i, en general, les que demanaran un lloc especial, s'acomodaran a les condicions dels llocs disponibles. Però mai no podrà ésser superior al nombre d'alumnes de les classes orals. Si el nombre d'alumnes assignat a un mateix grau excedís de 30, s'organitzarà la distribució en dos o més grups que no passin mai del dit nombre.
13. L'ensenyament de la llengua i de la literatura tindrà per finalitat l'estudi lògic de l'instrument d'expressió parlada i escrita: la creació, en el deixeble, d'una sensibilitat estètica i d'una solidaritat humana amb tots aquells pobles que, com el seu, han arribat a la creació de models universals.
14. L'ensenyament de les llengües clàssiques anirà encaminat a donar a l'alumne una més segura consciència del propi idioma i el coneixement de la tradició humanística.
15. L'ensenyament filosòfic tractarà de raonar sobre els fenòmens psíquics, sobre l'essència i el valor de la vida i sobre l'ésser de les coses, plantejant problemes i mostrant aspectes i solucions, i escatarà preferentment el sentit de la personalitat i de la dignitat humanes. Convindrà també d'historiar les doctrines filosòfiques i llur influència sobre el pensament, tot procurant que aquesta exposició no pugui ésser motiu de desorientació ideològica.
16. La Geografia, en els seus múltiples aspectes, topogràfic, cosmogràfic, econòmic, polític i demogràfic, s'estudiarà relacionant-la amb les Ciències Naturals, amb la Física, amb la Geometria, amb la Història, i si per un cantó derivarà cap a la sociologia, per un altra abraçarà la Meteorologia i servirà d'iniciació a l'Astronomia.
17. L'ensenyament històric tindrà per finalitat d'oferir a l'alumne una noció clara d'allò que representen la tradició i el passat com a font de coneixement i com a exemple de vida civil.
18. L'ensenyança matemàtica començarà amb exercicis de càlcul mental i escrit, establirà les lleis de la quantitat al servei de les necessitats quotidianes i dels problemes tècnics, i paral·lelament a aquesta direcció de ciència aplicada, educarà el noi per a la lògica pura del nombre i de l'espai.
19. L'ensenyament de la Història Natural començarà per l'observació acurada dels éssers i fenòmens naturals més comuns, perquè, a través d'una experimentació escollida, s'arribi a una concepció fonamentada dels problemes de la vida. En un dels darrers cursos s'estudiaran íntegrament la Fisiologia i la Higiene humanes. Al marge no es negligirà el caràcter utilitari de l'estudi de determinades espècies i determinats fenòmens.
20. D'una semblant manera es desenrotllarà l'estudi de la Física i de la Química per tal d'arribar a l'establiment de les lleis de la matèria i de l'energia, i a l'aclariment dels processos naturals i industrials més corrents, i es farà que resti oberta a l'esperit de l'alumne l'ampla visió dels problemes transcendents que en aquest ordre suposin una preocupació universal.
21. Les disciplines de dibuix i de modelat atendran a la formació estètica de l'alumne, al sentit d'observació i d'interpretació plàstica de les coses.

22. L'escriptura s'ensenyara en el sentit d'ensinistrar el noi en els mètodes gràfics, clàssics i modernes (Cal·ligrafia, taquigrafia, mecanografia).

23. La finalitat de l'ensenyament de les llengües vives és d'adquisició de nous instruments d'expressió fàcil i de comprensió dels altres pobles: el més fàcil i exacte coneixement de les cultures que estan històricament o actualment relacionades amb la del nostre país.

24. L'educació musical té com a finalitat, a més d'educar l'oïda i la veu, d'afinar la sensibilitat, exercir una influència sobre el caràcter dels deixebles i donar-los tots aquells coneixements indispensables per a escoltar intel·ligentment i estimar la bona música.

25. En la pràctica de la cultura física i dels esports es tindrà en compte que és tot jugant que s'aprèn a practicar la solidaritat, que s'adquireix el domini del caràcter i que es sent la jola constant d'actuar i de crear. Els jocs seran organitzats a base de moviments sintètics que obeeixen a una necessitat biològica dels que juguen. Sempre que el ritme i la música puguin tenir una influència en els jocs, caldrà aprofitar-la.

26. A part dels treball pràctics fets a les classes, s'esmerçarà un cert nombre d'hores en la realització de certs problemes que exigeixen una tècnica especial. S'aprofitaran per a tasques els laboratoris de l'Institut-Escola i dels altres centres com és ara el Museu de Ciències Naturals, l'Escola del Treball, etc.

27. Els serveis de la Biblioteca escolar es regiran per un reglament especial. Atendran a la formació, en els deixebles, d'una capacitat de lector apte per a la crítica i per a extreure de cada lectura el màxim d'eficàcia educativa.

28. Els treballs manuals dels primers anys de batxillerat serviran d'enllaç entre els de l'ensenyament primari i els d'obrador dels cursos més avançats. Comprendran les diverses realitzacions a base de cartó, filferro, fusta, guix, fang, etc.

L'ensenyament de l'escriptura i dels treball manuals en els primer anys de la secció secundària aniran a càrrec de professors de la secció primària.

29. Cada estudiant es dedicarà a un ofici manual elegit per ell i pels seus pares, d'acord amb la Direcció, amb l'intent que arribi a assolir, en aquest ofici, almenys la perícia d'un mig fadri. Per al compliment d'aquest fi s'aniran establint dintre de l'Institut obradors de diferents oficis, o es determinaran les oportunes connexions amb les Escoles del Treball, per tal d'utilitzar llurs instal·lacions. L'aprenentatge d'un ofici serà considerat com una continuació dels treballs manuals escolars.

30. L'ensenyament domèstic que, en general, es dedicarà a les noies (en lloc de certs treballs manuals i els d'obrador dels nois), les orientarà envers la resolució conscient dels problemes promoguts pels afers domèstics, i les il·lustrarà respecte als treballs casolans, a la constitució de la família, a la cura dels infants, als serveis d'infermeria, i desvetllarà en elles ensems l'amor als nens desvalguts.

31. Es procurarà que cada setmana, cada curs o grau realitzi una excursió curta, en substitució d'una o dues classes: visita a museus, obradors, fàbriques, jardins, cultius, monuments, etc. No convé de precisar amb antelació i amb massa precisió els dies i les hores d'efectuar-la, puix que ho impedeixi llur dependència de moltes variables (temps meteorològic, oportunitats fortuites). Es consideraran com a sessions de classes celebrades fora del local de l'Institut.

32. A part de l'horari, s'organitzaran les excursions i els viatges col·lectius que es consideraran necessaris per a la formació dels alumnes.

33. Entre les excursions d'ordre tècnic se n'intercalaran de desvetlladores dels sentiments en pro dels desvalguts, com és ara visites a establiments de beneficència, sanatoris, cases de reclusió, etc.

Dels alumnes

34. Durant la segona quinzena de setembre s'admetran inscripcions provisionals d'alumnes. En aquesta inscripció es farà constar la data i el lloc de naixença, noms, nacionalitat, domicili

i ocupació dels pares o persones que legalment els substituïran; estudis anteriorment realitzats i en quina escola.

Atenent a aquestes declaracions es farà la incorporació provisional del noi al curs que millor semblarà pertocar-li.

35. L'admissió o bé la situació provisional del noi es rectificarà o ratificarà durant el mes d'octubre, i encara podrà retocar-se per Nadal i, en casos excepcionals, per Pasqua. Les rectificacions seran acordades per la Junta de Professors, auxiliada, si cal, dels serveis tècnics d'Orientació Professional.

36. En cas d'admissió definitiva, el pare o l'encarregat hauran de completar, dintre la primera quinzena de novembre, la documentació i el pagament de la matrícula.

37. En l'expedient personal de cada noi, després de les dades que consten en la fulla d'inscripció provisional, s'afegiran la data d'ingrés, el temps de permanència en cada grau, les pràctiques realitzades, etcètera.

38. La declaració de fi d'estudis del batxillerat per a nois que hagin complert ja 17 anys, serà acordada per la Junta de Professors, a la vista de l'expedient personal.

39. L'Institut procurarà de mantenir la major comunicació possible amb les famílies dels nois, a fi d'aconseguir la cooperació de l'escola i de la llar en l'obra educativa. Periòdicament es donarà compte, als pares o encarregats, de l'aprofitament de l'alumne.

40. Es fomentaran les associacions d'alumnes per a jocs, mutualitats, lectures, excursions, cooperatives i qualsevol altres fins culturals, econòmics, benèfics o recreatius.

41. La disciplina de l'Institut-Escola en allò que es refereix als alumnes haurà de basar-se en l'ascendent dels Professors, l'exemple, el poder de l'ambient i l'esperit corporatiu. Normes de la vida de l'Escola seran la llibertat i la mútua confiança. Per tal de corregir les faltes es procurarà de suprimir les causes o excitants que les motiven o afavoreixen. Quan una intervenció directa serà considerada indispensable s'emprarà l'amonestació privada.

42. Quan sobre un alumne no valdrà l'acció de l'Escola, o quan el retard dels seus estudis es manifestarà descoratjadorament persistent, o la Junta de Professors considerarà inadequada o insuficient la col·laboració familiar, s'indicarà a la família la conveniència de retirar-lo. Si la família no ho fes, podrà ésser acordada per la Junta de Professors la separació definitiva de l'alumne.

43. Tot aquell alumne que deixarà de pertànyer a l'Institut-Escola tindrà dret a l'expedició d'un certificat d'estudis i al dictamen equivalent. El certificat es basarà en l'expedient personal de l'alumne, i el dictament serà acordat per la Junta de Professors.

Professorat

44. Els catedràtics d'Institut nacional, Mestres i Professors incorporats a l'Institut-Escola s'entendrà que accepten: 1r., treball de classes; 2n., direcció de laboratori i exercicis pràctics; 3r., correcció d'exercicis escrits; 4t., cooperació en la vigilància i en els jocs; 5è., cooperació en les excursions, tant les dels dies feiners com les dels dies festius; 6è., participació en les reunions de Professors i tota altra classe de treballs en comunitat; 7è., acceptar la intervenció en totes les activitats organitzades dels alumnes.

45. Cada catedràtic podrà ésser encarregat d'ensenyar diverses matèries de la seva Facultat.

Cada catedràtic o professor portarà un quadern on constarà el treball realitzat en cada classe.

46. La Junta de Professors per a prendre les decisions que se li encarreguin en aquest Reglament i per totes les altres exigides per la vida interna de l'Institut-Escola, estarà formada per tots els Catedràtics, Mestres i Professors encarregats d'ensenyar.

El President i el Secretari d'aquesta Junta seran respectivament el Director i el Secretari de l'Institut-Escola.

47. La proposta de Director i de Secretari de l'Institut-Escola corresponen al Consell de Cultura de la Generalitat, i el nomenament, al Govern de la Generalitat.

Un Delegat de la Ponència d'Ensenyament Secundari del Consell de Cultura, catedràtic de la Facultat de Filosofia i Lletres o de la de Ciències, exercirà l'alta Inspecció en nom del Consell de Cultura de la Generalitat.

48. El Professorat complementari estarà format per Llicenciats en Ciències o en Filosofia i Lletres. El nomenament es proposarà anualment per la Direcció de l'Institut-Escola, al Consell de la Generalitat. El nombre de places serà limitat. En cada promoció es procurarà que es renovi la major part possible d'aquest personal, atenent a la finalitat de preparació pedagògica del futur Professorat de 2.ª ensenyança i no negligint la conveniència de continuïtat en l'obra primordial de formació dels alumnes.

49. El Professorat complementari s'entendrà que accepta les mateixes obligacions que el Professorat en general.

50. Serà obert a cada Professor complementari un expedient personal, on constarà la data de la seva admissió, els estudis i pràctiques realitzats, amb anterioritat, estudis pràctics, treballs personals, etc.

51. Els Catedràtics adscrits a l'Institut-Escola tenen el deure d'esmerçar íntegrament llur activitat a l'Escola. Solament en algun cas especial i transitòriament podrà otorgar-se excepció autoritzant-se la Direcció i aprovant-la expressament el Consell de Cultura.

52. Tant els professors titulars com els complementaris hauran d'esmerçar les hores laborables que la tasca pedagògica els deixarà lliures a activitats que amplïïn o refermin llur formació científica o pedagògica, d'acord amb la Direcció de l'Institut-Escola.

53. El personal complementari ha d'ometre especialment tota funció pedagògica independent de l'Institut-Escola.

Com a complement de les pràctiques que realitzarà a l'Institut-Escola, té obligació de prosseguir la seva formació científica universitària, d'acord amb l'anterior article, i la seva preparació pedagògica en els cursos expressament establerts en el Seminari de Pedagogia.

54. Quan la Direcció i el Consell de Cultura jutgin que els mètodes o les circumstàncies d'un professor no encaixen amb les normes reglamentades, o que els seus serveis han deixat d'ésser necessaris, es decidirà la seva reintegració a l'Institut de procedència si es tracta d'un catedràtic d'Institut nacional, o la seva separació si es tracta d'un professor especial o complementari. En tots el casos es seguirà el procediment més ràpid possible. De la mateixa forma es farà la separació en el cas d'ésser el professor que desitgi no continuar les tasques a l'Institut-Escola.

55. Tot professor, en separar-se de l'Institut-Escola, tindrà dret a l'expedició d'un certificat on consti, segons la documentació existent a Secretaria, el detall de la tasca realitzada. Quan es tracti d'un professor complementari serà indispensable, per a l'obtenció del certificat, l'informe favorable del Director del Seminari de Pedagogia.

ESCOLA D'ESTIU DEL 1932

*Problemes que planteja l'ensenyament del llenguatge a Catalunya (Conversa pedagògica)**

CONCLUSIONS APROVADES

Primer punt: Qüestions de principi sobre la diversitat de llengües en l'ensenyament.

PRIMERA. — L'ensenyament a l'Escola primària per a no pertorbar el desenrotllament de l'infant ha d'ésser monolingüe i a base de la llengua materna.

SEGONA. — La introducció d'altres llengües en l'ensenyament no ha de fer-se fins que l'infant hagi acabat la seva formació primària i estigui en possessió de la llengua materna. Els elements que poden determinar aquesta possessió són principalment tres: Primer: Un límit d'edat que ve determinat pels cicles normals d'adquisició de llenguatge. Segon: L'aptitud a expressar-se en el llenguatge parlat i escrit que es considera propi en els adults. Tercer: El coneixement fonamental de la gramàtica a base de la llengua materna.

Segon punt: Criteri d'adaptació en el règim d'ensenyament del català i del castellà a Catalunya.

Essent impossible per raons d'ordre extrapedagògic resoldre un ensenyament enterament monolingüe a base de la llengua materna, i prenent com a punt de partida l'actual Decret sobre l'ús de la llengua a les escoles de Catalunya de data 29 d'abril del 1931, l'adaptació de l'ensenyament de llengües es farà segons les normes que segueixen:

PRIMERA. — Segons el que preceptuen els articles segon i tercer de l'esmentat Decret, es tindrà molta cura de diferenciar els escolars segons llur llengua amb tota la rigorositat que permetin els tipus d'escola i els mitjans de què es disposi. Per a complir millor el que preceptua el Decret de la Llengua cal realitzar una estadística lingüística dels infants de la nostra terra.

SEGONA. — Acceptada la llengua materna com a verb vehicular de l'Escola, l'idioma castellà als nens de parla catalana i el català als de parla castellana, hauran d'ensenyar-se d'una manera paulatina i progressiva per tal que els infants arribin a posseir-los amb el màxim de perfecció.

(Acord de la Federació de Mestres Nacionals, acceptat per la Ponència.)

TERCERA. — L'edat de vuit anys que l'esmentat Decret posa com a límit inicial per introduir els nois catalans al coneixement de la llengua espanyola, s'entendrà sempre edat escolar o pedagògica. Perquè l'infant es pugui considerar de vuit anys d'edat pedagògica als efectes de l'aplicació de l'esmentat Decret, ha de saber llegir en català amb una rapidesa de 100 mots per minut d'un

* La discussió es va basar en el *Decret sobre la Llengua*, del Govern provisional de la República (29 d'abril del 1931), transcrit més amunt, i en les *Normes per a l'adaptació del Decret a les Escoles de Catalunya*, del Consell de la Generalitat de Catalunya (15 de febrer del 1932), que no reproduïm perquè la seva orientació es reflecteix àmpliament en les conclusions aprovades a l'Escola d'Estiu.

llibre de lectura corrent; ha de comprendre el significat d'allò que llegeix contestant bé almenys el 60 per cent de les preguntes que se li facin sobre el text llegit a base del lèxic mateix del text; ha d'escriure el dictat català amb un màxim de 35 per cent d'errades.

QUARTA. — Dels vuit als nou anys pedagògics es destinaran a l'ensenyament del castellà tres hores setmanals repartides degudament. Aquest ensenyament comportarà la lectura, l'escriptura i la conversa. Es farà a base del castellà i per mitjà d'un material de treball compost *ad hoc* per introduir d'una manera sistemàtica i sense pèrdua d'esforç el coneixement d'aquesta llengua.

CINQUENA. — Dels nou als dotze anys pedagògics es destinarà a l'ensenyament del castellà una hora diària de lliçó seguint les mateixes pràctiques i mètodes assenyalats per als vuit anys.

SISENA. — En arribar als dotze anys pedagògics, si l'infant sap manejar la seva llengua materna i coneix el mecanisme gramatical d'aquesta llengua, l'ensenyament del castellà es farà intensiu repartint la vida escolar entre el castellà i el català i destinant la meitat del temps a cada una de les dues llengües. En l'horari, i dintre el temps destinat al castellà, es fixarà l'ensenyament específic de la llengua i de la gramàtica castellanès i es destinarà a aquest ensenyament el mínim de tres hores setmanals. A l'escola rural, tenint en compte que l'ambient no és tan propici a l'aprenentatge del castellà com a ciutat, durant l'últim any podrà intensificar-se més l'ensenyament d'aquesta llengua.

SETENA. — Per a assegurar el bon funcionament d'aquest règim, és condició indispensable que els mestres de les Escoles de Catalunya coneguin amb la més gran perfecció les llengües catalana i castellana, i assolir l'obligatorietat de l'assistència dels infants a l'Escola. Caldria, per tant, estudiar de quina manera es poden auxiliar els pares mancats de recursos que necessiten els seus fills abans d'hora per a subvenir les seves necessitats més peremptòries.

VUITENA. — A part de les normes generals que vénen assenyalades, per a contribuir a l'esclarament del problema de la multiplicitat de llengües a l'Escola i assegurar a Catalunya el coneixement del català i del castellà, es considera indispensable la realització d'assaigs diversos, científicament controlats en els quals l'ús i l'ensenyament del català i del castellà siguin proposats a edats diferents i seguint normes i procediments de diversa mena.

Tercer punt. — Normes generals per a orientar l'ensenyament del llenguatge a base de la llengua materna.

PRIMERA. — Per a limitar el tema, en aquesta Ponència no es tindran en compte, dins el concepte d'ensenyament del llenguatge l'adquisició dels mecanismes bàsics de la lectura, l'escriptura i l'ortografia que comporten unes pràctiques pedagògiques molt concretes i poden ésser objecte d'estudis especials a part dels que es refereixen pròpiament a la llengua.

SEGONA. — L'ensenyament del llenguatge pròpiament dit, comporta totes aquelles pràctiques i elements d'estímul que condueixen a l'infant al domini de l'expressió a base de la paraula parlada i escrita, i en el tipus de llenguatge que es considera propi dels adults.

TERCERA. — L'ensenyament del llenguatge serà enterament *pràctic* i girarà entorn d'una penetració constant i renovada del sentit dels mots i les expressions i d'una pràctica viva de la construcció de la frase per assolir el valor de les estructures verbals. Aquest ensenyament es produirà sempre a base de fets vius d'expressió que es copsaran dins el llenguatge de cada dia o en el de les obres literàries de reconeguda autoritat que estiguin dins dels interessos dels infants. Tota *lliçó de llenguatge* tindrà com a base l'expressió parlada i es traduirà sempre que sigui possible en forma escrita. Tot l'ensenyament del llenguatge serà dirigit a preparar la *composició* i es procurarà per tots els mitjans que els temes de la composició, tant parlada com escrita, neixin d'una necessitat d'expressar-se sentida per l'infant en forma que els temes mai no puguin excedir de la seva capacitat psíquica en les diverses fases del seu desenrotllament.

QUARTA. — L'ensenyament del llenguatge tal com s'exposa a la conclusió precedent, comença així que l'infant ingressa a l'Escola per tal com aquesta forma d'ensenyament va a ésser una continuació del mateix aprenentatge espontani de la llengua. És precís, però, determinar dins un pla de conjunt el tipus d'exercicis o d'estímul que siguin indicats per a cada edat o per a cada fase evolutiva de l'adquisició del llenguatge.

ESCOLA D'ESTIU DEL 1932

Escola d'Estiu del 1932. Recepció a la Generalitat de Catalunya.

CINQUENA. — Fins als deu anys d'edat la gramàtica no s'ensenyarà a l'infant d'una manera sistematitzada. Es procurarà, però, que conegui la terminologia més general de la gramàtica per a poder-la aplicar a les coses del llenguatge. Així es procurarà que l'infant sàpiga què volen dir els mots nom, adjectiu, singular, plural, etc. La morfologia, que constitueix un element importantíssim de la gramàtica i del llenguatge, l'infant l'aprendrà d'una manera viva i espontània per mitjà de les pràctiques d'expressió en les quals es procurarà corregir els defectes morfològics i donar les formes correctes. Fins que l'infant no aprengui gramàtica formal, no se li parlarà de sintaxi però se l'ensenyarà a construir la frase i a percebre els matisos d'expressió segons la construcció per tal que pugui aplicar pràcticament les formes constructives al seu propi llenguatge, d'acord amb les fases del seu desenvolupament.

SISENA. — En l'ensenyament de la gramàtica que s'assenyala per a després dels deu anys, es procurarà seguir un mètode d'estudi objectiu que permeti a l'infant el descobriment dels fets de la llengua en la seva realitat, fugint dels apriorismes i prejudicis en què s'ha anat fonamentant fins a la data aquest ensenyament.

SETENA. — En la fase actual de l'ensenyament del llenguatge a Catalunya s'imposa la determinació d'un tipus d'exercicis que els mestres puguin aplicar immediatament segons les edats dels infants i la sistematització de la major quantitat de material possible que faciliti la tasca del mestre. Aquesta preparació de temes i material hauria d'ésser realitzada per tècnics autoritzats amb vistes a una aplicació general a les Escoles de Catalunya.

CONCLUSIÓ ADDICIONAL

“L'Escola d'Estiu del 1932, en la creença de remeiar un tort encara existent, demana als Poders de la República l'aplicació del Decret sobre l'ús i ensenyament de llengües a l'escola primària als altres països de parla catalana, això és, a les Illes Balears i a tot l'antic regne de València.”

ESCOLA D'ESTIU DEL 1933

L'educació moral i cívica a les escoles de la República

(Ponència)

PRIMER PUNT. — LA LLETRA I L'ESPERIT DELS TEXTOS LEGALS VIGENTS SOBRE AQUESTA QÜESTIÓ

Article 48 de la Constitució de la República Espanyola, 1931:

“L'ensenyança serà laica, farà del treball el centre de la seva activitat metodològica i s'inspirarà en ideals de solidaritat humana.”

De la Circular de la Direcció General de Primera Ensenyança, data 12 de gener 1932:

“L'escola ha d'ésser laica. L'escola sobretot ha de respectar la consciència del nen. L'escola no pot ésser dogmàtica ni pot ésser sectària. Qualsevol propaganda política, social, filosòfica i religiosa queda terminantment prohibida a l'Escola. L'escola no pot coaccionar les consciències. Al contrari, ha de respectar-les. Ha d'alliberar-les. Ha d'ésser el lloc neutral on el nen visqui, creixi i es desenvolupi sense pressions d'aquesta naturalesa.

L'escola, imperatiu de l'article 48 de la Constitució, ha d'ésser laica. Així, doncs, no ostentará cap signe que suposi confessionalitat, i així mateix seran suprimits de l'horari i del programa escolar l'ensenyament i les pràctiques confessionals. D'ara endavant, l'escola s'inhibirà dels problemes religiosos. L'escola és de tots i aspira a ésser per a tots.”

De l'article 11 de l'Estatut Interior de Catalunya:

“L'ensenyament primari serà obligatori, gratuït i català per la llengua i pel seu esperit. S'inspirarà en els ideals de treball, llibertat, justícia social i solidaritat humana i es desenrotllarà mitjançant institucions educatives relacionades entre elles pel sistema de l'escola unificada. En tots els seus graus serà laic.”

SEGON PUNT. — ORIENTACIÓ TEÒRICA.

Conclusió 1.ª — L'educació moral i cívica a les escoles de la República Espanyola, té una base legal taxativa i clara en els fragments transcrits, els quals li donen, d'altra banda, una orientació doctrinal completa i situen el problema entre les grans preocupacions dels nostres dies.

Conclusió 2.ª — El respecte que devem a la personalitat de l'infant, la significació específica de la infància en l'evolució individual de sentit i transcendència funcionals no capsats encara pels educadors, el possible paral·lisme que hi pugui haver entre aquesta evolució individual i la de la raça, amb les abreviacions i modificacions establertes i necessàries, i la necessitat categòrica que l'escola sigui de tots i per a tots, obliguen al mestre a una actuació empírica, de fina discreció, davant la formació moral i cívica dels infants en el clos de l'escola.

Pràcticament podria acceptar-se aquesta fórmula (1) esdevinguda ja clàssica en la pedagogia laica: "En el moment de proposar als alumnes un precepte, una màxima qualsevulla, pregunteu-vos si un sol home honrat es podria considerar ferit pel que aneu a dir. Pregunteu-vos si un pare de família —un tan sols— present a la vostra classe i que us escoltés, podria de bona fe negar el seu assentiment al que us senti dir. Si, sí, absteniu-vos de dir-ho; si no, parlevu resoltament; perquè el que aneu a comunicar al nen no és la vostra pròpia saviesa, és la saviesa del gènere humà, és una d'aquestes idees d'ordre universal que diversos segles de civilització han introduït en el patrimoni de la humanitat."

Conclusió 3.ª. — Les idees i les pràctiques morals són relatives i evolucionen en el curs de la història sota l'acció conjugada de diversos factors. D'altra banda, l'evolució individual humana en els punts d'observació esbossats en el primer paràgraf de la conclusió precedent i el mecanisme de la conducta, evolució progressiva que va des del reflex més simple fins als processos complicadíssims de la volició, ens mostren també les pràctiques i les idees morals en profunda i contuniada transformació.

Li cal, doncs, a l'educador, una visió àmplia de tot això, generosa i comprensiva. Li cal saber veure en totes les manifestacions de la infància els antecedents necessaris, per imperfectes o reproables que ens semblin, que ens permeten d'arribar, en virtut d'un llarg procés evolutiu, a les formes i resultats que ofereix l'edat adulta.

Conclusió 4.ª. — L'Escola laica presenta al mestre una obligació ineludible: la de deixar fora del clos escolar totes aquelles idees, conviccions, sentiments o pràctiques que siguin propis d'una filiació doctrinal, religiosa, social o filosòfica, és a dir, de tot allò que divideix els homes.

El mestre que, en entrar a l'escola, no sigui capaç de prescindir d'aquests valors íntims, àdhuc de llurs signes exteriors, ni capir ni copsar objectivament les idees d'ordre universal que són el patrimoni i l'aglutinant de tots els homes i de tots els pobles cultes, està incapacitat per a ésser el mestre d'una escola laica.

Conclusió 5.ª. — Tota l'obra de la formació moral i cívica a les escoles de la República ha de tendir a una altra realització: dotar el nen dels darrers graus escolars d'una noció objectiva i sistemàtica dels conceptes morals i cívics de la nostra època, és a dir, del *deure* auster i rígid com a imperatiu categòric, el qual ens fa més lliures i exalta els valors de la personalitat i fa possible l'autonomia personal i la convivència humana.

Cal, a aquest fi, aconseguir una relació íntima i eficaç, una relació de subordinació i dependència recíproques, entre la consciència moral de l'infant noblement excitada i il·lustrada, la conducta i una cultura intel·lectual de caire informatiu.

Vot particular a la Ponència que formula el senyor Joaquim Carreres i Artau.

El sotassignant membre de la Ponència sobre "La formació moral i cívica a les escoles de la República", amb el desig d'acordar l'escola a la realitat social present, té l'honor de proposar que la primera i la segona part de les conclusions de l'esmentada Ponència quedi redactada en els següents termes:

Disposicions legals.

Article 48, paràgraf 5, de la Constitució de la República, i art. 11, paràgraf 1, de l'Estatut interior de Catalunya, transcrits anteriorment.

(1) Jules Ferry. — *Carta als mestres sobre l'escola laica* (1883).

1.ª. — El precepte legal del laïcisme obliga el mestre oficial a abstenir-se de qualsevulla manifestació o acte a favor d'una determinada confessió religiosa. L'escola no ostentará cap signe que suposi confessionalitat, i així mateix seran suprimides de l'horari i del programa escolars l'ensenyament i les pràctiques confessionals.

D'acord amb aquest precepte, la formació moral a l'escola tindrà un contingut simplement humà i universal, respectuós i compatible amb totes les creences i conviccions religioses individuals.

2.ª. — La formació moral a l'escola defugirà l'ensenyament purament doctrinal i teòric i consistirà millor en una educació pràctica de les activitats infantils, especialment les de treball escolar, per arrelar en el noi hàbits fermes de disciplina i govern de sí mateix.

L'ensenyament moral teòric serà reduït a breus reflexions ocasionals seguides d'alguna màxima o consell, i només en els graus superiors de l'escola serà iniciat en forma de raonament sistemàtic.

3.ª. — L'educació cívica constituirà el complement de l'educació moral i aspirarà a desvetllar en l'infant la consciència dels lligams amb els altres homes i els ideals de solidaritat.

La consciència i l'ideal de solidaritat prendran el seu fonament de la convivència de l'infant dins l'ambient escolar i seran ampliat progressivament als altres nuclis socials (família, poble, comarca, nació, estat, humanitat).

Així mateix el sotscriu té l'honor de proposar que en totes les Conclusions de la Ponència es digui senzillament: "escola" o bé "escola oficial", en lloc de dir: "escola laica".

Barcelona, maig del 1933. — Joaquim Carreres i Artau.

Vot particular que formula el senyor Jaume Garret al segon d'aquesta Ponència.

La formació moral és la regulació de la conducta en virtut de l'acció directora de les fonts de la mateixa conducta. Aquestes fonts són l'herència, el medi, l'educació i l'activitat fisiològica. La religió no és altra cosa que un mitjà temporal de formació moral, car la religió no és en la Humanitat ni per tant en l'individu, un caràcter biològic estriecte, sinó un aspecte passatger de l'activitat mental. El millorament moral és, doncs, una conseqüència resultant del millorament hereditari, d'ambient, educatiu i fisiològic.

TERCER PUNT. — METODOLOGIA GENERAL

Conclusió 6.ª. — L'educació moral i cívica dels nostres deixebles requereix dues condicions fonamentals:

a) Que visquin en la major plenitud fisiològica possible, sense misèria orgànica ni funcional, sense fam ni fred, ni terror, sense aquests dolors que neutralitzen la seva potència vital, ja que a partir d'ells no podem esperar cap perfecció moral o cívica col·lectiva i fecunda;

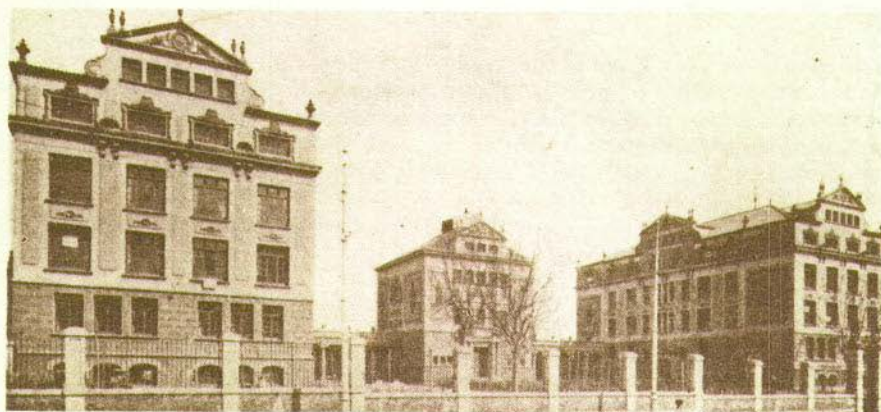
b) Que trobi a l'escola, a tothora, un ambient social i humà, ric en suggestions ètiques, suau i sever, culte i distingit.

Tot això ens donarà una base àmplia i sòlida de positiva transcendència en la formació ètica dels nostres deixebles.

Conclusió 7.ª. — Sobre la base que s'indica a la conclusió precedent, ocasionalment i a mesura que ho permeti la capacitat dels nens, s'aprofitaran totes les circumstàncies favorables per a invitar a la reflexió moral.

Sols els darrers anys de l'escolaritat, en els graus superiors, és possible recollir totes les reflexions i experiències dels nens per a fer un ensenyament moral i cívic sistemàtic i complet.

Conclusió 8.ª. — La lliçó moral en els diversos graus de l'escola presentarà les característiques següents:

Grup escolar «Pere Vila».

Per a pàrvuls, senzilla, viva, breu, intuïtiva: excitant la imitació, invitant dolçament a l'acció moral, o desenvolupant, per pressió externa, per l'exemple o per invitacions a la reflexió els processos inhibitoris. Poques paraules, cap precepte, res de formalismes.

Per als graus elementals i mitjos, un xic més reflexiva; fer que els nens discorrin: que posin exemples.

Per als graus superiors, més objectiva i sistemàtica. Transcendència de l'acte moral. Necessitat del sistema moral. Principis i lleis ètiques. L'ur relació amb els moments de l'evolució humana. La moral primitiva i la nostra. Fer que els nens es plantegin racionalment el fet moral. Associar moltes lliçons d'aquests graus amb altres d'història general, d'Història de la Filosofia, d'Història de les religions, dels costums, etc.

TERCER PUNT: TEMÀTICA

Conclusió 9.ª. — Una característica indispensable de tota lliçó moral és el realisme estricte. La lliçó moral o cívica ha d'ésser en tot moment cosa viscuda.

Conclusió 10. — De la conclusió 3.ª se'n desprenen normes pràctiques de gran interès. Per exemple:

Davant del sentiment i idees en estadis primitius (crueltat, rudesia, grup, pàtria, cabdillatge, servilisme, rebellia, etc.), cal procedir amb comprensió i tacte per endagar aquestes valors positives, les quals arriben a esdevenir en el curs de l'evolució, els més enlairats sentiments de solidaritat humana.

El mestre, en aquests casos i en tots els casos semblants, pot endagar profitosament o pot malmetre d'una faisó llastimosa les energies infantils.

Conclusió 11. — L'escola ha de viure d'acord amb les normes elaborades i continuament renovades en virtut dels interessos i de la voluntat col·lectiva dels nens. Normes que s'estableixen de faisó inconscient entre els més petits i que arriben, entre els més grans, a la categoria de preceptes imperatius lliurement i democràticament acordats.

El nen s'ha de sentir membre actiu i responsable de la col·lectivitat escolar; i mai, al marge o en oposició a aquesta agrupació social d'una faisó continguda o persistent.

Conclusió 12. — No és possible ni convenient d'establir una separació entre la formació moral i la cívica. En el fons són una mateixa cosa.

En els graus superiors, però, és indicat fer observar una diferenciació externa en relacionar molt directament amb les nocions de Dret els preceptes d'ètica ciutadana i aconseguir que els nens sentin dintre l'imperatiu categòric del compliment del *deure*, en general, el del *deure cívic* i el sentiment de la solidaritat social.

Conclusió 13. — Cada estadi de cultura presenta uns premis i càstigs característics. Podríem també establir una gradació entre els que afecten la infantesa. Els que són adequats a un infant de dos anys no són propis, en general, d'un adolescent de catorze.

Cal, però, arribar a suprimir de l'escola els premis i els càstigs. En el profund plaer biològic que dóna el compliment del *deure* hi ha de trobar el nen tot premi; i en la reprovació i divorci amb l'ambient còsmic i social, tot càstig.

És una superació continuada del mestre i de l'escola la que es registra per una disminució progressiva dels premis i dels càstigs.

Conclusió 14. — Els infants manifesten una accentuada tendència a formar agrupacions societàries de tipus diversos i a governar-se lliurement.

En tot això el Mestre actuarà discretament, excitant i afavorint l'expansió d'aquests sentiments socials; però cal que estigui sempre amatent per tal d'evitar tota desviació, precocitat o amanerament que pugin convertir aquestes societats i governs en organitzacions buides de sentit infantil.

Conclusió 15. — Cal que els infants d'ambdós sexes es tractin a l'escola amb la major naturalitat. No s'ha d'exercir sobre d'ells cap pressió per tal que alternin o estiguin separats. La relació lliure entre ells no constitueix ni ha de constituir problema.

Totes les informacions sobre diverses qüestions sexuals, ocasionals o sistemàtiques segons l'edat dels nens, són sempre indicades a l'escola, mentre es facin amb discreció, esperit científic i naturalitat. Contribueixen a ennoblir la sexualitat i a donar-li un caràcter especulatiu, que tan necessari és per a controlar els poderosos moviments afectius que provoca.

La major part de les activitats escolars poden acomplir-les junts; algunes, les més pròpies de cada sexe, separadament.

La coeducació a l'escola no s'ha de proposar mai reduir o llimar les característiques diferencials biològiques d'ambdós sexes. Pot, al contrari, fomentar-les dintre d'un to general profundament humà.

Conclusió 16. — Del que s'indica en la conclusió 6.ª, apartat a), se'n desprèn la importància que l'escola ha de donar sempre a l'educació física, al joc i als esports. Considerarà tot això com a cosa fonamental i indispensable per a la formació moral i cívica dels nens, digne del mateix interès i cura que li mereixen les altres activitats escolars.

Conclusió 17. — El nen ha de treure de les nostres escoles hàbits arrelats de treball. Ha de sentir la dignitat del treball i la de qualsevol ofici o professió.

La distinció entre professions servils i nobles no l'han de conèixer els nostres deixebles; però sí han de tenir noció clara del que representa l'exercir servilment o noblement cada una d'elles.

Conclusió 18. — És un compromís indispensable de l'escola laica l'inclinar el nen a la més perfecta tolerància.

Conclusió 19. — El nen té dret a l'afecte incondicional i al respecte profund del seu Mestre. Afecte i respecte que el Mestre ha de mostrar de faísó seriosa i persistent, sense demostracions excessives ni extemporànies.

Conclusió 20. — La lliçó moral i cívica és quelcom viu que neix ple d'emoció i que no s'ha de constreñer ni contenir, ni complicar.

La lliçó moral i cívica s'ha de distingir sempre per la senzillesa elegant, per l'oportunitat i per l'eficàcia.

Escola del Mar. Gimnàs a la platja.

Cal manejar amb extremada discreció i bon gust les moralitats, les faules, els contes i els exemples.

Conclusió 21. — És cosa també indispensable en tot Mestre la puntualitat i el compliment estricte del deure.

Cal també que vetlli per la seva dignitat professional. Les recomanacions, els regals i les preferències entre els alumnes són incompatibles amb aquesta dignitat i rigidesa.

La personalitat moral i cívica i professional del Mestre, home del tipus normal de la seva època, és un centre d'irradiació que emplena la calsse i l'escola d'altres i suggestives tonalitats.

Conclusió 22. — Tots els nens de les escoles de la República hauran reflexionat força vegades sobre punts relacionats amb aquestes qüestions:

Conviccions religioses, filosòfiques, socials o polítiques dels homes. Homes diferents. Homes de conviccions i homes sense conviccions fermes. Els fanàtics i els sectaris.

La intimitat que suposen les conviccions filosòfiques o religioses. Orientació suprema que cadascun, lliurement, dóna a la seva vida.

Els grans ideals col·lectius humans, expressió dels punts de major coincidència de tots els ideals individuals.

Aquestes reflexions els portaran al conreu de la pròpia personalitat i a la tolerància.

Conclusió 23. — L'obra de la formació ètica dels nostres petits escolars necessita un precedent, un complement i una continuació: la col·laboració familiar i social, sense les quals aquella obra s'esvaniria i esdevindria estèril.

Aquestes col·laboracions depenen de diversos factors socials que des de l'escola estant s'han de considerar i tenir en compte.

L'escola en tot moment ha de viure a to amb la cultura social de la seva època; i ha d'irradiar, encara, la seva obra com a model de superació continuada.

ESCOLA D'ESTIU DEL 1934

L'Escola unificada: mitjans per a establir-la (Ponència)

A. — FONAMENTS LEGALS DE LA QUESTIÓ.

1) *Constitució de la República Espanyola.* — De l'article 48:

“El servei de la cultura és atribució essencial de l'Estat, el qual el prestarà mitjançant institucions educatives enllaçades pel sistema de l'escola unificada.”

“L'ensenyament primari serà gratuït i obligatori.”

“La República legislarà en el sentit de facilitar als espanyols econòmicament necessitats l'accés a tots els graus de l'ensenyament, a fi que no es trobi condicionat per cap altra cosa que per l'aptitud i la vocació”.

“L'ensenyament serà laic, farà del treball l'eix de la seva activitat metodològica i s'inspirarà en ideals de solidaritat humana.”

2) *Estatut interior de Catalunya.* — De l'article 11:

“L'ensenyament primari serà obligatori, gratuït i català per la llengua i pel seu esperit. S'inspirarà en els ideals de treball, llibertat, justícia social i solidaritat humana, i es desenrotllarà mitjançant institucions educatives relacionades entre elles pel sistema de l'Escola unificada. En tots els graus serà laic.

“La Generalitat facilitarà l'accés a tots els graus de l'ensenyament als escolars més aptes mancats de mitjans econòmics.

B. — Conclusions.

1.ª *Definició.*

a) L'Escola Unificada és l'escola del poble; és l'escola per a tots els infants de la Nació.

b) L'Escola Unificada ha d'ésser una institució educativa, docent i de treball, que comprengui tots els graus de l'ensenyament, des dels pàrvuls fins a la Universitat, en una totalitat orgànica.

Entenem per treball escolar tota funció *activa* de l'educació. Per tal que l'alumne senti estimulada la pròpia iniciativa de la manera més completa possible, caldrà crear un ambient escolar *natural* amb materials de la més gran varietat.

c) L'Escola Unificada serà creada i sostinguda per l'Estat i la Generalitat, i dirigida, en la part tècnica i administrativa, per un Consell superior format per persones representatives de tots els graus de l'ensenyament.

d) L'Escola Unificada ha d'ésser completament gratuïta en tots els seus graus.

e) L'Escola Unificada no vol pas dir escola uniformada, escola igualitària. L'Escola Unificada podrà admetre diversos procediments, horaris i maneres especials de fer i d'ensenyar; però ha d'exigir l'enquadrament de totes les activitats docents i escolars dintre d'un mateix sistema, que obeeixi a uns principis. L'Escola Unificada suposa una continuïtat docent i escolar; però el pas de l'adolescència a la joventut, obeeixen a unes característiques biològiques i psíquiques que reclamen uns procediments i uns mètodes adients a cadascuna de les etapes escolars.

(Caldria potser ja des d'ara pensar en el nomenament d'una Comissió de poques persones acreditadíssimes, encarregades d'estudiar continuadament els principis metodològics generals que

Exposició de treballs i activitats escolars celebrada a la casa de l'Ardiaca, al retorn de les Colònies escolars del 1930.

han d'informar la vida interior de l'Escola Unificada i tota la seva estructuració, tenint per base aquest esquema de conclusions. Els estudis i treballs d'aquesta Comissió podrien ésser sotmesos en anys successius a la consideració i votació de l'Assemblea de l'Escola d'Estiu.)

2.ª. Declaració de principis:

- a) L'Escola Unificada reconeix la igualtat de tots els infants de la Nació.
- b) L'educació no ha d'ésser patrimoni de cap classe social; ha d'ésser per a tots. Tots els infants tenen els mateixos drets a rebre els beneficis de la cultura.
- c) Només l'aptitud i la vocació determinaran el grau de cultura que tota persona podrà assolir. Aquests drets de l'infant són recíprocament deures de la família i de la societat. L'Estat i la Generalitat tindran cura, amb preferència, dels infants les famílies dels quals no puguin atendre degudament els drets infantils.
- d) L'Escola Unificada cerca d'establir un paral·lisme entre el desenvolupament somàtic i psíquic de l'ésser humà i la seva educació. La formació escolar i educativa de l'infant hauria de durar, doncs, tant com el seu creixement. Dintre d'aquesta formació educativa hi va comprès l'aprenentatge dels oficis manuals. No escau, per tant, de deslligar l'educació general de la instrucció professional.
- e) En tots els graus de l'Escola Unificada, primari, secundari i universitari, caldrà intensificar l'aspecte *educatiu* de la personalitat, tenint en compte que primordialment a tota tècnica hi ha sempre l'ésser humà considerat com a persona social, i que precisament una de les característiques de l'educació consisteix en capacitar l'individu per a les funcions supremes de la societat.
- f) Al costat de tot aprenentatge de professió manual, hi hauria d'haver un ensenyament general humanista que posés al subjecte en condicions d'obrir àmpliament l'horitzó de la vida espiritual. Per altra part, al costat dels estudis clàssics i científics, s'hauria de procurar que els alumnes adquirissin l'habilitat manual necessària que servis de compensació a les activitats d'ordre intel·lectual. I tots els adolescents de totes les branques d'estudi i de treball, haurien de conrear l'esport sota les regles més científiques de la fisiologia i de la higiene.
- g) Es dona el fet que molts infants conceptuats com a mediocres en el temps de l'escolaritat, arriben a ésser més tard, en la vida, fortes personalitats; i, en canvi, altres infants prodigis decauen

llastimosament en arribar a la joventut. Això inclou la necessitat de la fusió dels estudis primaris i secundaris, establint l'obligatorietat de l'ensenyament, per a tots, fins als 18 anys, i poder gaudir bé, per tant, les característiques individuals de cada alumne.

h) La Generalitat, amb la cooperació d'alguns Ajuntaments de Catalunya, procurarà la creació de totes les institucions necessàries per a deficients i anormals.

3.ª *Característiques pedagògiques de l'Escola Unificada.*

a) *Pàrvuls.* — Tots els exercicis, a base de joc. — Afinació dels sentits. — Creació d'hàbits de disciplina i pulcritud. — Iniciació al Dibuix, Escriitura, Lectura i Càlcul.

b) *Escola primària.* — Pas del joc al treball, sense abandonar el joc. — Iniciació a l'esforç personal. — Observació de la Naturalesa. — El noi davant dels fets geogràfics i històrics: la terra i l'home. — Llengua. — Matemàtica. — Pensar lògic. — La vida moral i cívica.

c) *Escola secundària.* — Pas del joc a l'esport. — El treball com a centre de les activitats humanes: pensar i fer. — Aprenentatge d'oficis. — Estudi experimental de les ciències naturals. — Humanitats. — Filosofia. — Desenvolupament de la iniciativa individual. — Formació de la personalitat.

e) *Estudis superiors.* — Esport i treball. — Les altes disciplines de l'esperit. — Investigació científica. — Formació de fortes personalitats.

4.ª *Mitjans per a establir l'Escola Unificada.*

Aspiracions immediates:

a) Creació amb tota pressa de les escoles necessàries, fins que no quedi un sol infant sense tenir la deguda escolaritat.

b) Acabar d'una manera o altra, però ràpidament, amb l'analfabetisme.

c) Establir un nexa entre l'escola primària i els estudis secundaris. A tal efecte, els dos primers cursos del Batxillerat seran com una continuació de l'escola primària, coronament de l'ensenyament primari i base del secundari. El primer d'aquests dos cursos estarà a càrrec de mestres nacionals; el segon, sempre amb mètodes de l'ensenyament primari, podrà estar a càrrec de mestres nacionals o de catedràtics d'Institut.

d) Els estudis del Batxillerat, no començaran fins a l'edat dels dotze anys complerts. Podran cursar-los tots els alumnes d'aptitud suficient, previ informe d'una comissió formada per un mestre nacional, un inspector i un psicotècnic.

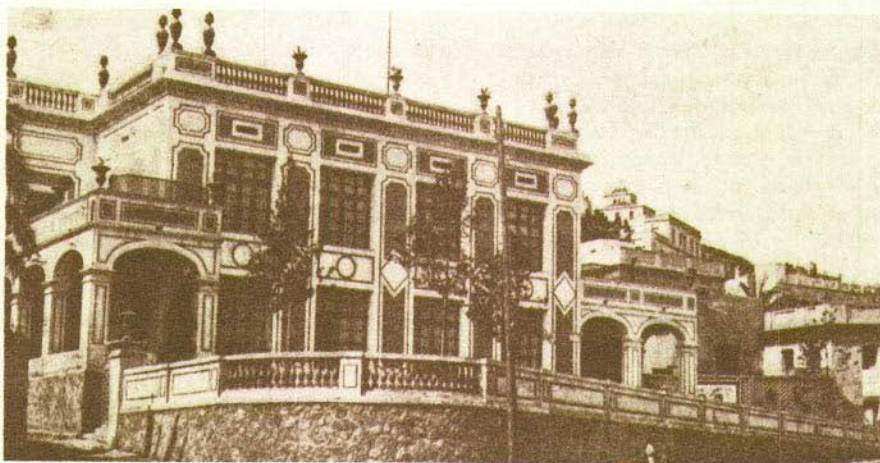
e) Aquesta mateixa comissió escollirà un nombre determinat d'alumnes superdotats de les escoles nacionals, fills de famílies necessitades, per a cursar els estudis de Batxillerat. Igualment la mateixa comissió determinarà els alumnes que, amb aptituds ben manifestades de caràcter artístic o d'habilitats manuals, puguin passar a escoles tècniques, d'Arts i Oficis, d'Agricultura, de Belles Arts, etc. Aquesta comissió serà assessorada sempre pels mestres dels alumnes que hagin d'ésser seleccionats.

f) Tots aquests alumnes escollits, tant els superdotats que cursin els estudis del Batxillerat com els que passin a les escoles especials, tindran tot l'ensenyament gratuït i les despeses dels que hagin de cursar els estudis fora de la localitat seran a càrrec de la Generalitat i de l'Ajuntament respectivament.

g) Excepcionalment, per ara, donat els nostres costums acadèmics, hom podrà permetre que als 12 anys els nois superdotats comencin els dos cursos bàsics del Batxillerat. Però tots els altres alumnes hauran de permanèixer a l'escola primària fins als 14 anys complerts; i les escoles especials no podran admetre cap alumne que no tingui el certificat corresponent d'haver acabat els estudis primaris.

h) Els alumnes que segueixin els estudis tècnics i d'ofici estaran quatre anys com a mínim en les respectives escoles i una vegada acabats els estudis i l'aprenentatge, seran col·locats en connexió amb la borsa de treball de la Generalitat, sense desvincular-se del tot de l'escola a la qual hagin pertangut.

i) De la mateixa manera que en l'apartat a) s'estableix un nexa entre l'escola primària i els estudis secundaris, hom procurarà també establir una continuïtat entre l'ensenyament secundari i el superior. A tal efecte, es nomenarà una comissió formada per un catedràtic d'Institut i un psi-

Grup escolar «La Farigola».

cotènic, que informará sobre les aptituds especials dels alumnes que hagin de passar a les diverses facultats de la Univesitat.

j) La Universitat procurarà la creació de cursos especials de Pedagogia i Metodologia per a tots els llicenciats i doctors que hagin de dedicar-se a l'ensenyament.

k) Com que és aspiració que els estudis del Magisteri siguin universitaris, s'escollirà un nombre determinat de mestres nacionals en exercici que oficialment puguin des d'ara cursar els estudis recentment creats de la Facultat de Pedagogia. Els designats conservaran llurs sous i situació acadèmica, i els no residents a Barcelona tindran una compensació econòmica.

5.ª *Mitjans per a establir l'Escola Unificada.*

Aspiracions per a d'ací a 6 o 8 anys:

a) Procurar que augmenti el nombre d'alumnes que pugin cursar gratuïtament els estudis secundaris clàssics, segons el que estableixen els primers apartats de l'article anterior. Paral·lelament, procurar la reducció progressiva dels alumnes lliures en l'ensenyament secundari.

b) Quant als altres nois, procurar-ne la tria de gran nombre, perquè puguin passar als estudis tècnics necessaris. Procurar una harmonització entre els Instituts-Escoles i aqueixes altres escoles de caràcter tècnic, perquè els estudiants obrers puguin rebre certes ensenyances científiques i humanistes que contribueixin a llur formació més completa d'homes enters i ciutadans conscients.

Fer una selecció dels més capacitats per anar una temporada a l'estranger a estudiar l'avenç de l'especialitat de l'alumne.

c) Fer una cura ben acurada de les aptituds de cada alumne abans de l'ingrés a les Facultats.

d) Augmentar el nombre de mestres nacionals que puguin cursar els estudis universitaris.

e) Procurar l'adscripció a la Universitat de tots els centres docents d'ensenyament superior que tenen un caràcter d'especialitat.

f) Tot el personal docent secundari i superior, de menys de 40 anys d'edat, seguirà uns cursos sistemàtics de Pedagogia i Metodologia.

6.ª *Mitjans per a establir l'Escola Unificada.*

Aspiracions per a d'ací a 15 o 20 anys:

a) Procurar la creació de més escoles fins a reduir a 18 o 20 el nombre d'infants a les classes.

b) Aspirar que la majoria dels nois capacitats de les escoles nacionals puguin cursar els estudis secundaris complets.

c) D'igual manera, tractar que quasi tots els alumnes no procedents de les escoles nacionals cursin oficialment el Batxillerat.

d) Anar creant les escoles necessàries d'aprenentatge i de treball (*Tecnicums*) en connexió amb els Instituts-Escoles i amb l'Institut Psicotècnic, per tal de fer una tria ben precisa dels joves segons llur aptitud i dedicar-los a aquelles activitats més adients a llurs necessitats vitals.

Augmentar el nombre d'aquests alumnes pensionats a l'estranger.

e) Augment d'exigència respecte de la capacitat intel·lectual i de la integritat moral dels aspirants a les carreres de Facultat.

f) A tots els mestres en exercici menors de 35 anys d'edat, se'ls possibilitarà de cursar els estudis universitaris de pedagogia.

g) Tots els professors dels graus secundaris i superiors i els de totes les especialitats de l'ensenyament cursaran els estudis de Pedagogia i Metodologia organitzats per la Universitat.

7.ª *Mijans per a establir l'Escola Unificada.*

Aspiracions ideals:

a) Cada població catalana tindrà tota una institució escolar primària, amb pàrvuls i ensenyament primari complet; amb camps de joc, piscina, esport, realitzacions, biblioteca, sala de música, etc.

b) Considerant ja unificats els ensenyaments primaris i secundaris, tots els nois d'una manera obligatòria i gratuïta fins a l'edat de 18 anys, hauran de cursar completament els dos graus primari i secundari.

c) A cada població catalana de més de 5.000 habitants hi haurà un Institut-Escola amb les Escoles de Treball annexes, on s'hi formaran tots els joves de les poblacions de la rodalia, per tal que puguin aprendre i desplegar tota classe d'activitats i mostrar ben clarament llurs aptituds.

d) Només ingressaran a la Universitat els alumnes excepcionalment ben dotats.

e) La carrera del Magisteri, com totes les altres, serà carrera universitària.

f) La Universitat catalana, a més de les seves funcions clàssiques, tindrà annex un politècnic complet, dedicat a les altes investigacions científiques i a la formació de personal tècnic de totes les branques de la ciència i de l'art.

g) Cada professor estarà al lloc més adient a les seves aptituds i aficions; però tots, necessàriament, hauran d'haver professat en escoles de pàrvuls i elementals el temps convenient perquè llur formació professional sigui completa.

i) L'exercici de la professió docent serà incompatible amb tota altra activitat que directament o indirectament produeixi rendiments econòmics.

Els sous dels professors, amb les escales convenientes, seran equiparats almenys als sous màxims dels més alts funcionaris estatals.

j) La tasca delicada del professorat en lliurar-se a la formació de les joventuts requereix no solament els dots de capacitat necessaris a la professió, sinó també una exemplaritat de conducta en el compliment del deure professional.

L'exemplaritat en la conducta és quelcom més que el compliment mínim d'un contracte; és l'exponent d'un desinterès i d'una vocació.

En el fur de la consciència individual, cadascú pot trobar-hi la satisfacció d'un estímul o bé l'imperatiu d'una rectificació. Hi ha, però, un estat de consciència col·lectiva que objectivament fa els seus judicis.

Aquesta suma de valors complexos podria i hauria de tenir el seu reconeixement en l'escala de judicis del professorat i en l'atorgament dels llocs de direcció i responsabilitat en les altes esferes de l'ensenyament.

8.ª *Ideal suprem de l'Escola Unificada.*

Donar a tots els infants una cultura bàsica i sòlida que els faci homes veritables en tots els aspectes.

Aprofitar tots els valors humans i destinar-los a llurs assenyalades activitats, a benefici dels mateixos individus i de la societat en general.

CREACIÓ DEL CONSELL DE L'ESCOLA NOVA UNIFICADA

DECRET

La voluntat revolucionària del poble ha suprimit l'escola de tendència confessional. És l'hora d'una nova escola, inspirada en els principis racionalistes del treball i de la fraternitat humana. Cal estructurar aquesta escola nova unificada, que no solament substitueix el règim escolar que acaba d'enderrocar el poble, sinó que creï una vida escolar inspirada en el sentiment universal de solidaritat i d'acord amb totes les inquietuds de la societat humana i a base de la supressió de tota mena de privilegis.

A proposta, doncs, del Conseller de Cultura i d'acord amb el Consell Executiu,

Decreto:

Art. 1.er És constituït el Comitè de l'Escola Nova Unificada, que tindrà per finalitat:

a) Organitzar, en els edificis apropiats per la Generalitat, el nou règim docent d'escola unificada que substituirà l'escola de tendència confessional.

b) Intervenir i regir aquest nou règim docent, assegurant que respongui, en tots els aspectes, al nou ordre imposat per la voluntat del poble, és a dir, que estigui inspirat en els principis racionalistes del treball, que tot obrer amb aptituds pugui arribar, sense obstacles i prescindint de tot privilegi, des de l'escola més primària als estudis més superiors: a la Unversitat Obrera i a la Universitat Autònoma de Barcelona.

c) Aquest Comitè intervindrà en la coordinació dels serveis d'ensenyament de l'Estat, de d'Ajuntament de Barcelona i de la Generalitat de Catalunya.

Art. 2.^{on} Aquest Comitè serà presidit pel Conseller de Cultura de la Generalitat o per la persona en qui delegui, pels representants dels següents organismes sindicals de Catalunya: per la U.G.T (Federació Espanyola de Treballadors de l'Ensenyament): Gaietà Delhom i Brugués, Josefa Uirz i Pi, Joan Hervàs i Soler, Francesc Albert i Marrugat; per la C.N.T. (Sindicat de Professions Liberals): Miquel Escorihuela i Guitarte, Joan Puig i Elias, Joan. P. Fàbregas i Llauró i Albert Carsí; pel Consell de Cultura i per la Normal de la Generalitat de Catalunya: Cassià Costal i Marineño; per la Universitat Autònoma de Barcelona: doctor Serra Hunter; pel Comitè de la Universitat Industrial: Joan Aleu i Botxaca, i per les Belles Arts: Francesc A. Galí.

Art. 3.er Aquest Comitè, per al seu millor funcionament, serà dividit en les següents Ponències:

a) Ponència d'Ensenyament Primari. b) Ponència d'Ensenyament Secundari. c) Ponència d'Ensenyament Professional. d) Ponència d'Ensenyament Superior. e) Ponència d'Ensenyament Tècnic i f) Ponència d'Ensenyament Artístic.

Art. 4.^{rt} Totes les propostes de les Ponències seran discutides en el Ple del Comitè i, per a llur realització, serà constituït un Comitè executiu, integrat pels Presidents de cada Ponència.

Article transitori. Com a primera mesura d'urgència el Comitè de l'Escola Nova Unificada, estudiarà la destinació que serà donada als edificis dels quals s'ha apropiat la Generalitat i als

- 40 objectes que pugui haver-hi i que han passat a ésser patrimoni del Poble. Organitzarà també, immediatament, la defensa de tots els edificis i de tots els objectes que continguin i, per al compliment d'aquesta missió, sollicitarà tot el concurs que calgui de les milícies ciutadanes, que li serà prestat en tot moment.

Barcelona, 27 de juliol del 1936.

LLUÍS COMPANYS.

El Conseller de Cultura, VENTURA GASSOL.

Consell de l'Escola Nova Unificada

COMITÈ EXECUTIU

President: Joan Puig i Elias
Vicepresident: Francesc Albert i Marrugat
Secretari: Joan Hervàs i Soler
Vicesecretari: Miquel Escorihuela i Guitarte

PONÈNCIES

Ponència d'Ensenyament Primari:

President: Joan Puig i Elias
Vicepresident: Gaietà Delhom i Brugués

Ponència d'Ensenyament Secundari:

President: Joan P. Fàbregas
Vicepresident: Francesc Albert i Marrugat

Ponència d'Ensenyament Superior

President: Doctor Serra Hunter
Vicepresident: Albert Carsi

Ponència d'Ensenyament Tècnic

President: Joan Hervàs i Soler
Vicepresident: Cassià Costal i Marineño

Ponència d'Ensenyament Professional

President: Joan Aleu i Botxaca
Vicepresident: Miquel Escorihuela i Guitarte

Ponència d'Ensenyament Artístic

President: Josefa Uriz i Pi
Vicepresident: Francesc A. Galí

E

S l'adveniment de la República que assenyalava un moment crucial en la Història de Catalunya i en la Història d'Espanya, no tan sols en l'ordre polític, social i econòmic, ans encara en l'ordre ètic i en el cultural. De llavors ençà, una nova moral informa l'ànima ciutadana, i en despertar les energies racials orienta l'educació i l'ensenyament en un sentit popular. Com a conseqüència

d'aquesta primera revolució, les lleis fonamentals de l'Estat s'apressen a recollir les velles inquietuds de llibertat i de justícia, a l'ensem que s'esforcen per traduir en normes i preceptes els nous anhels del saber i de la cultura de la classe proletària. Aquest formidable instrument del domini, que és la intel·ligència, deixarà d'ésser patrimoni de les famílies benestants i rebrà en mans dels obrers aquella saba nova que porta l'impuls d'una naturalesa que encara no ha estat malejada pel luxe i la molícia. La plutocràcia, per un egoisme criminal i incompreensible, ha deixat durant diverses generacions a moltes intel·ligències en la penombra de la ignorància, fent-les presoneres de la violència i del fanatisme.

La Constitució de la República Espanyola i l'Estatut interior de Catalunya, en consagrar els principis fonamentals de la nova pedagogia i de la moderna organització docent, no feien més que recollir projectes i realitzacions que s'havien iniciat individualment o en el cercle de les comunitats polítiques i obreres. Una i altre estableixen que l'ensenyança es desenvoluparà mitjançant institucions educatives relacionades entre elles pel sistema de l'Escola unificada, i que l'Estatut facilitarà, als que estiguin mancats de mitjans econòmics, l'accés a tots els graus d'ensenyament per tal de que aquesta es trobi condicionada, només, per l'aptitud i la vocació.

Per l'aptitud i la vocació, hem dit. Les condicions de capacitat i de talent han d'ésser les que d'ací endavant decideixin la selecció de les persones que han de dedicar-se a l'estudi, i no com fins ara, el diner i la recomanació, el favoritisme i l'herència. Tots tenim dret a la cultura, o dit més específicament, a una cultura general, tots, i a una cultura especialitzada, aquells que tinguin la suficiència mental proporcionada. I encara més. Tots tenim dret a fer un assaig respecte d'aquells estudis que legalment capaciten per a l'exercici d'una professió liberal. La persona que farà aquest assaig servirà o no servirà: això ho dirà el temps i l'experiència; però el que mai no es pot fer, és privar els individus d'una cultura bàsica suficient per a decidir més tard si és apte o no per a seguir una professió determinada.

Vegem sinó, el nombre considerable d'inadaptats per un error d'ideologia, per una manca de cordialitat o per una organització social defectuosa. Aquests homes no són, com s'ha dit tantes vegades, residus d'una societat decadent o productes monstruosos de la naturalesa humana; són quasi sempre homes desplaçats que no exerceixen en el món on viuen la funció adequada al seu temperament i al seu caràcter. Aitals homes porten damunt seu la pesada càrrega d'un treball que no senten i dins de la seva ànima nia l'amargor d'una injustícia irreparable. Allò que la naturalesa pròdigament els ha atorgat, més tard la voluntat malèvola dels homes els ho nega.

Ja l'Estat interior de Catalunya assenyalava quatre ideals a l'ensenyament: treball, llibertat, justícia social i solidaritat humana. Treball, que és el qualificatiu que més dignifica a l'home. Qui no sent ànsies de treball, no pot comprendre el sentit de la pròpia obra, ni experimentar l'alegria de la consideració aliena. Per la naturalesa, som; pel treball, valem. No podem dir que són nostres les coses que hem trobat o que gratuïtament hem rebut; solament aquelles coses a les quals hem associat nostra ànima per l'esforç i el dolor, podem dir pròpiament que ens pertanyen. És llavors quan la propietat té una significació ben alta i espiritual i no pas grollera i egoista.

El treball rep un segon atractiu de la llibertat humana, i per això la llibertat és un altre dels ideals de la Escola Nova. La llibertat és tan antiga com el món, però són també antics com el món la tirania i l'esclavatge. Ara la llibertat ha estat negada de bell nou; es diu que està en crisi,

com si fos una cosa passada de moda. Per reincorporar-la a la vida dels pobles d'Espanya estem sostenint una guerra. I tot el món contempla aquesta guerra com una cosa d'interès universal, perquè en ella s'està decidint una pugna d'idees, els defensors de les quals estan enllà de les fronteres i dintre de totes les fronteres. Missió fonamental la de l'Escola Nova, perquè sabrà retornar a l'home l'atribut de la llibertat que el fa superior a la planta i a la bèstia.

Dos nous valors de la vida moderna s'han afegit a aquest moviment de restauració de l'escola. Sens ells la cultura estaria mancada de sentit. Són aquests valors, la justícia social que implica la reestructuració de l'organisme polític i la solidaritat humana que tendeix a supeditar les activitats individuals al benestar de la col·lectivitat. Entorn d'aquests nous ideals la nova pedagogia crea els veritables centres d'interès. En cada consell, en cada regla, en cada model i en cada exemple, l'infant ha de produir-se pensant en l'altre infant que és el seu company, i no exigint per a ell res d'allò que pugui representar una minva en els drets i en les facultats de l'altre. Escola Nova, doncs, vol dir, escola d'homes que treballen, d'homes lliures, d'homes justos i d'homes que s'estimen i s'ajuden com a germans.

Però, en dir això, se'ns acut un dubte. Són paraules que en aquest moment poden sonar a les nostres orelles com a quelcom inoportú i fins irònic. La vella escola, els vells mestres, els vells llibres no han pogut evitar les guerres. Nosaltres ho diem solemnement i acceptem tota la responsabilitat que implica aquesta afirmació: en estructurar la nova cultura aspirem a fer les guerres odioses i per tant, impossibles.

Que ho sàpiguen els partidaris dels sistemes caducs de pedagogia; els que lluiten contra nosaltres per prejudicis tradicionals; els que malmiren la nostra obra per considerar la seva marxa vertiginosa; els que sota l'aparença d'una crítica imparcial amaguen una sospitosa neutralitat... a tots els hem de dir que l'Escola Unificada no és solament un mètode que cerca una aplicació més justa dels procediments educatius, sinó que aspira a fondre en una unitat sòlida i persistent la vida humana, que és varietat, moviment i renovació de les consciències. Heu's ací quin és el secret de l'Escola Nova: portar l'infant des de la seva primera iniciació en el món de la cultura fins a la plena formació de la intel·ligència i el caràcter.

El decret de la Generalitat que ha creat el Consell de l'Escola Nova Unificada ha donat la veritable interpretació al moment revolucionari que vivim. En la marxa rítmica del costum, de l'opinió i de la voluntat social que modifica les lleis, s'ha interferit el corrent renovador de les forces alliberadores de l'hora present. Benvingudes siguin. Les seves aspiracions d'avui són els nostres ideals d'ahir: que no hi hagi ni un sol infant sense escola, que l'escola sigui la seva segona llar i que l'ambient de l'escola estigui saturat de llibertat i de justícia. Una sola Humanitat, una sola família.

Per tal de realitzar aquesta obra ens hem ajuntat homes de les més variades orientacions filosòfiques i socials. Tenim la pretensió de veure si la cultura ens acosta a tots. De nostres programes hem suprimit tot allò que representa oportunitat o té un regust materialista i no volem conservar més que la idealitat i el sentit espiritual de la vida. Perquè posem per damunt de tot la dignitat moral i la puresa de l'acció, pensem en un demà més just i més humà, i per això aspirem a crear una Escola Nova en la qual el foc de la llibertat i del progrés no s'apagui mai; un ensenyament que sàpiga ofegar en l'ànima de l'infant els instints atàvics d'odi i de lluita i que encerti a despertar aquelles inclinacions que predisposen a la fraternitat i a l'amor entre els homes. Aquesta aspiració no és un somni, sinó una realitat, i sobretot un deure, que vol dir tant como solidaritat entre tots i per a tots.

BASES FONAMENTALS

El nostre Pla d'Ensenyament recolza en les tres Bases següents:

1.ª L'Ensenyament comença bell punt neix l'infant i, sense solució de continuïtat, segueix fins a la total formació, tècnica i espiritual, de l'home.

2.ª És obligatòria la convivència d'uns i altres, sense distinció de procedència ni de finalitat (Grups).

3.ª La selecció ulterior es farà a base de factors netament individuals (inteligència i voluntat).

Perquè aquests tres principis ens semblen fonamentals, els anem a detallar.

1.er Si *comencem* l'ensenyament en néixer l'infant, fem assequibles les lletres a tothom per igual: normals i anormals, ben dotats i mal dotats. No hi ha distincions *apriorístiques* que podrien perjudicar després la formació de l'infant, no sols intel·lectual ans psicològica i social.

2.^{on} La *convivència* ens sembla útil per dues raons ben destacades: en primer terme, perquè facilitarà en gran manera la selecció segons les afinitats personals de cadascú, exponent d'aptitud, gairebé sempre. Després, perquè no pot escapar a ningú la repercussió social que ha de tenir aquesta homogenització, a partir del començament. Quan diem "convivència sense distinció de procedència" ens referim, ben entès, que la situació social de l'infant no ha d'ésser cap motiu d'aïllament. Benestants i malestants han de conviure en els mateixos beneficis culturals sense altra distinció que la que pot deduir-se de llurs possibilitats mentals i de llur voluntat. Àdhuc en el cas d'una destacada diferència individual, es farà només una homogenització per disponibilitats mentals, i així podrem separar diferents grups escolars en un mateix cicle; procurant, però, que no hi hagi ordenació numèrica de grups. I, encara, aquesta separació serà netament escolar. Altrament seguirà un règim de convivència per tot allò que sigui *pre* i *para* escolar.

Quan escrivim "convivència sense distinció de finalitat" volem dir que han de coincidir (almenys en les feines mecàniques i en els treballs d'obrador) estudiants de distintes possibilitats. Així els que han d'ésser universitaris com els que han d'anar a Escoles Tècniques de tots els graus. Això, naturalment, amb les restriccions que aconsella l'edat i la classificació inicial de l'escolar.

3.er Finalment, caldrà molta cura a fer la *selecció* d'infants dotats. Tots, sense distinció, porten una herència en néixer. És una dotació personalíssima, que cap cognom ni cap estament no poden conferir.

És aquest patrimoni individual el que ha de decidir i només ell haurà de fer possible la selecció dels infants. Aquesta selecció no ha de tenir altre objecte que decidir "per a què serveix" cada noi. Tothom serveix a la comunitat. I si serveix bé i amb bona voluntat, la selecció no és tal selecció, és una distribució de capacitats d'acord amb les necessitats comunals. Totes les necessitats són nobles, i, si es compleix honestament, totes són igualment dignes.

En el moment d'aquesta distribució, cal tenir molt en compte a saber destriar la *voluntat*, com a factor primordialíssim de la selecció. Elegir un estudiant *només* perquè és intel·ligent, ens sembla més equivoc que elegir-lo perquè és voluntariós i proud.

DETALL DEL PLA D'ENSENYAMENT

ESCOLA BRESSOL. — Fins a tres anys.

Mentre dura l'Escola Bressol entenem que s'ha de rendir un triple servei a l'infant:

- a) Sanitari.
- b) Social.
- c) Pedagògic.

Les nostres puericultores tindran bona cura de les dades estadístiques de cada nen. Especialment sota el punt de mira higiènic i antropològic. No n'hi ha prou d'un ambient sanitari i d'un mobiliari escolar, puix que això seria una Guarderia en el sentit estricte del mot. S'han de "guardar" i alguna cosa més; s'ha d'*observar* i s'ha d'*educar*, i tot això en el doble sentit higiènic i social.

S'han d'*observar*. S'han d'observar d'una manera estrictament reglamentària. S'ha de portar la fitxa de l'infant en l'aspecte antropològic i evolutiu. I això, un cop reglamentat, és senzill i eficaç. Senzill perquè es resumeix a prendre dades una vegada per setmana, per mes, o per trimestre, i aquestes dades són simplement mesures de diàmetres (estatura, diàmetres cefàlics i circumferència cefàlica, perímetre toràcic, etc.), mesures de pes (com corbes de pes), les quals, complementades amb quatre regles d'estadística, donen lloc a índexs d'evolució i a coeficients de creixement, molt útils sota el punt de vista sanitari i a la vegada d'una forta repercussió social.

Aquesta selecció ha d'ésser metòdica i reglamentada. Però no ha d'afectar la llibertat dels nens, car en aquest període s'ha de deixar que siguin absolutament espontànies les seves manifestacions.

De l'observació d'aquesta espontaneïtat en podrà treure profit la puericultura, no sols per a la fitxa del nen, ans encara per a la classificació i educació ulterior.

En començar a caminar i en començar a parlar, l'observació metòdica de l'infant ja no és tan possible. Cal augmentar el respecte per a les seves espontaneïtats, cal preocupar-se de crear un ambient adequat i cal registrar els fets espontanis o provocats, perquè és amb ells que podrem contribuir al volum pedagògic, sobretot si són fets deixant que la *llibertat* i l'*activitat* del nen es portin insensiblement a una superació del seu contingut espontani.

La fitxa que nosaltres donem com a tipus té dues o tres característiques fonamentals:

1.er Control de nois vacunats i afectats de malalties immunitàries per tal d'establir separacions i aïllaments en èpoques d'epidèmies.

2.^{on} Corbes de pes i índex de raquitisme.

3.er Registre d'antecedents genètics per tal de destruir els sospitosos al punt de vista tuberculós o sifilític.

ESCOLA MATERNA. — De 3 a 6 anys

Període dels jocs i de l'aire lliure. Els nens tenen una gran tendència a encendre la imaginació; cal que el mestre posi una gran cura a no exaltar-la i, dintre d'una llibertat fins a cert punt salvatge, deixar a l'infant, tot procurant que aquesta activitat imaginativa arranqui dels fets reals i concrets. Els jocs que el nen selecciona són suggerits per les coses que coneix. Aquestes coses són reals, són les que utilitza o veu utilitzar. Per tant, nosaltres, no bastirem mai el joc damunt de simbolismes, amb el pretext de donar un to espiritual al joc. Dewey ha dit que jugar "a fireta", a rentar roba i cuinar, no és menys espiritual que el "Joc dels cinc cavallers". Una tasca és prosaica o és espiritual, segons la formació de la gent gran, però, en el petit, les coses utilitàries, vénen carregades dels misteris extraordinaris de tot allò que fan "els grans", i això és prou estimulant per a exaltar la seva imaginació fins a simbolitzar una cosa real i aparentment prosaica. Per tant, el "tema" dels jocs es deixarà seleccionar als nens. Això serà la garantia de llur "realitat". Els grans, els mestres, procuraran de no carregar-los de simbolismes, com esdevé en la major part de programes dels Kindergarten alemanys, els quals serveixen per embadalir els pares i desfer els nens. Desfer, en el sentit de desvetllar una "imaginació" morbosa i exaltada.

El noi petit sovint té paciència per a resistir la monotonia d'un mateix joc sinó s'exalta amb inútils simbolismes, que diverteixen més els pares que els petits; això darrer condueix a l'hàbit mental de saltar fàcilment d'un tema a l'altre, fins a un grau malaltís. És millor recollir la natural inclinació dels infants cap a la novetat i cap a la veritat, cosa que van ells mateixos al seu moment just. Quan el noi canvia la seva afinitat és que ja no hi sap *explorar* més coses i per això ho deixarà. L'exaltació de la fantasia amb simbolismes inoportuns ens portarà, per contra, a un altre resultat: el noi ja no farà l'*exploració* perquè no li interessa el tema. I això no és convenient.

En la nostra escola materna entenem que el nen s'ha d'atendre sota el punt de vista pedagògic que reclama l'escola activa.

I això s'aconseguirà "deixant jugar". Si bé es procurarà que l'impuls inicial surti del nen; després la nostra intervenció s'ha d'encaminar a una superació del joc, per tal que acabi en un pla superior.

TENDÈNCIA

La distribució de les escoles maternals ha de relacionar-se amb la futura reforma urbanística en les grans ciutats. En les actuals i desbaratades aglomeracions ciutadanes no és possible projectar instal·lacions convenients d'escoles maternals. En la futura distribució racional de l'estatge caldrà comptar, com s'ha fet en altres ciutats d'Europa, amb la necessitat d'instalar pavellons senzills, petits, en oposició a les construccions monumentals; en espais verds ben distribuïts. És més interessant l'espai de joc, que permet la vida a l'aire lliure, que la classe, la qual ha d'ésser més aviat refugi i lloc de descans.

En els edificis destinats a petites escoles rurals no ha de manca un local apropiat als infants a què ens referim.

L'activitat de l'escolar en aquesta etapa de la vida infantil ha d'ésser solament controlada i lleument dirigida. L'infant ha de jugar i actuar en llibertat individual o col·lectiva, i cal que es respecti la seva agrupació espontània. El nen ha d'integrar-se en el seu medi natural, cosa a què tendeix la seva entitat biològica encara no ben diferenciada. La vida lliure en el jardí, entre les coses, les plantes, els animals (no ha de manca l'espectacle de la reproducció i la cria d'animals domèstics) serà la font primordial d'educació en aquesta edat. Per tal d'afavorir el desenrotllament del món mític infantil en aquesta etapa, font de creació d'energies psíquiques primàries, cal utilitzar el conte, la llegenda, explicats, reproduïts amb un art en el qual ha de posar-se la més gran voluntat de perfecció. En tot aquest període pren una gran importància la conversació, l'expressió lliure, no pas de temes formals sinó de la vida mateixa, font d'interès dels infants. Al final d'aquest cicle pot iniciar-se l'intent de desenvolupament de funcions mentals d'elaboració, mitjançant jocs educatius ben seleccionats.

En aquesta, com en totes les etapes, cal prestar una gran atenció a l'actitud del cos davant la natura, de manera que aquest en rebí l'acció vivificadora a través de l'aire, la llum, espais amples, etcètera. Al mateix temps, l'alimentació racional ha d'ésser un dels aspectes més ben atesos per part del mestre i del biòleg.

Creiem que tant en aquesta com en totes les etapes escolars primàries, les escoles han d'establir-se en petits centres o pavellons, els quals agrupant-se formen entitats col·lectives més conve-

nients. Cada agrupació de pavellons on assisteixin en coeducació nens i nenes d'aquesta edat, haurà d'anar a càrrec d'un mestre o d'una mestressa especialitzats, auxiliats amb la freqüència que calgui pel metge i les puericultores.

PRIMER CICLE ESCOLAR. — De 6 a 8 anys.

En començar els "cicles", volem aclarir que aquesta denominació no implica un entusiasme pel conegut "pla cíclic", procediment pedagògic que no ens sembla pas l'ideal. Per això volem precisar el sentit just d'aquesta denominació. En dir primer cicle, segon cicle, etc., no pretenem altra cosa que dividir les matèries bàsiques en graus, ajustats al progrés evolutiu de l'infant.

Per contra, el pla de l'*Escola activa*, aplicat des del punt de vista *social*, funcional i genètic, ens sedueix més com a programa pedagògic a seguir.

En cada cicle trobarem la iniciació gradual sempre en sentit formatiu de les matèries i els coneixements bàsics de la cultura intel·lectual (Llenguatge, Matemàtiques, Física i Química, Biologia, Sociologia) que en aquest primer cicle constitueixen dos capítols únics i exclusius:

a) La Naturalesa.

b) La Societat (amb tots els seus valor espirituals).

No oblidem que l'infant ha d'esdevenir un home civil capacitat per a una vida superior dignament humana.

L'Escola ha de realitzar les condicions del medi social perquè el nen s'hi desenrotlli segons les normes, la valor i la finalitat de la comunitat. És per això que hem de transformar les escoles en Societats en miniatura, en veritables "comunitats de treball" per tal que els alumnes trobin sempre l'ocasió de col·laborar i ajudar-se els uns als altres.

Només així arribarem a conquistar l'esperit de solidaritat i de justícia. Només així els infants podran arribar a una "selecció" autòctona, natural.

Suprimim la matèria carrinclona dels "treballs manuals" perquè aquests pressuposen un estudi artificial i intel·lectualista a base d'*aprendre lliçons* i després només es poden dedicar unes hores migrades a veritables *passatemps artificiosos*. No! El pla d'Escola activa cíclica accepta el *treball* com el centre de tota la vida escolar i no calen, per tant, hores complementàries i inútils.

En descriure les matèries fonamentals de cada cicle hem deixat de parlar, intencionadament, de l'aspecte artístic. La sociologia, els jocs, trobaran sempre un espai de temps on s'interfereixin les coses de belles arts amb les ciències naturals. En principi entenem que l'ensenyament artístic, la sensibilització de l'esperit, ha d'ésser condició obligada del cultiu del noi en l'escola primària; amb el ben entès però, que cal defugir en certa manera les tècniques que tendeixen a ser professionals. Els professionals artistes han de créixer i formar-se a base d'un patrimoni personal. En l'Escola primària cal donar a tothom l'instrument indispensable per a facilitar l'eclosió d'aquesta personalitat. Bell punt iniciada aquesta eclosió, ens sembla millor no entestar-nos a fer tècniques de l'art sinó a fomentar la sensibilitat de llur esperit. Per això l'ambient i el mètode ens semblaran sempre superiors als procediments i als llibres de manipulació. Classes de realitzacions, audicions de discos, heu's ací el nostre programa. El noi que *senti* l'art passarà del seu rol passiu a una participació viva i directa en les execucions.

SEGON CICLE ESCOLAR — De 9 a 11 anys.

Gairebé n'hi hauria prou dient que en aquest cicle i en tots els altres cal que s'intensifiquin els coneixements bàsics que els infants ja han conquerit en el cicle anterior. Tanmateix, si es cert que a base d'escola activa l'infant fa moltes coses i en fer-les les aprèn, cal no oblidar que això no és suficient: *les coses s'han de fer a gust*.

El *plaer* és l'estímul indispensable perquè l'esforç sigui perdurable i fecund. Per això és necessari que l'ensenyament tingui per al noi el mateix interès que "els jocs".

En aquest cicle i en tots els altres caldrà, doncs, comptar amb la selecció del *tema*.

Cal que el *tema* desvetlli interès a l'infant. S'ha parlat molt dels "centres d'interès". Potser és millor no precisar una apetència fisiològica del nen i endevinar l'interès a cada moment segons les circumstàncies.

TERCER I QUART CICLE ESCOLAR. — Fins als 15 anys.

A aquesta edat comença l'interès per les coses abstractes. També ací comença la sistematit-

zació, les lleis generals, etc. Amb aquest període creiem que acaba la comesa de l'ensenyament primari global. Naturalment, això sota el punt de vista teòric, ja que a la pràctica, i per tal de no crear conflictes (motius d'adaptació entre pla antic i règim nou), aquests darrers cicles del primari, passaran a ésser els dos primers de l'antic secundari.

Durant els cicles tercer i quart comencen a iniciar-se els treballs d'obrador. Heu's aquí, en tot cas, la diferència més destacada en l'ensenyament primari pròpiament dit.

SOLUCIÓ IMMEDIATA

Per ara, esperant que l'equilibri social i econòmic que ha de trobar el poble faci possible la creació de l'Escola popular que tots anhelem, no cal sinó sotmetre's a les realitats existents, per molt anòmales que siguin, i procurar millorar-les adaptant-les al compliment d'una funció urgent i immediata. Per això seran aprofitats els edificis i els locals adquirits pel poble i s'hi realitzaran les reformes i adaptacions necessàries per a un aprofitament ocasional, no definitiu. En aquests locals, com aquells altres on ja funcionaven escoles oficials, a fi d'aconseguir un major rendiment en un problema d'economia, d'espai i de temps, s'encarregarà a persones capaces l'organització de l'assistència dels nois d'acord amb les normes de l'Escola Duplicada en els casos que sigui necessària. Si aquestes mesures no resolen l'escolaritat de tots els nens de les grans ciutats, es procurarà instaurar les altres que es creïn, millor que en el centre o casc de les ciutats, en els seus entorns.

El mateix criteri serveix per a la solució aplicable en els pobles on hi hauran menys dificultats.

Després de solucionar el problema de la instal·lació adequada, restarà per resoldre el sempre primordial problema de la selecció dels mestres. Creiem que no tot el personal titular està capacitat ni té les aptituds bàsiques per a constituir la munió d'educadors que les circumstàncies reclamen per a fer sorgir la nova escola del poble; de la mateixa manera que estíem que existeixen ciutadans als quals la vergonyosa i iniqua vida espanyola ha impedit d'aconseguir una especialització per a la qual estan excel·lentment dotats. En les actuals joves generacions autodidactes creiem que és molt possible de trobar-hi forjats la seva intel·ligència i el seu caràcter en la lluita col·lectiva per a crear un món nou. Ajudades per les orientacions d'una campanya educadora i en l'experiència, aquestes joves generacions poden completar fàcilment una formació que els faria col·laboradors inestimables en l'obra de l'educació popular.

Tots, personal amb títol i personal sense títol, amb aspiracions de treballar a l'escola, han d'ésser sotmesos a proves, a pràctiques d'ensenyament, a cursos d'orientació, dels quals resulti la selecció dels més aptes per a la funció d'educar.

TENDÈNCIA

De la mateixa manera que en les etapes anteriors, cal procurar implantar l'escola amb un ambient adequat i dotar-la d'un esperit nou.

L'Escola tradicional travessa, en tot el món, un moment de crisi. Aquesta Escola, la que fins ara han sofert les generacions dels nostres nens, cada dia respon menys als anhels i a les aspiracions culturals del nostre segle i a les aspiracions del món que la nova societat ha de crear.

No és difícil advertir que tota la cultura està avui sota els efectes d'una profunda renovació. Una nova actitud de l'home davant de la vida, una manera diferent de concebre i apreciar les seves finalitats, que fa dependre'n l'estructura social, ha sorgit al compàs de la revolució industrial i econòmica, que condueix la societat del nostre temps per camins i cruïlles d'angoixosa desembocadura i salvats a Espanya amb l'empenta formidable i alliberadora de la Revolució del poble.

L'home del nostre temps ha perdut la fe en molts dels principis que en l'home de fa un segle semblaven fonamentals. Una pregona reacció sentimental contra idees i actituds que mantenien una

cultura superbiosa i decadent, ha obert el cor a la intel·ligència nous horitzons que ara l'home es disposa a contemplar amb mirada serena i generosa. L'home ha vist clar que, per a l'ésser viu, la vida és el gran problema i la veritable finalitat a què ho subordina tot. El mateix pensament de l'home, la seva ètica, no es justifiquen sinó en funció i en raó de la vida, per bé que sigui informada per interessos d'ordre espiritual.

Amb aquest nou esperit, amb aquest esperit que neix, sorgeix, com és natural, una nova pedagogia del respecte a la vida, de confiança en la vida i en el poder creador que l'home porta latent i que és capaç d'aportar a la col·lectivitat si no s'ofega el que de més profund i valuós es refugia en l'ànima humana: la seva originalitat, la seva espontaneïtat, el lliure desenrotllament d'un poder sense límits, que cal curar i exaltar com a força constructra de primer ordre, enfront a la pedagogia antiga, pedagogia opressiva, desconfiada, intel·lectualista, estàtica, antivitalista, perquè la vida no és quietud sinó activitat, i, sobretot, activitat espontània.

Bona part de les escoles actuals ofereixen el local clos en carrers estrets, al centre de la ciutat o de les barriades populoses, o en edificis ruïnosa en el casc brut i lleig dels pobles. Per a la seva mateixa instal·lació (que no ofereix més que local, aules, parets), no tenen més remei que replegar-se a la tradicional tècnica escolar heretada de l'Edat Mitjana; triomf del verbalisme, de les lliçons teòriques i posades sense contacte amb la realitat i amb la vida, de l'intel·lectualisme sense ànima, de l'ensenyament de totes les coses amb paraules o amb llibres de text, per a formar nens esclaus d'una educació fracassada.

I consti que no excloem aquí els grans grups escolars, tan de moda en algunes ciutats d'Europa fa quaranta anys. El medi educatiu que es crea amb aquestes grans aglomeracions dins la ciutat, sense espai ampli, amb patis petits i obscurs, és un ambient adaptat a l'antiga concepció pedagògica, rígida, uniformadora, la finalitat de la qual era, principalment, atapeir el cervell dels nens amb lliçons teòriques i sotmetre llur activitat, llur preciosa activitat, a una disciplina que, en alguns llocs, arriba a tenir caràcters de casernària, de gran multitud uniformada.

Han fracassat en gran mesura aquests grans grups escolars. La prova més evident de llur fracàs és que en les poblacions més importants del món es van abandonant per a realitzar escoles ben diferents.

I és que l'escola de la ciutat, sigui gran o petita, situada on requereixen les necessitats de la desbaratada aglomeració urbana, no pot respondre a una educació normal dels infants.

Un ambient urbà, ciutadà, fruit d'una evolució i complicació ben àmplies, concorda bé amb les necessitats dels adults de la gran ciutat, però és inadequat per a la vida elemental de l'esperit del nen, el qual ha d'assentar la seva formació sobre un ambient més senzill, més pròxim a la vida primitiva i rural, més a to amb l'estat rudimentari del seu desenvolupament. Per això propugnem per a l'educació de la infància, tant com possible, la vida al marge de les grans aglomeracions ciutadanes.

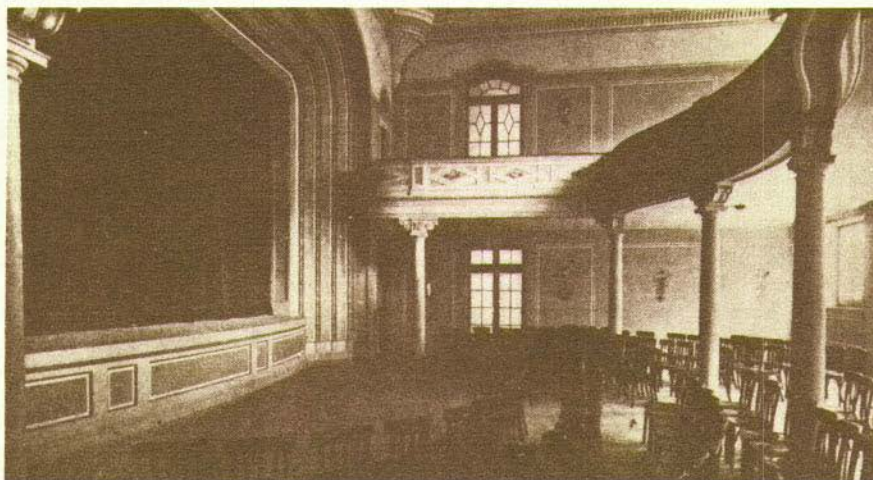
Així, doncs, estímem que és precís anar a la creació d'escoles que responguin a aquests principis i normes sumàriament exposats.

El nostre criteri es decideix a rebutjar la creació d'escoles del tipus dels grans grups escolars urbans, que imposen l'organització del treball de manera que per força ha de triomfar el verbalisme, la rutina, la passivitat, l'opressió inevitable, i creiem que cal propugnar la creació d'escoles senzilles, no monumentals, ans al contrari, petites, en forma de pavellons agrupats, en espais verdosos de la ciutat, i, millor, fora de la ciutat, on sigui possible una vida i una convivència més senzilla, més cordial, més familiar, més en contacte amb la natura; una vida de taller, d'acció, junt amb l'imprescindible treball teòric.

Quant a la disposició que faci possible en les aules el treball de l'Escola activa, creiem que les que han d'ocupar nens i nenes petits (en principi les escoles bàsiques s'organitzaran amb coeducació) s'han d'instal·lar de manera que el material i l'organització responguin menys al concepte de classes de senzill treball teòric i s'acumulin en elles elements que els donin l'ambient d'aules de treball on sigui possible un elemental manualisme, un estudi i una investigació de coses i fenòmens davant de les coses mateixes i dels autèntics fenòmens. Creiem que per a nens fins als 12 anys poden ésser suficients les classes concebudes així, tenint a base de treball el camp escolar i la vida mateixa, per a modificar el to de l'activitat docent.

El treball als pavellons que refugiïn nens i nenes més grans, s'organitzarà de manera que estigui en estreta relació amb el que sigui possible fer en un pavelló destinat a taller on hi haurà material necessari per a les elementals i variades activitats pràctiques adaptades a nens i nenes,

CREACIÓ DEL CONSELL DE L'ESCOLA NOVA UNIFICADA

Saló d'actes del grup escolar «Milà i Fontanals».

procurant l'harmonia necessària entre les activitats teòriques i les pràctiques de laboratori i taller (fusteria, ferreria, enquadernació, economia domèstica, etc.).

L'Escola nova, enfront de l'Escola tradicional, ha de fundar la seva actuació en principis psicològics i socials que condicionin la seva estructuració i activitat. Principis i lleis psicològiques que ens inclinen i ens decideixen per l'organització del treball en aquesta etapa.

Així, la llei de continuïtat de l'esperit, la llei d'originalitat i d'individualitat, el principi del sincretisme, la llibertat, la cooperació, etc., ens decideixen a declarar que l'escola, en aquesta etapa, no ha de caure en la inconseqüència de l'escola tradicional que desconeixia o desatenia aquelles lleis fonamentals.

Creiem, pel contrari, que la nova escola ha de descobrir i elaborar una tècnica de treball globalitzant, per mitjà de la qual sigui possible descobrir els autèntics interessos dels nens, l'expressió sincera del que senten i del que els mou, fàcil de descobrir, perquè parteix de la base fonamental del coneixement infantil, i posar a l'abast dels escolars múltiples mitjans de treball, de documentació, d'investigació, perquè d'una manera natural, sorgeixi un ensenyament individualitzat, un coneixement elaborat pel propi esforç, una activitat funcional de relacions i desigs i impulsos naturals. Creiem que un treball concebut així pot ésser suficient a emplenar tots els interessos de la infància, tots els desigs de saber, d'inquirir, i, a més, constitueix una cantera inesgotable de coneixements que, si no estan artificialment ordenats en llibres i en programes, responen més a un ordre psicològic de l'aprenentatge que a l'ordre lògic de la ciència, gairebé sempre en desacord amb una recta didàctica infantil.

Potser d'aquesta manera no s'obtindran les flamants intel·ligències atapeïdes de dades teòriques i verbals, que lamentem en els nostres escolars; però en canvi s'obtindran personalitats vigoroses i riques de possibilitats.

Aquesta concepció global del treball escolar no exclou que, en els darrers anys de l'escola bàsica, es tendeixi a donar un ordre, unes ordenacions científiques dels coneixements, estructurats en grups, d'acord amb els que creiem essencials en aquest cicle primari:

Llenguatge.

Càlcul.

Estudi de la natura.

Estudi de l'home.

En l'estudi de l'home comprenem: estudi de l'home i el medi geogràfic. Estudis dels esforços de l'home per a conquerir la natura i aconseguir la seva perfecció: història del treball, de la civilització. La cooperació humana i els progressos de la producció, etc.

Tot això sense perdre de vista la funció de l'escola com a organisme col·lectiu que es desenvolupa i que exerceix la seva influència i adquireix caràcter, fusionada amb el medi natural i social on radica. Així, no concebem una escola uniforme, sinó diferenciada, adaptada al medi on es desenrotlla, on exerceix la seva funció social. L'Escola rural ha de posseir les característiques pròpies de la localitat on estigui instal·lada, igualment que l'escola urbana.

Per tant, per fer més real aquesta fusió entre escola i medi, estimem necessari que cada escola estigui adscrita, com un organisme col·lectiu més, a una col·lectivitat de producció, a una col·lectivitat de treballadors, de manera que els nois intervinguin en els treballs i en la vida social dels grans, i a la vegada que la col·lectivitat de treballadors exerceixi la seva influència i la seva tutela o la seva cura sobre l'escola.

Es planteja així el problema d'un control social de l'escola, la qual cosa creiem altament beneficiosa i àdhuc essencial en el concepte que de l'obra educativa preconitzem.

Els mestres, llevat de llur adscripció a col·lectivitats sindicals i professionals, han de quedar confosos —com a parts integrants de l'escola— amb els interessos i les activitats socials, com la col·lectivitat de treballadors a la qual estigui anexas l'escola. I de la mateixa manera els treballs han de fusionar-se amb els interessos i les activitats de l'escola, exercint damunt d'ella un control social d'inestimable valor.

EL PROBLEMA DE L'ESCOLA RURAL

Els problemes que enclou l'escola adequada a l'ambient i a les exigències del medi rural han estat desateses per les organitzacions de l'escola popular.

L'Escola rural mereix atenció preferent; per la gran extensió que comprèn i perquè les seves circumstàncies i condicions especials ofereixen el medi òptim per a l'educació del poble.

El caràcter i l'organització de l'escola rural, intel·lectualista i uniforme, contribueix a afirmar i destacar els motius de decadència del geni camperol.

L'Escola rural segueix essent una institució sense fesomia substantiva. L'Escola dels medis rurals es una imitació servil i empobrida de l'escola urbana, la qual no és sinó una còpia dels centres d'ensenyament secundari.

L'Escola ha d'ésser considerada com un organisme col·lectiu que ha d'ocupar un lloc determinant en la vida social del medi on radica, i ha de complir determinades funcions socialment necessàries en el pla general d'activitat del districte.

El poble rural necessita la seva escola: una escola amb fesomia pròpia, no una escola de tipus predeterminat. L'escola rural ha de posseir qualitats característiques que la facin òrgan propi del medi on desenrotlla la seva acció social.

El medi natural i social dels nuclis camperols ofereix les condicions òptimes, garantia d'una veritable obra d'educació. L'Escola rural ha de cercar el seu caràcter recolzant-se en la naturalesa i en la senzilla trama de la vida camperola.

És precís aprofitar les condicions excel·lents, la base òptima del medi que envolta l'escola rural per detenir el seu fracàs i per crear la nova escola que necessita el poble.

A aquest fi propugnem:

1.er És precís suprimir les disciplines, "assignatures" o matèries d'ensenyament fixades en els plans de treball de l'actual tècnica escolar.

2.^{on} Precisa reaccionar contra un manifest desig general que el treball en les escoles es regeixi per un programa i per un horari fixos. Aquella fragmentària visió de la realitat i aquesta imposició són incompatibles amb una obra realment educativa. Bé que els grans grups de l'escola urbana hagin d'acceptar aquests fetitxes mentre persisteixin en llur radical organització equivocada. A l'escola rural ha de salvar-se-la d'aquesta opressió antinatural.

3.er Precisa portar a l'escola rural l'assaig dels nous plans de treball, preconitzats en els nous mètodes i en les noves tècniques de labor escolar. Amb això s'aconseguirà que el centre de gravetat de la tensió de l'escola es traslladi dels llibres de text i dels programes a la gran cantera de recursos educatius que ofereix la natura i la vida.

Així podrà aconseguir-se la íntima relació entre la vida de l'escola i la vida i els interessos del medi on radica. Així podrà adaptar el seu treball a les necessitats especials de la comarca, exercint la seva influència en el desenvolupament i en la millora de les condicions de la vida del camp; fet, aquest, que és essencial.

4.¹ En aquestes condicions el mestre educador pot afrontar la cardinal influència educativa que demanem a l'escola rural. La clau de l'educació moral en els medis camperols consisteix en l'exaltació del valor del treball, en l'exaltació del noble ofici i la transcendental comesa del culti-vador, en caldejar l'emoció de la vida rural i el goig sense reserves de la naturalesa; en crear la consciència de la ferma i pregona vocació proletària camperola.

5.² Demanem que en el treball de l'escola es dediqui una gran atenció al treball agrícola, en l'hort escolar, però com a mitjà de poder realitzar una escola activa, una escola de treball en contacte amb la natura i en lluita per arrencar-li els seus productes. No caiguem en l'error d'orientar el treball de l'escola vers la formació professional. L'escola bàsica no ha d'apuntar aquest fi de crear en el noi unes tècniques de treball agrícola, ans el contrari, la seva tasca bàsica és desentrotllar l'aptitud humana i social. La capacitació professional haurà de comptar amb aquesta base plantejada per l'escola primària; la seva realització correspon a les escoles especials d'agricultura en una labor postescolar.

6.³ Perquè pugui tenir realitat la comesa que encomanem a l'escola rural, manca el mestre educador.

Sobren mestres que fugen del poble per aversió al camperol analfabet i suat. I es necessiten mestres de sòlida formació cultural que principalment posseeixin un sentit altruista de llur comesa; una clara consciència i un autèntic fervor per l'obra de l'educació popular. Precisa formar el mestre amb un esperit tens vers l'educació del proletariat.

Els mestres de l'escola rural han de rebre la mateixa preparació tècnica general que els altres, però una gran part de la seva formació ha de fer-se vivint en contacte amb la vida del camp, i dirigits per professors que no siguin únicament intel·lectuals.

Cal que el mestre rebí la influència dels béns culturals de les ciutats. Convindria pensar en la instal·lació de residències per a mestres en medis culturals, a facilitar-los viatges, curssets, etc.

Tot això sense oblidar les satisfaccions de vida material que és precís que tingui el mestre rural, a qui hom dotarà, tant i més que a ningú, dels mateixos beneficis que als mestres de ciutat.

7.⁴ Precisa crear una nova organització de les escoles rurals.

Heus aquí la norma general:

Crear a cada poble la seva escola o les seves escoles d'ambient rural.

Crear en el centre de la comarca l'escola o les escoles comarcals politècniques.

Crear en les localitats ben situades l'escola pràctica d'agricultura.

En algunes comarques de població molt escampada serà convenient la concentració d'escoles.

Allí on els nuclis de població siguin suficients per a tenir una escola, no és aconsellable la concentració. El poble perdria, en perdre l'escola, el centre cultural que aquesta ha de constituir, coordinant el treball intel·lectual i social de tots.

8.⁵ La nova escola rural tindrà un hort i un camp d'experimentació agrícola, una cuina escolar, biblioteca i taller.

9.⁶ En cada escola rural haurà d'haver-hi una classe per a pàrvuls.

10.⁷ L'escola, d'edificació sobria, haurà d'estar situada en els voltants del poble.

LES EDATS I L'ORIENTACIÓ INICIAL

En referir els cicles a edats concretes no volem establir que siguin els anys el rector de cada cicle. No; entenem amb aquestes xifres l'edat intel·lectual, que sovint és retardada i algunes vegades

52 pot estar avançada. La classificació per Grups d'homogenització mental evita contactes perillosos. En efecte, una classe heterogènia, amb coeducació i coinstrucció d'alumnes mal dotats i alumnes ben dotats produiria efectes perjudicials als uns i als altres.

Per als menys dotats el risc està en l'engendrament d'un sentiment d'inferioritat, el qual origina complexos subconscients patològics que, un cop formats, s'han d'arrossegar sempre més, amb greu repercussió per a llur vida ulterior.

Per als més dotats el perill està en el desvetllament del principi del triomf, de naturalesa agressiva, el qual, portat a un límit espiritualment morbós, és d'efectes antisocials. És el clàssic "desig de poder", de Nietzsche, veritable ànsia dominadora que en depassar els límits normals (per ésser massa fàcil la conquesta del medi), pot esdevenir igualment malaltís per a l'esperit napoleònic del noi afectat.

En aquesta classificació per grups homogenis no es pot descurar la coeducació paraescolar. Amb tot això, mancarà la coinstrucció durant les hores estrictament escolars.

La classificació inicial es porta a terme per edats mentals o grups homogenis. A grans trets tindran tres modalitats d'infants:

- a) Mal dotats.
- b) Mitjanies.
- c) Ben dotats.

Els del Grup a), en arribar als 14-15 anys hauran arribat només al cicle primer. La perspectiva d'insistir en l'escolaritat d'aquestes ens sembla inútil si no ho reclamen d'una manera expressa; si ho desitgen i tenen bona voluntat, de cap manera l'edat no els privarà de seguir endavant. Serà així que podrà aprofitar-se algun voluntariós dels que anomenem "retardats". No es pot confondre el retardat amb el mal dotat. Aquell manifestarà, possiblement, bona voluntat, i no poden fer-se-li seguir els cicles al compàs de l'adjunt esquema. El mal dotat tindrà la voluntat expressa d'acabar el període cíclic primari com més aviat millor. El "retardat" resistirà com una esponja anys i més anys d'estudis cíclics i continuarà amb el desig de seguir "aprenent".

En el nostre esquema, i per simplificar, només es marquen tres grans grups d'infants. Els poc dotats, que suposem no depassaran d'un 20 %. Les mitjanies d'un terme mitjà de 73 i els superdotats en un terme mitjà del 7 %.

Insistim que aquestes dades hauran de justificar-se més endavant quan la pràctica ens seguegui valors exactes. Les de l'esquema són dades recollides dels valors de diferents països.

Si resseguim l'esquema, veurem en l'extrem esquerra, el volum de mal dotats (20 %) els quals en arribar als 14 anys encara es troben al nivell del cicle primari. Doncs bé, aleshores, se'ls fa passar a l'Escola de preaprenentatge per tal que facin un entrenament manual d'ordre pràctic, el qual els ensenya la destresa indispensable per a la vida corrent i a la vegada ofereix avinentesa per a descobrir possibles aptituds adormides.

A més, a l'escola de preaprenentatge s'hi trobaran amb totes les mitjanies (Grup b) que no han pogut continuar els cicles 2.^{on} y 3.er.

D'aquesta convivència en sortirà una segona tria. La que permet les possibilitats de passar a un ofici concret o a la d'anar al treball sense ofici determinat.

Els primers passen a l'Escola d'aprenentatge fins als 17 anys, i allí aprendran un *ofici*. El seu ofici serà el que hagi aconsellat l'orientació observada durant el període de preaprenentatge.

Els segons passen al treball braçer. Són els que corresponen als oficis no qualificats, de Pirowski (peons, mossos).

Els que han passat per l'Escola d'aprenentatge amb prèvia orientació i ofici definit tindran en l'esdevenidor un complement tècnic i espiritual que durarà *sine die*: l'ESCOLA DEL TREBALL (vegi's l'esquema).

OFICIALS BEN DOTATS

Per tal de deixar ben oberta la vàlvula d'expansió dels treballadors d'ofici, ben dotats, i amb qualitats personals que no s'han desvetllat fins més endavant dels 17 anys, hem deixat pas lliure cap a l'Escola de Bells Oficis, on es procurarà exaltar la personalitat artística de l'oficial. Allí es cultivarà l'aspecte artístic, per tal de contribuir a l'estabilització del seu ofici.

Per aquest camí, l'alumne ben dotat pot passar a Belles Arts i fins a la Universitat, passant per l'Institut d'Arts plàstiques.

POLITÈCNIC BÀSIC

D'entre els del Grup *b*), (73 % de mitjanies), es destriaran tots aquells que siguin més voluntariosos o més capacitats perquè arribaran al cicle 3.er de l'Escola primària. Ja podem avançar que conviuran, durant uns anys, amb tots els procedents dels altres dos Grups més avançats. D'aquesta convivència en sortirà la tria d'aptituds i l'estímul al treball comú.

Tots junts passen al

POLITÈCNIC BÀSIC

Allí hi ha *obradors* si no per a l'aprenentatge total d'un ofici, almenys per al maneig d'eines i la sensibilització al treball. Cal conrear la destresa per una mecànica aplicada, la que més plagui a l'alumne, i això facilitarà una classificació inicial; classificació d'apetències i classificació de capacitats.

En el Politècnic Bàsic, al costat dels obradors i amb major intensitat, es porta a cap un cicle més avançat de la formació escolar. Cicle 4.er, per als uns, Cicle 5.^è, per als altres. Ací es comença a destriar la intel·ligència abstracta. Es racionalitzen els temes i al cap de tres anys de ritme cíclic, cada vegada més intens, s'arriba als 18 anys, on s'escau la ulterior classificació, amb l'ajut personal i eficaç del mateix interessat.

En arribar aquí l'alumne té 18 anys i dos horitzons:

A. — La perspectiva fàcil d'encaixonar-se en una tècnica concreta durant dos anys i sortir un "professional pràctic", apte per a lliurar-se a la vida amb el bagatge suficient per a controlar-se en les funcions d'expert, aparellador, etc.

B. — O bé la perspectiva més complexa de continuar en la intensificació dels mateixos bàsics, durant quatre anys més (millor diríem: tres cicles més, per entendre-hi compresos els retardats) per després iniciar una especialitat tècnica o especulativa que ha de durar encara altres tres o quatre anys, de tècnica aplicada a la seva professió.

Per tant, es dibuixen dos Grups ben definits. Un, el que renuncia a continuar els cicles i que als 20 anys serà un professional pràctic. Aquest serà, probablement, el que no haurà passat el cicle 4.er

L'altre envestirà el Politècnic Universitari i des d'aquí s'embrancharà a l'Escola Tècnica Superior o a la Universitat, segons la seva personal apetència per als temes d'aplicació immediata (Politècnic) o per a la investigació (Universitat).

Els que segueixen la Universitat seran els que posaran els seus estudis al servei de la investigació. La tècnica al servei de la *creació*. Els coneixements al servei de la Societat d'una manera mediata, remota.

EL PROBLEMA DE SELECCIÓ

En passar de l'ensenyament secundari (alumnes del Politècnic Bàsic) a l'ensenyament superior, la responsabilitat de l'*orientació professional* és més forta que mai. Aquí l'orientació ha d'ésser definitiva, ja que cada escolar anirà a *acabar definitivament* els seus estudis als llocs que hagi seleccionat. Per tant, l'equivoc aquí és més dolorós.

En alguns països han deixat el problema abandonat a la iniciativa de cadascú. En altres han optat per la "psicotècnia". Altres, en fi, han assajat procediments autòctons, com és ara "cursos reactius".

Nosaltres, això, ho deixarem en les següents garanties:

- 1.ª Aportació individual. En fer sortir als divuit anys com a mínim del Politècnic Bàsic, garantint l'eficàcia de l'aportació personal.
- 2.ª L'estudi ciclitzat facilita dades al Psicotècnic quant a evolució i especialització.
- 3.ª Per a algunes modalitats d'Escoles ens semblarà molt útil l'establiment de "Cursos reactius".

El concepte de "Cursos reactius" és el següent: al lloc on es pretén fer la selecció vénen professors de fora. Aquests serviran de reactiu. El professor de casa, el que coneix l'alumne, només aquest és apte per a "classificar".

El professor forà dona un curset de pràctiques de Laboratori o d'Humanitats. Segons les circumstàncies. No es tracta d'una conferència, sinó d'una convivència. Cal que el contacte sigui llarg. Deu o quinze dies.

El professor de l'Escola hi és simplement d'observador. D'aquesta observació en sortirà una classificació que ratificarà o rectificarà el seu criteri fet a través del temps.

En l'ensenyament primari la selecció ens sembla més fàcil i menys perillosa. Els anys de posterior convivència donaran temps a rectificar tots els equívocs soferts en el moment de la selecció.

La principal garantia de la selecció primària estarà recolzada en dos fets:

- 1.er En el paral·lisme entre l'evolució dels cicles escolar i l'edat dels nois.
- 2.^{on} En la rotació dels professors primaris, de forma tal que els alumnes tinguin sempre el mateix mestre des del primer cicle fins al darrer.

Un problema fonamental planteja, però, en aquest sentit, l'ensenyament primari:

- 1.er Selecció d'anormals.
- 2.^{on} Educació d'anormals.

L'un i l'altre s'han de resoldre d'acord amb les dades actuals que dona la Psicotècnic. Potser és aquí on la seva aplicació ha d'ésser més eficaç. Per això ho deixem perquè ho tracti amb tot detall la subponència especial.

L'esperit del nostre projecte és el de separar amb tota cura els anormals i fer-los seguir el camí més planer i més eficaç possible, perquè donin el rendiment màxim en la, per ells difícilíssima, conquesta de les lletres.

LA INTERFERÈNCIA ENTRE PROFESSIONALS I UNIVERSITARIS

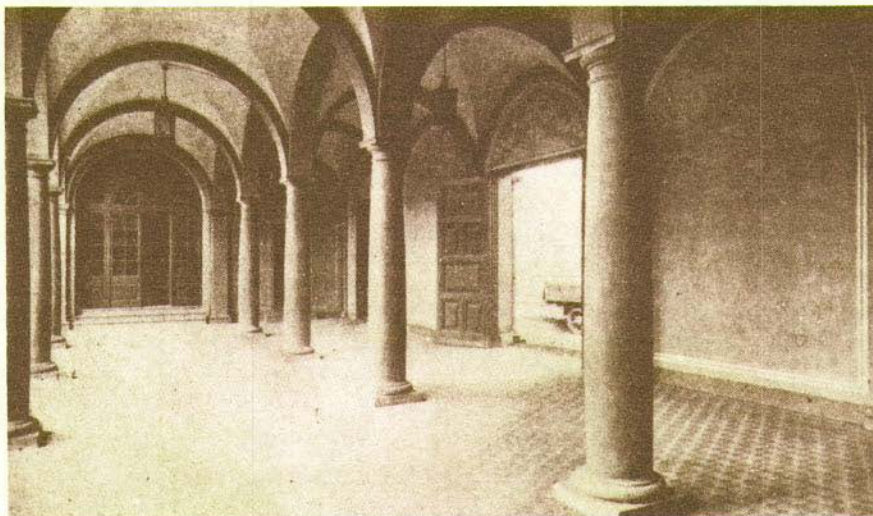
Mai no ha estat una pretensió plausible a ningú fer un tècnic sense una àmplia cultura, ni un universitari sense unes possibilitats tècniques. Si es destrien les branques és perquè així ho condemna l'especialització actual. Però mai no hem pensat fer "animals tècnics", puix que sabem que l'home civil ha de tenir una sensibilitat a les coses espirituals i un bagatge d'humanitats que han de donar-li fesomia moral i personalitat ciutadana. És per això que entenem que ha d'haver-hi una interferència entre professionals i universitaris.

En el nostre esquema es presenta amb una creu que enllaça les dues directrius d'ensenyament en el terreny pràctic; i entenem que ha de resoldre's fent adquirir un certificat d'assistència universitària i un certificat de competència tècnica en el cas que hom vulgui exercir una *Professió*, sigui la que es vulgui.

Així mateix, entenem que s'han d'adquirir certificats d'assistència politècnica i de competència universitària per a assolir un doctorat i travessar el llindar de la investigació.

Que quedi ben precisada la comesa de la Universitat i la de l'ensenyament tècnic superior. La primera té la missió essencial de fer *prosperar* la ciència, en conceptes d'investigació. La segona té la missió essencial d'*aplicar* la ciència un cop conquerida.

Per això els ensenyaments fonamentals s'hi trobaran en un esperit totalment diferent: el metge anirà a l'Escola Tècnica Superior, però el biòleg anirà a la Facultat Universitària. Així mateix podríem referir-nos a l'enginyer químic i al químic llicenciat, etc.

Vestíbul d'entrada del grup «Ramon Llull».

PROBLEMES DE L'ENSENYAMENT SUPERIOR

No ens caldria aclarir si, conseqüents al criteri anunciat, no haguéssim separat totes les ensenyances professionals de la Universitat. Tals són, Medicina, Farmàcia, Dret, etc.

En els sectors de major responsabilitat cultural distingim tres fronts:

- a) Front professional.
- b) Front científic.
- c) Front cultural.

Ningú no gosaria confondre el científic amb el professional. Àdhuc així ho confessen els que pretenen centralitzar ambdós aspectes. Dos aspectes ben definits: aspecte científic o investigador, que és equivalent a aplicació.

D'això se'n conclou: que hi han tres fronts destacats en l'ensenyament superior. Científic, professional i cultural.

Admetem que el professional i el científic necessiten de la base cultural. Tant, que fem arrencar la Investigació de la mateixa Universitat; tant, que obliguem tots els professionals a una assistència en els centres culturals de la Universitat.

No n'hi ha prou amb evitar que s'engendrin "nous bàrbars". Cal, també, evitar que els representants genuïns de la cultura es trobin totalment desconectats dels problemes tècnics que la vida corrent planteja. Això serà "matèria" a la qual ells donaran forma sovint. Però, és més. Tots estem d'acord amb la importància fonamental que tenen les Matemàtiques, la Física i la Biologia per a penetrar en la Filosofia. Doncs és per aquest motiu que nosaltres hem parlat d'una interferència, representada per una creu en l'esquema i que, traduïda al llenguatge corrent, vol dir que els uns i els altres necessiten interferir coneixements.

Ara bé, el que nosaltres no gosàriem certificar és la conveniència que el professional sigui un científic, ni que un científic sigui un professional. Això ens sembla francament contradictori.

Cajal no sentia les tècniques quirúrgiques ni el tractament de la tifoidea.

Igualment la major part de científics estrangers: Hill, Sherrigton, Meyerhoff, etc. Alguns d'ells, molts, ni tan sols tenen la professió mèdica. L'aplicat és llicenciat en Naturals, així com també Vles, etc.

És més, ens atreviríem a dir que sovint un bon científic es troba ésser un professional dolent i al revés, un bon professional un mal científic. *Grosso modo*, un esperit científic, netament científic, ha d'ésser fonamentalment analític. Ben al contrari del professional que, dintre de la seva branca, hauria d'ésser sintètic. Són coses antagòniques i per tant incompatibles. El mal de casa nostra és que això no s'hagi portat a terme.

Nosaltres demanem una petita revolució, quan separem el camí del científic del camí del professional. Una revolució que ens fa falta. Per això l'ensenyament superior el dividim en dues branques. Escoles Tècniques i Facultats. Unes i altres amb una base ferma d'humanitats, de cultura. Així distingim els professionals dels científics, els tècnics dels investigadors.

Què aconseguim? No fer perdre temps en conquestes no solament inútils, sinó i tot perjudicials.

Sostenir, com algú ha escrit, que a l'alumne que ha d'ésser un professional li manca la tècnica d'alta investigació, ens sembla que és equivalent a no conèixer el problema sota el punt de mira pràctic. Nosaltres som defensors del Laboratori de pràctiques, portat a l'exageració que es vulgui: però no moure'ns d'ací. La investigació autèntica ha de reservar-se als esperits que en aquestes pràctiques s'hagin distingit en una franca polarització per les coses analítiques i pel camp de la investigació científica. I en aquest cas ha de rellevar-se l'estudiant d'enfarfecs tècnics, absolutament innecessaris per a la seva tasca de recerca.

CURSOS CÍCLICS DELS POLITÈCNICS

Arreu d'Europa s'ha iniciat aquesta revolta amb l'ensenyament superior. Els Politècnics comprenen gran part de Professions. Els seus objectius primordials semblen ésser dos: la *convivència*, durant els cicles bàsics, de joves que hauran de cursar distintes professions, i la possible reducció de càtedres, seminaris i laboratoris de gran part de matèries fonamentals (corresponents a les dels nostres "cicles"). Aquesta centralització de funcions és d'una gran eficàcia.

En les Facultats isolades i en les Escoles independents, manca la coordinació necessària per a centralitzar funcions i aleshores ens trobem que repeteixen càtedres i laboratoris a cada estament. Això resulta antieconòmic i ineficaç. Així, per exemple: una sola Biblioteca, ben utilçada, pot anar molt endavant amb menys despeses; i el que diem d'una Biblioteca podem aplicar-ho al material de laboratori, instal·lacions especials, etc.

En acabar els cursos cíclics l'alumne té 21 o 22 anys. Edat prou madura per decidir si encaixarà millor en una formació científica o professional.

Aquests cursos cíclics han d'ésser adaptats a la vocació de cada escolar.

Efectivament, ara ja no podem dir que les matèries fonamentals de Llenguatge, Matemàtiques, Física i Química, Biologia i Sociologia han d'intensificar-se igualment. S'establirà un criteri d'adaptació apropiada, de manera que per als metges s'intensificarà la Biologia (en totes les seves modalitats de Fisiologia, Fisiopatologia general, Biofísica, Bioquímica, Químico-física, etc.); per als Arquitectes, les Matemàtiques, etc., etc.

En acabar els cursos cíclics adaptats, l'alumne té 22 anys, i aleshores pot emprendre dos camins. El professional o el d'investigació. En el primer estudiarà uns cursos de tècnica aplicada a la professió. En el segon cas, s'especialitzarà en les tècniques del laboratori que li sigui més car.

LA UNIVERSITAT

Després de tota aquesta reorganització precedent és fàcil endevinar com queda i on queda la Universitat.

Dels tres fronts d'ensenyament superior que hem esquematitzat, dos cauen de ple a la sobirania universitària. El Front Cultural i el Front Científic.

Les Humanitats, a manera de cursos, cursets, seminaris, per una banda, i tota la Facultat de

Grup escolar de Sarrià (establert a l'antic Col·legi de Sant Ignasi, de la Companyia de Jesús).

Filosofia per altra, poden constituir, deuen constituir, el Front de Cultura.

Els Centres d'Investigació, Instituts i Càtedres de Ciències experimentals han de constituir les Facultats i, més endavant, la Investigació. Aquest serà el Front Científic.

EL FRONT CULTURAL

Ja hem apuntat la seva transcendència. Ha d'ésser una base d'Humanitats que cal no *injectar* sinó *ensenyar* a professionals i científics.

El que hi hagi de cultural en les distintes escoles o Facultats deu concentrar-se en una Facultat o Facultats, orientades principalment al compliment d'"humanitzar" científics i professionals. Es tractaria, doncs, d'un focus o centre cultural compost d'un conjunt de Càtedres que no cal que siguin en el nombre, ni en la matèria les mateixes en totes les Universitats, ans el contrari, que deu matisar-se en cada una d'aquestes d'acord amb la seva tradició cultural i universitària, a les seves possibilitats i interessos, a la capacitat de formació d'Escola que mostrin les titulars, a la situació històrica de la cultura en general i de les nacions en particular, sense més imposició o limitació forçosa que la que el conjunt garantitzi en tots els casos la possibilitat del compliment de la funció cultural i il·lustrativa de la vida nacional en la forma que s'exposa en els paràgrafs següents a aquest.

L'estructura de l'ensenyament universitari, distribuït en Facultats, Escoles, Seminaris, Instituts, etc., podrà, però, respondre de moment a les següents línies generals:

Una Facultat o nucli d'ensenyaments filosòfics i d'Humanitats (Art, Lletres, Història, Filosofia). Un segon nucli de Ciències político-socials. Un darrer nucli, la Facultat de Ciències.

No cal dir que l'organització de Càtedres, cursos i conferències no podrà mai ésser una cosa rígida i tancada, sinó, tot el contrari, haurà de respondre tant a les necessitats permanents de l'esperit com als anhels i inquietuds de l'època. Un doble sentit nacional i universalista ha d'inspirar tota l'orientació actual universitària.

Els docents dels cursos i cursets esmentats haurien d'ésser de diferents procedències:

1.er Tots els docents de les tres Facultats Universitàries. Tindrien l'obligació de professar anualment un mínim d'ensenyaments d'aquest tipus.

2.^{on} Els docents de tots els altres centres d'ensenyament superior i els de tots els dels altres centres d'ensenyament que posseïssin el títol de Llicenciats o altre equiparable, almenys. Aquests tindrien el dret de concórrer amb els primers en la funció que ací es tracta.

3.er Els docents dels centres d'ensenyament oficial sense el títol de Llicenciat, o altre equiparable, com els actuals mestres primaris, i les persones alienes a l'ensenyament oficial.

Els alumnes dels cursos i cursets esementats haurien d'ésser igualment de diferents procedències:

Els alumnes de la Universitat i els de les Escoles Superiors. Cal rectificar decididament en aquest punt la situació actual. No hi ha cap raó que justifiqui, en efecte, que, per exemple, l'estudiant de Dret vingui obligat a cursar, a títol de preparatòries o de complementàries, determinades matèries de *Filosofia* i *Lletres* en la mateixa forma que estan obligats a cursar-les els estudiants de *Filosofia* i *Lletres*.

Però, per complir amb la finalitat de cultura i il·lustració de la vida nacional no seria suficient que les Facultats Universitàries organitzessin els cursos dels quals hem vingut parlant. Seria també convenient que organitzés, en una escala proporcionalment reduïda, cursos i cursets semblants, en totes les localitats del país en què existissin Escoles Tècniques mitjanes, comptant naturalment amb la col·laboració del personal docent en aquests centres, però també amb el dels cursos professats en la mateixa Universitat, el qual es desplaçaria d'acord amb les necessitats.

EN L'ASPECTE CIENTÍFIC la Universitat haurà de coordinar les distintes Facultats que hi queden després d'haver exclòs les netaments professionals: Naturals, Exactes, Químiques... amb el ben entès que ara tenen una especial missió en fer *científics*. Romàntics de la investigació.

No cal dir que la Biologia, per exemple, haurà d'ampliar els seus fogars d'investigació si es té en compte que el fisiòleg, el biòleg, l'històleg, en tant que investigadors, han de tenir una dependència netament universitària.

Fixem bé el relleu que pren ara la Universitat, en el cas concret de Farmàcia.

Abans, amb una Facultat de Farmàcia en el si de la Universitat, es barrejava la Química amb la Investigació, Laboratoris, Pràctica professional, etc.

Ara l'aspecte professional passa a una Escola Tècnica.

Però, l'aspecte científic, el progressiu, el que ha de fer avançar l'autèntica Farmàcia, aquest ha de tenir el seu Institut de Farmacobiologia a la Seu Universitària. Allí hi ha d'haver la veritable investigació.

Així diríem de les altres Escoles.

ESTAT ACTUAL A CASA NOSTRA

No podem defugir de considerar el nostre cas tal com el situen les circumstàncies actuals. En definitiva es tracta de sospesar el cas concret de tres escoles: Medicina, Farmàcia i Dret. En el balanç general de la Universitat se li treuen aquestes Facultats, a canvi d'obligar a *totes* les Escoles Tècniques a abeurar-se en la font cultural de la Unviersitat. Aquestes Escoles que fins ara no hi tenien dependència ni contacte són:

- Escola d'Enginyers Industrials.
- Escola d'Enginyers Agrícoles.
- Escola de Zootècnia i Veterinària.
- Escola d'Enginyers de Monts. (Forestals).
- Escola d'Enginyers de Camins, Canals i Ports.
- Escola d'Arquitectura.
- Escola de Navegació.
- Escola d'Estadística i Economia.

Sense descomptar les altres tres, igualment professionals, de Medicina, Farmàcia i Dret.

Ara bé, en algun cas el mateix Professor que estarà en un Politècnic, tindrà la Història i les dots d'Investigador i per aquesta vegada val la pena de fer punt i a part. Totes les Institucions o Centres d'Investigació que tenia actualment la Facultat de Medicina, per exemple, són dirigides per Professors que s'escauran d'ara endavant al Politècnic Superior. Doncs bé, caldrà tot simplement dotar dues vegades aquests centres d'investigació. La Universitat carregarà amb les despeses que comporta aquesta investigació, ja que també ella gaudirà de l'esplendor nacional o internacional de les seves publicacions i de les seves conquestes. El Politècnic carregarà amb les despeses

CREACIÓ DEL CONSELL DE L'ESCOLA NOVA UNIFICADA

Hotels de l'Exposició Internacional habilitats com a Grup escolar amb capacitat per 3.000 alumnes.

dels Laboratoris de Pràctiques amb tot el material fungible dedicat al maneig dels estudiants. Aquesta tributació doble farà més eficaç la tasca de la Institució i no es tracta de gran complicació si recordem que en l'actualitat existeix aquesta mateixa dualitat en els ingressos a l'Institut de Fisiologia per exemple. Uns d'ells de caràcter netament científic (investigació) i altres de caràcter docent (professional), amb el ben entès que la primera tributació procedia de la Generalitat i s'incrustava en una dependència de l'Estat. Naturalment que en parlar d'incrustació ens referim només a allò que afecta a les pedres de l'edifici, no a l'esperit del treball que s'hi portava a dintre, que era genuïnament nostre. I això no representa cap complicació, ja que les pedres de la Universitat no són la Universitat i l'esperit es pot trobar dispers per tot arreu.

Per les altres facultats (Farmàcia i Dret) podríem emprar els mateixos arguments.

Però, és que encara hi ha més. Avui, llevat d'aquests magnífics fogars d'investigació, —compadíssims!— que es trobarien en aquestes Facultats, amb reforços econòmics d'altres bandes o sostinguts pel pressupost esmirriat destinat a funcions docents, surten a Catalunya brots respectabilíssims que viuen miserablement en l'aspecte econòmic i que si sobreviuen és exclusivament degut a la forta compensació que tenen en l'aspecte espiritual. Tals són els fogars de Laberintologia, el de Neurofisiologia, el de Genètica, el de Cirurgia experimental, el de Urologia, que s'han d'hospitalitzar allà on poden i que s'aguanten, només, per la flama viva dels seus dirigents.

Queda encara un problema d'adaptació. En alguns casos hem vist que hi ha matèries dels Politècnics bàsics, que per la seva amplitud podrien molt bé figurar en els programes de les Facultats Universitàries. Per això hem justificat la doble interferència o intraferència recíproca entre Universitat i Politècnic. De seguida se'n dedueix que la dependència de la Universitat o la seva autonomia en els Politècnics no té una importància fonamental. És un problema ras i curt, d'adaptació, i més encara, és un problema d'espectació. És a dir, esperar que el temps i les circumstàncies ens diguin a cada moment la situació més convenient.

És molt possible que en alguns casos la duplicitat de Càtedres sigui innecessària. Gosariem citar la Histologia de Ciències Naturals i del Politècnic biològic, la Genètica, la Zoologia, la Bioquímica, etc. Per tant, només l'existència d'aquesta dualitat ja treu valor a una argumentació entossudada en qualsevol sentit; sigui de dependència universitària exclusiva, sigui d'autonomia politècnica.

L'ENSENYAMENT ARTÍSTIC

Ara que les disciplines artístiques van a fer l'entrada a l'Escola Unificada, al costat i transfoses amb altres ensenyaments bàsics, ens caldrà dotar-les d'un alt valor humanístic, primordialment i essencialment educatiu. Aspirem i volem que llur ensenyament sigui acordat i ritmat, a les hores de trasbalsament i renovació que vivim.

Volem que llur pràctica deixi d'ésser una distracció del tedi o una satisfacció de la vanitat. Ens caldrà —elevant-los a la màxima categoria— que els ensenyaments de les Belles Arts i Bells Oficis no puguin ésser catalogats com assignatures d'"adorno". Aspirem a desvetllar i afinar el seu interès, desenrotllar els seus dots i aptituds i acompanyar-los, entre oportunes evasions per part del Professor, fins a deixar-lo en viu contacte amb l'essència de la vida, de la seva plasticitat i els escenaris.

L'Escola Unificada no pretindrà fer genis ni artistes, ni simuladors o manufacturadors de productes camufljats. Volem simplement conrear l'esperit de creació, ço és, aspirem a fer creadors. Quan diem: a fer creadors, no ho diem en el sentit de productors d'obres catalogables entre l'artesanisme i el geni, ens referim simplement al conreu i plantejament del fet viu i educatiu del procés creador. Ço és, creadors d'obres humils o d'alta categoria, però autèntics creadors. Anem a desbrossar d'aquest procés autèntic de creació, tot artifici, tota simulació i amable apariència, tot llampegueig de màxima habilitat o enginy, dotant, però, l'ofici i a la tècnica amb tot el seu valor i la seva extrema perfecció. No admitem que aquest valor d'alta perfecció produeixi, trasbalsat, aquelles obres d'amable apariència i d'una falsa categoria artística que privaren en temps passat. No volem que aquesta esmentada perfecció s'interfereixi i es faci transfosa en el procés creatiu, desvirtuant-lo i afeblint-lo. No volem agençar una canal magnífica pel misèrrim fil d'aigua enllotada, ni esbandir el doll d'aigües pures remetent-lo a la dispersió. Que la perfecció tècnica no excolgui ni estranguli l'acció viva i autèntica de l'esperit, ni que aquest oblidi i dissipï a aquella. Educació, enfront del professionalisme hàbil i imposat. La investigació i la recerca vives i penetrants, contra els espais pomposos de l'habilitat i de l'enginy. L'esclat del fet viu de la creació i la seva realització, enfront de l'artifici llampant i els muntatges de gran apariència. L'interès àgil i sostingut, enfront de l'esbargiment amable del tedi, i el viu i autèntic treball contra la fàcil submissió a la vanitat. Aspirem a que sigui l'escolar qui obri la seva pròpia terra —amb totes les perfeccions tècniques—, per engolir-hi la llavor de les mil veus de la vida i de les mil veus de la Naturalesa. Així la viva educació artística farà la seva sembra i obrirà al poble escolar camins divergents.

Vers les Belles Arts i els Bells Oficis la petita filera d'aquells que, per llurs dots, aptituds i estatura espiritual, marxaran cap als horitzons de la immortalitat. Altres vers el desert, atapeït d'oasis, de la pedagogia, i encara uns altres cap a la perfecció tècnica, aquells que per llur professió usaran d'aquestes disciplines com a simple funció de llenguatge. I esperem que la majoria, ço és aquells que no marxaran al costat dels assenyalats anteriorment, abandonaran els vells camins de la simulació i de la petulància, per seguir els de la renúncia d'aquestes disciplines, de les quals hauran ja rebut el benifet de l'educació artística, que els haurà fet conèixer el gran respecte i la gran unció amb què se les ha de reverenciar.

Les Arts, filles del poble, caigudes al servei exclusiu i a l'esclavatge d'una classe, cal que retornin al poble. Han de viure d'ell, per ell i per a ell.

Anem a renovar fins a la seva entranya l'ensenyament de les Belles Arts. Ens caldrà, però, posar-hi tota la força de la nostra fe, una autèntica activitat trasbalsadora, un gran entusiasme i un intens zel, per a fer realitzable aquesta gran i noble ambició de l'Escola Nova.

El detall d'aquests ensenyaments, com el de tots els altres, es veurà especificat amb els acords que presentin les respectives subponències que estudien els problemes.

Allí els tècnics diran la darrera paraula.

Les diferències essencials són dues:

1.ª Que l'artista no ha de seguir els cicles més enllà del tercer o del quart.

2.ª Que pot passar de l'aspecte professional al d'investigació sense passar per l'Escola Mitjana.

3.ª Que mentre duri el seu ensenyament superior, assistirà a les classes d'Humanitats en uns cursos mínims d'*assistència*, uns altres de *competència*, ambdós universitaris o d'Escoles Superiors, i obligatòriament quan es derivi cap a la Pedagogia.

A remarcar que el *Cinema* queda inclòs entre les Belles Arts i que s'estenen les seves funcions a la Tècnica i la seva Pedagogia.

L'ADAPTACIÓ

No se'ns escapa que aquest pla d'ensenyament no resol el problema immediat d'*adaptar* tota la gent madura, amb inquietuds espirituals prou profundes per a subratllar la seva personalitat científica o professional.

Cal anar a la saga d'aquestes personalitats perdudes, no n'hi ha prou a endegar un pla que ha d'ésser favorable per als nostres fills, hem d'obrir les portes de bat a bat a la gent que tingui inquietuds, encara que sigui madura.

Aquest problema es planteja sota dos punts de mira. El tècnic i l'econòmic.

ASPECTE TÈCNIC

En aquests aspectes la solució és relativament senzilla; cal

- 1.er Reclutar gent.
- 2.^{on} Posar-los en condicions.

Per tal de recollir gent disposada a seguir estudis superiors, tenim tres punts de partida:

- 1.er Seleccionar tots els becaris i ex-becaris que hagi tingut l'Escola del Treball durant els sis anys darrers.
- 2.^{on} Seleccionar tots els alumnes de l'Escola Industrial que hagin tingut una puntuació excel·lent en els seus estudis.
- 3.er Inscripció voluntària per a tothom que es consideri apte per a seguir estudis superiors, si aquesta aptitud ve avalada per un Mestre primari, una Associació cultural (Ateneus) o un Centre sindical.

Per tal de posar-los en condicions caldria establir grups d'homogenització en un Institut cultural o preuniversitari. Aquí caldria donar una cultura especialitzada segons el "desig" exprés de cadascú. Suprimir l'ensenyament polítècnic manual i fer un treball de sobretensió en la preparació necessària i especialitzada de la professió que per vocació expressa hagi manifestat l'interessat. D'això ens en superarem si, una vegada conquerit el professional, li facilitem l'accés a les Humanitats. Durant el termini d'ensenyament superior, dues coses privaran de seguir el compàs dels cicles d'Humanitats. La sobretensió dels seus estudis tècnics i les dificultats de seguir uns cicles que vénen predeterminats per estrats molt anteriors. Per això, caldrà donar facilitats ulteriors a tothom que per vocació expressa hagi manifestat voluntat de seguir un ensenyament superior o universitari.

L'estudi preuniversitari no podrà tenir en cap cas una durada superior a un any.

ASPECTE ECONÒMIC

Resoldre el problema de l'obrer que ha de deixar un treball remunerat per fer els seus estudis d'acord amb la seva personalitat, planteja un problema econòmic.

Enemics de beques, com a qüestió de principi, no podríem proposar la legislació d'un sistema d'almoïna netament depriment per al qui la rep. Tot i amb tot i com a norma excepcional, qui sap

62 si haurem de recórrer de moment a un procediment en pugna amb els respectes més elementals de la personalitat de l'obrer ben dotat.

Les solucions possibles al problema, són:

1.ª Fer funcionar un Institut preuniversitari en hores compatibles amb el treball dels obrers seleccionats.

2.ª Fer que el treball dels obrers sigui adaptat o escursat d'acord amb l'horari de institut preuniversitari.

3.ª Tributació indirecta segons la posició econòmica de família.

4.ª Establiment de llicències temporals amb percepció íntegra del sou.

Probablement que en principi no es podrà recórrer a promeses de gran estil; caldrà fer-ho amb la major modèstia.

És urgent i indispensable la constitució d'una Junta Nacional per tal d'encarregar-se de:

a) Propaganda de l'Escola Única.

b) Obtenció i concentració de recursos econòmics. (Institucions, Residències, ensenyament franc.)

c) Distribució i aplicació adequada.

No cal dir que totes aquelles institucions actualment existents, destinades a algunes d'aquestes finalitats, seran mantingudes o en tot cas modificades segons el nou esperit de l'Escola.

LA LLENGUA MATERNA EN L'ESCOLA

Per la part decisiva que té la llengua en l'eficàcia de l'ensenyament, el Consell de la Generalitat ha fixat, en aquest Decret, la seva posició i el seu criteri:

“Cap convenció no pot justificar la violació dels drets de l'infant, que encarna els drets de la natura. Entre aquests drets, el de l'infant a usar la llengua pròpia —la llengua en què ha vingut a la vida— és reconegut per tothom i consagrat per les autoritats mundials en els Congressos de Bilingüisme. I si, en aquest dret es fonamenta la personalitat en allò que té de més universal, la seva defensa és justificadíssima.

Només les personalitats fortes són aptes per a rebre el xoc de totes les idees, per posar-se en funció de tota mena de cultures, per possessionar-se de tota mena de llengües. Una personalitat no es pot dir forta fins que ha estat plasmada en el seu ambient, ambient del qual forma part essencial la llengua. En defensar, doncs, la llengua de l'infant, és defensada, a més, la possibilitat de possessió d'altres llengües, que només pot considerar-se definitiva quan l'infant ha desenrotllat plenament el propi òrgan d'expansió.

Perquè és sobre la base de la llengua materna que ha de bastir-se la possessió de totes les altres, base la més viva i la més natural. El problema de la llengua té un doble aspecte; un primer aspecte de dignitat nacional i un segon aspecte d'eficàcia pedagògica. Els catalans, sobretot, que devem a la llengua la nostra renaixença literària i nacional, hem de retre-li tot el tribut, pel que ha significat per nosaltres i pel que hem encara d'esperar-ne.

La República, que ha representat una reivindicació de drets violats, va reconèixer de seguida els drets de l'infant en ordre a la llengua, per mitjà del Decret del 29 d'abril del 1931. Ara, que és el moment de desfer tota mena d'injustícies, és també el moment de reformar i d'acabar, en ordre a l'ús de la llengua en l'ensenyament, l'obra tan ben començada pels Governos de la República.

És per això que un dels problemes que més ha interessat el Consell de l'Escola Nova Unificada, des del primer moment, ha estat el de la llengua.

A proposta, doncs, del Conseller de Cultura, i d'acord amb el Consell,

Decreto:

Art. 1.er L'ensenyament pre-maternal, maternal i primari, en les escoles de Catalunya, es farà bàsicament en la llengua dels infants, dividits en grups, en aquelles escoles en les quals la matrícula ho permeti. El mestre utilitzarà l'idioma de l'infant allà on la distribució en grups no sigui possible.

La classe de geografia a l'Escola de Montjuïc.

Art. 2.^{on} Encara que la llengua bàsica de la conversa, dels textos i dels ensenyaments sigui la materna, no serà desterrada, sota cap concepte, la segona llengua, en allò que d'una manera natural la vida o l'ambient comportin; cal, però, no fer mai violència a l'esperit de l'infant. L'Escola, en aquest punt, serà un reflex del carrer, on generalment, les dues llengües oficials conviuen.

Art. 3.er Quan hom vegi que l'infant és suficientment format per la pròpia llengua, o sigui quan hagi acabat el procés d'adquisició del llenguatge i sigui, per tant, capaç d'expressar-se verbalment i per escrit en les formes adultes, començarà intensament l'aprenentatge de la segona llengua, el català per als infants de parla castellana i el castellà per als de parla catalana. Aquest aprenentatge tindrà una triple base: en primer lloc, i per damunt de tot, es fomentarà el llenguatge parlat; el coneixement gramatical donarà l'instrument, i, per últim, el llenguatge literari comunicarà el contingut espiritual de la segona llengua. En el desenrotllament normal, l'edat de començar aquesta tasca hauria d'ésser després dels deu anys.

Art. 4.er L'aprenentatge del català serà obligatori a tots els mestres que no el posseeixin —exceptuats aquells que tinguin la missió d'ensenyar els infants la llengua materna dels quals és la castellana—. Els mestres de fora de Barcelona poden utilitzar els serveis d'ensenyament per correspondència gratuïta organitzats per la Generalitat de Catalunya, i els de Barcelona podran assistir als cursos que organitzarà la Conselleria de Cultura, la qual donarà també les disposicions necessàries per lliurar les certificacions acreditatives de la possessió del català per als serveis d'ensenyament i totes les disposicions complementàries per a l'aplicació d'aquest Decret.

Barcelona, 18 de setembre del 1936.

LLUÍS COMPANYS.

El Conseller de Cultura, VENTURA GASSOL.”

DECRET SOBRE CULTURA

22 d'octubre del 1936.

DECRET

Passats els primers moments del moviment revolucionari, durant els quals el Consell de l'Escola Nova Unificada elaborà l'estructuració de la nova vida docent i cultural de Catalunya, és hora, després de la dissolució de les Delegacions comarcals —que amb tant de zel han col·laborat en l'obra renovadora que els era confiada—, de fixar d'una manera definitiva les facultats de l'esmentat Consell, per a la seva eficàcia i actuació futures, convertint-lo en organisme assessor de l'obra cultural de Catalunya.

Justifica aquesta mesura l'estabilització del nou ordre revolucionari i la necessitat d'assegurar a la cultura el paper essencialíssim que li pertoca en el moviment, afirmació de totes les valors espirituals i formació dels infants que han d'ésser els nous ciutadans de Catalunya.

Amb la nova missió confiada, en endavant, al Consell de l'Escola Nova Unificada, és ampliada la seva possibilitat d'actuació, no cenyida a l'ensenyament, sinó amb l'ample abast de tota la vida cultural del nostre poble.

A proposta, doncs, del Conseller de Cultura i d'acord amb el Consell,
Decreto:

Art. 1.er En l'estructuració actual de la vida docent de Catalunya correspondrà principalment al Consell de l'Escola Nova Unificada la funció informativa i assessora de la Conselleria de Cultura de la Generalitat de Catalunya en totes les qüestions que representin fixació de principis i orientacions, aportació d'iniciatives, determinació o modificació d'estructures generals d'organització, creació de serveis o organitzacions docents de tipus general i assenyalament de plans d'estudi i sobre totes les altres qüestions culturals.

Art. 2.^{on} Per exercir aquestes funcions, el Consell de l'Escola Nova Unificada serà dividit en Comissions o Ponències d'estudi, d'acord amb el que les circumstàncies aconsellin en cada cas i segons les normes fixades en el seu Reglament Interior.

Art. 3.er Els informes de les Ponències o Comissions d'estudi hauran d'ésser aprovats pel Ple del Consell de l'Escola Nova Unificada, el qual, al seu torn, els elevarà al Conseller de Cultura per a la seva aprovació definitiva pel Consell de la Generalitat.

Art. 4.^{rt} Sempre que la matèria ho exigeixi o el Consell ho cregui necessari podrà demanar informes o estudis a persones o organismes de fora del seu cercle. Aquests encàrrecs, però, no representaran nomenament de cap mena a favor de les persones o organismes als quals siguin confiats. Quan per les necessitats consultives calgui donar alguna permanència al servei d'aquestes persones o organismes, l'encàrrec serà fet per ordre del Conseller de Cultura a proposta del C. E. N. U.

Art. 5.^è El Consell de l'Escola Nova Unificada proposarà un reglament per a la seva organització interna, el qual serà sotmès a l'aprovació del Consell de la Generalitat.

Art. 6.^è El Conseller de Cultura dictarà les disposicions necessàries per a regular les relacions del C. E. N. U. amb l'Oficina de la Sots-secretaria de Cultura.

Barcelona, 22 d'octubre del 1936.

El Conseller Primer,
JOSEP TARRADELLAS

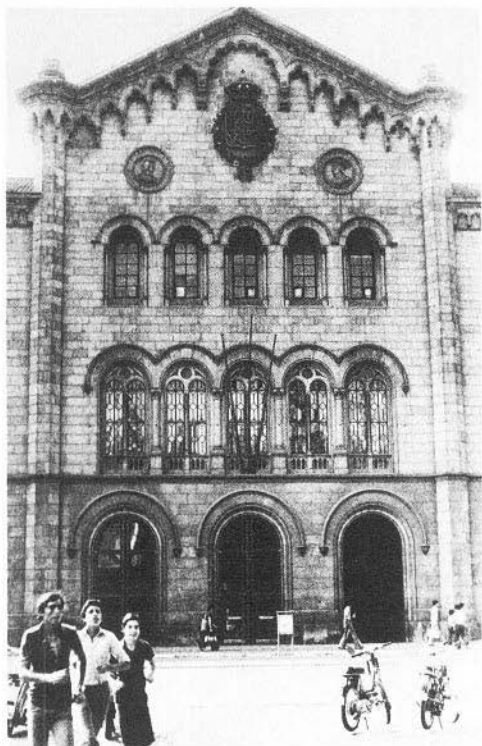
El Conseller de Cultura,
VENTURA GASSOL

1975

1976

***Recull
d'alternatives
i declaracions***

INTRODUCCIÓ

A finals de 1938 i inici de 1939 quedaven estroncades les realitzacions educatives que havia implantat la Generalitat. Desapareixia l'Escola Nova Unificada i es retornava als vells postulats escolars amb la incrustació d'elements ideològics i organitzatius propis del nou Estat. Aquest sistema funcionaria amb alguns retocs i modificacions durant 30 anys, fins que la seva crisi portaria a la implantació d'un nou text legal que pretenia una important reforma educativa: La nova *Ley General de Educación* de 1970.

L'aplicació d'aquesta nova llei no ha permès resoldre els problemes educatius, ni satisfer les expectatives que el mateix triumfalisme de la seva aprovació va generar. A la crisi educativa produïda per la incapacitat del sistema de satisfer la demanda social d'educació, s'hi ha anat afegint la crisi política dels últims temps, i la política educativa ha quedat progressivament reduïda a una política a curt termini que pretén simplement evitar que la màquina s'aturi.

En aquest context polític i educatiu, diferents sectors han fet sortir la seva veu en aquests darrers dos anys, indicant per on podien anar solucions i alternatives a l'educació actual.

Aquest recull de declaracions i documents que presentem pretén cobrir el conjunt de posicions diferents que s'han manifestat. Hem triat preferentment aquells que estan avalats per una entitat, organització o institució dedicada a l'ensenyament en la mesura que així la representativitat queda més assegurada.

UNA ALTERNATIVA PER A L'ENSENYAMENT

Col·legi de Doctors i Llicenciats de Madrid

Aquest document és el fruit d'un procés de discussió iniciat el mes de gener de 1975, quan es va presentar un document a la Junta General amb l'objectiu de servir com a base de discussió.

Va ser tramés a tots els Col·legiats, comproment-se la Junta a publicar i distribuir qualsevol altra proposta que fos presentada. Després de les primeres discussions va sortir un segon document: «Socialización, otra alternativa para la enseñanza». Com a conseqüència del debat es va donar una nova redacció al document original, variant també la seva estructura. Aquest nou document, enriquit amb noves aportacions, va ser enviat a tots els col·legiats durant el mes de desembre, per tal de permetre a tothom la possibilitat d'enviar modificacions per escrit. Van ser presentades dins el termini fixat 7 esmenes a la totalitat i 5 de parcials. Aquestes esmenes van ser enviades a tots els col·legiats, possibilitant la participació de tothom en la Junta General del 31 de gener d'enguany, en la qual s'havia de votar el document. Totes les esmenes van ser defensades oralment, i es rebutjaren totes les fetes a la totalitat i se n'acceptaren tres de les parcials. El text definitiu, publicat al número del 2 de febrer de 1976 del «Boletín» del Col·legi, és el que oferim a continuació.

Introducció

Ningú no ignora que, al cap de cinc anys del *Libro Blanco*, regna el caos més absolut en l'ensenyament espanyol. La improvisació i l'arbitrarietat són les úniques constants del nostre panorama educatiu. Les protestes de professors, alumnes i pares cauen en el buit davant d'un Ministeri decidit fermament a girar l'esquena a tots els qui estan interessats en l'ensenyament. I aquest es va degradant cada dia més perquè, enfront de la demanda social d'un ensenyament millor per a més gent, només es posen pedaçs a una estructura que havia quedat ridículament curta fa deu anys.

La Llei General d'Educació ha fracassat. El punt d'inflexió que ha marcat l'entrada definitiva en allò que molta gent anomena la contrareforma de l'educació va ser probablement la Llei de Selectivitat. L'Estat hi va reconèixer la seva incapacitat de donar

educació universitària a tots els qui la reclamen; però això només era un símptoma d'incapacitat més greu. Es reconeixia que no s'havien engegat mecanismes avaluadors autèntics; es reconeixia, a través de la concessió de subvencions, que l'Estat no es podia enfrontar amb els interessos privats, enquistats en un ensenyament d'estructura cada dia més especulativa.

La introducció del BUP, la seva separació de la formació professional, la doble titulació al final de l'EGB, la desescolarització, l'augment del nombre de llicenciats aturats mentre no se satisfan les necessitats creixents de professors, la reducció dels pressupostos, la manca de gratuïtat, la puja dels preus dels col·legis mentre no es negocia el conveni col·lectiu de l'ensenyament primari, el Dret de Complementos (especialment greu per al Magisteri), els acomiadaments i la repressió contra els professors d'Ensenyament privat, INB i Universitat, l'Estatut de règim intern

68 dels centres d'INB, el Decret sobre disciplina i la permanència a la Universitat, les purgues acadèmiques, el retorn de la força pública a l'interior de les Facultats i l'èmfasi unilateral que el Ministeri posa a la qüestió de la disciplina en l'ensenyament: tot això dóna una idea del deteriorament de la situació.

El fracàs de la reforma educativa no és una casualitat. Un projecte reformista no podia tenir viabilitat en un moment de crisi general i de transició, com és el de l'Espanya dels setanta. Aquells sectors del capital que, pel fet de ser els avançats, s'haurien beneficiat d'una racionalització capitalista de l'ensenyament, no han aconseguit d'implantar en cap moment la seva hegemonia: ni ara, ni abans. Per posar un exemple, els sectors més forts del capital són aquells a qui una reforma fiscal —imprescindible, per descomptat, per tirar endavant la Llei General d'Educació— hauria suposat un retallament dels seus beneficis a canvi d'uns dubtosos avantatges a llarg terme.

El fracàs de la reforma educativa és el reflex de les contradiccions internes del capital espanyol i de la seva representació política, l'autoritarisme intrínsec del qual ha pretès frenar per tots els mitjans al seu abast el tractament i la resolució de la problemàtica educativa dins el marc d'una perspectiva democràtica, tant en els seus aspectes estructurals i de contingut com per part de les persones i sectors socials implicats. Per això, enfront de la reforma educativa del capital, és necessari d'oferir la possibilitat d'una alternativa a l'ensenyament.

Quan proposem una alternativa a l'ensenyament no fem castells a l'aire. No presentem unes propostes utòpiques —com seria el nostre sistema educatiu—, no prescindim de la realitat política, social i econòmica del nostre país. Partim, al contrari, d'aquesta realitat, de la contradicció d'un sistema capitalista que no aconsegueix de tirar endavant una reforma capitalista de l'ensenyament.

No proposem tampoc una sèrie de valors morals sense connexió amb la nostra realitat actual. El que fem és afrontar aquests valors —la solidaritat, el refús de l'autoritarisme, la racionalitat, el caràcter pluridimensional de la personalitat, la creativitat, la llibertat pura i simple—, a una realitat especialment sòrdida, en la qual aquests valors són *valors de canvi*. Tractem així d'enumerar unes reivindi-

cacions que, acceptades conjuntament, no com a problemes independents, sinó com a facetes d'un mateix problema, no poden ser ateses si no és a través d'un procés simultani, mitjançant una dinàmica que travessarà fases diferents en un mateix sentit: el de la democratització de la nostra societat i del nostre sistema educatiu.

L'*alternativa* a l'ensenyament que proposem aquí no pot, finalment, ser pensada com un nou intent de *reforma*. La reforma ha demostrat ser impossible per les contradiccions del capital. Per això, no es pot pensar que el capital accepti o recolzi —llevat, potser, conjuntament— cap intent d'oferir una alternativa veritable a l'ensenyament. La lluita per una educació alternativa només pot ser protagonitzada pels qui hi estan directament interessats —professors, alumnes, pares—, i en un sentit més ampli per tots els treballadors. Car aquesta transformació de l'ensenyament s'inscriu en el marc d'una transformació global que abandoni la lògica del benefici privat per entrar en la lògica del treball, en la lògica de la utilitat social.

Ensenyament i societat

1. L'ensenyament com a servei públic

Les necessitats de la societat actual en matèria d'educació no poden ser satisfetes mentre aquesta depengui del benefici privat. Per això considerem que és missió primordial de l'Estat de fer-se càrrec de l'educació dels ciutadans en condicions d'igualtat. L'*ensenyament estatal*, considerat així com a *servei públic*, s'ha d'estendre fins a on exigeixin les necessitats socials, fins a absorbir els ensenyaments fonamentals de tots els nivells i modalitats.

1.1. La primera necessitat a la qual ha de fer front l'Estat, és la d'aconseguir l'*escolarització total* de la població de quatre a setze anys, amb la perspectiva d'arribar fins als divuit tan aviat com ho permeti el creixement econòmic. És una necessitat urgent, que té prioritat sobre qualsevol altra qüestió. Enfront de la realitat actual d'una franja de la població infantil i juvenil desescolaritzada o deficientment escolaritzada, l'Estat ha de procedir immediatament a la construcció de totes les escoles necessàries i dotar-les del seu professorat corresponent, de forma que tota persona compresa entre aquestes edats tingui un lloc en l'ensenyament públic.

1.2. L'ensenyament en aquest nivell ha de ser *totalment gratuït*. La gratuïtat es farà extensiva als llibres, material escolar i serveis. Aquest és el punt de partida bàsic per tal que desaparegui tota discriminació classista fonamentada en les desigualtats econòmiques. La *gratuïtat* és un principi que s'ha d'estendre a *tots els nivells educatius*. Per tant, l'Estat ha de crear totes les places escolars gratuïtes necessàries als alumnes, des de la seva entrada a la guarderia infantil fins a la seva incorporació al treball.

1.3. Considerem que l'existència d'una *estructura escolar doble* —escola pública i escola privada—, és un dels elements fonamentals del classisme i de les greus insuficiències del sistema educatiu actual. És una contradicció que els recursos de l'Estat afavoreixin i possibilitin el guany mercantil de les empreses privades dedicades a l'educació. Els grans recursos financers que es necessiten per dur a terme la profunda i democràtica reforma del sistema educatiu que preconitzem són una altra raó poderosa per tal que el *finançament* no pugui ser una qüestió privada, sinó de l'Estat. El *sector públic és l'únic que pot garantir la gratuïtat*. La *Reforma Fiscal*, en un sentit amplament progressiu, n'és una condició bàsica.

2. La planificació i gestió democràtica de l'ensenyament

Una reforma democràtica suposa una *planificació democràtica* de la política educativa i una *gestió democràtica* de tot el sistema educatiu. En preconitzar-la com a procés alternatiu, en parlar de la creació d'una *Nova Escola Pública*, som conscients de la *necessitat de trencar amb l'actual forma burocràtica i centralitzada* d'administrar l'educació a l'Estat espanyol. Malgrat ser un problema que depèn d'una alternativa política general i de la concreció política de les formes d'organització dels diversos pobles de l'Estat espanyol, ens proposem de marcar algunes de les característiques essencials del procés:

2.1. La planificació s'ha de fer en funció de les necessitats econòmiques, socials i culturals del país, de la seva població treballadora; i anirà lligada a la planificació econòmica general.

2.2. La planificació del sistema educatiu s'ha de fer progressivament democràtica, en un procés lligat al canvi del contingut de

l'Estat. En aquesta planificació del sistema educatiu —estructura, contingut, mètodes pedagògics, etc.— hi han de participar totes les forces socials democràtiques: els sindicats d'ensenyants, de veïns, els diversos organismes populars locals i nacionals, elegiran els representants que han de dirigir els òrgans de planificació educativa.

2.3. Cocebem la *planificació i gestió d'una forma descentralitzada*. La iniciativa de les diverses nacionalitats, regions, entitats locals, organismes autònoms hi tenen àmplia cabuda i hi han d'exercir el seu propi control a través d'organismes específics descentralitzats, bé que dintre una programació general i regulació dels òrgans de direcció democràtics del sistema educatiu. En la mateixa línia, les escoles públiques podran ser promogudes pels ajuntaments, organitzacions municipals i sindicals, per iniciativa de les seves bases respectives.

2.4. No estem a favor de l'escola estatal com a monopoli ideològic, centralitzada i burocratitzada tal com és en la situació actual. En el marc d'una escola única i pública, que no significa uniformada, on el control passi pels mecanismes concretats a nivell col·lectiu, és on millor es pot garantir, de forma realista, els principis de la llibertat.

2.5. Des del nivell del centre d'ensenyament fins al de la gestió general de la política educativa, estem a favor d'una *concepció*

70 *dinàmica de la gestió i del control, d'una concepció dinàmica de la democràcia, pròpia d'un període de transició en què progressivament la població treballadora controli el producte i condicions del seu treball i estructurí la convivència social.*

3. Escola pública i ensenyament privat

3.1. Els fons públics s'han de destinar exclusivament a l'expansió i millorament de l'ensenyament estatal, sense que es pugui donar, en principi, subvencions a escoles o centres de caràcter privat.

Les subvencions no són sinó l'apropiació i la utilització privades dels fons públics a fi de mantenir el control ideològic, protegir el sector més retardatari de l'aparell d'ensenyament i sostenir un mercat de treball basat en l'explotació intensa dels treballadors de l'ensenyament.

En els centres actualment subvencionats s'ha d'aconseguir una gratuïtat real i el control per part de professors, pares i alumnes de les finances i de la gestió del centre, com a camí cap a l'eliminació del benefici privat i la inserció dels centres en el sistema democràticament planificat de l'ensenyament.

La volada que ha pres el sector privat constitueix un obstacle poderós per a la democratització de l'ensenyament. Amb tot, l'expansió d'un ensenyament públic, gratuït, de bona qualitat i planificat en funció de les necessitats i població reals, farà que l'ensenyament privat vagi perdent sentit de forma gradual.

3.2. No obstant això, per tal d'unir esforços i no encarir innecessàriament el procés, aquells centres privats ja existents que es vulguin incorporar a la nova Escola Pública, ho podran fer amb les condicions següents:

1.ª *Renúncia total i definitiva a tot tipus de benefici i control ideològic; l'Estat pagarà directament els professors, sense cap intermediari, i assegurarà per al manteniment del centre la mateixa quantitat per alumne que els altres centres públics.*

2.ª *Gestió democràtica, amb tanta participació dels sectors afectats (professors, pares i alumnes) com en els altres centres públics.*

Organització de l'ensenyament

1. Cicle únic

Un punt fonamental en la planificació general de l'ensenyament serà la consideració de la formació de l'alumne, des de la preescolar fins als setze anys, com un tot connex sense solució de continuïtat. Caldrà establir el cicle educatiu en forma d'un *cicle únic* en el qual les diverses etapes formatives del nen s'aniran succeint íntimament entre elles i segons una planificació prèvia d'objectius i continguts per a cadascuna d'elles. Aquest cicle únic:

1.1. Serà obligatori i gratuït per a tots els nens, des dels quatre anys fins als setze.

1.2. Inclourà l'educació preescolar, si més no des dels quatre anys. Cada dia resulta més evident la importància de la formació del nen durant els primers anys de la seva vida de cara al seu desenvolupament futur: l'obligatorietat i gratuïtat de la preescolar és, doncs, una premissa fonamental per tal d'evitar la primera selectivitat que suposa l'arribada a l'ensenyament escolar amb diversos graus de formació.

Per les mateixes raons serà convenient d'estendre la gratuïtat al període dels dos anys als quatre, tan aviat com el creixement econòmic ho permeti. Fins aquest moment, un objectiu fonamental serà la creació dels centres-guarderies suficients per tal que tots els nens, el pares dels quals ho desitgin, hi puguin assistir; d'aquesta manera es permetrà la inserció plena del pare i de la mare a la societat a través del treball professional.

1.3. Inclourà tots els nens fins als setze anys, sense cap discriminació. Això implica l'eliminació de la doble titulació que hi ha actualment als catorze anys. En cap cas no s'haurà d'orientar el nen vers la formació professional abans d'acabar el cicle únic obligatori. Al contrari, es fonamentarà al llarg d'aquest la simultaneïtat dels ensenyaments intel·lectuals i manuals, de forma que el nen adquireixi una visió general de les seves possibilitats i pugui triar lliurement d'acord amb les seves aptituds i els seus desitjos.

1.4. Facilitarà a l'alumne una titulació única que li permeti d'accedir lliurement a l'ensenyament professional o al superior, sense perjudici que pel fet de cursar aquest darrer hagi de realitzar un curs previ d'orientació universitària.

1.5. A l'últim període del cicle únic s'establirà un sistema d'assignatures optatives, amb caràcter voluntari, el qual comprendrà camps més específics de la cultura o de la tècnica i permetrà als alumnes d'anar adquirint les bases d'aprenentatge bàsiques per a la seva especialització posterior.

2. Escola unificada

A la implantació del cicle únic, ha de correspondre paral·lelament l'establiment d'una *escola unificada* de qualitat i nivell homogenis i sense discriminacions classistes quant a instal·lacions, mitjans, professorat i continguts. Aquesta homogeneïtat farà necessària una atenció més gran a les zones i sectors fins ara més discriminats on els alumnes han rebut una formació de nivell inferior a la resta.

L'escola unificada proporcionarà un ensenyament general, sòlid i de nivell elevat, adaptat a les tasques socials modernes. La seva missió serà:

2.1. Subministrar els elements necessaris per tal de poder aconseguir una visió científica del món, oberta a totes les seves realitats. Al mateix temps permetrà de tenir una visió històrica del progrés humà i inserir-lo en les realitats socials i polítiques del món contemporani.

2.2. Inserir la formació del nen en l'entorn social, cultural, econòmic i polític, tot connectant-la amb la realitat més immediata del seu poble, ciutat, regió... Per això serà necessari un contacte més profund entre l'escola i les altres entitats i organitzacions locals, com ara empreses, sindicats, entitats culturals, associacions de veïns, ajuntaments, etc., de forma que al nen, se li presenti l'aprenentatge com a cosa viva i connectada constantment amb el medi on es desenvolupa. Els centres educatius es conceben com un servei a la comunitat on radiquen, de manera que les seves activitats i instal·lacions serveixin per al desenvolupament cultural de joves i adults.

2.3. Desenvolupar l'esperit crític i observador, la inquietud cultural que permeti d'aprofitar més enllà de l'escola totes les fonts de cultura amb la perspectiva d'una formació permanent. Només així la cultura esdevé allò que veritablement ha de ser: transformació de la realitat.

2.4. Capacitar per a la inserció en una societat pluralista. Això implica el final de

l'autoritarisme en la relació professor-alumne, substituït per la disciplina raonada i lliurement consentida. S'educarà els alumnes en el respecte als altres, la convivència i la democràcia.

2.5. Desenvolupar multilateralment totes les capacitats possibles, sense especialitzacions prematures. Es concedirà una importància especial al treball manual en la formació de l'individu, com a mitjà per combatre la supeditació classista del treball manual a l'intel·lectual.

2.6. Eliminar de l'ensenyament tota la discriminació en funció del sexe. L'escola unificada haurà de ser mixta i preparar la dona a la integració a la societat i al procés productiu en condicions de plena igualtat amb l'home i de completa autonomia, tot suprimint qualsevol condicionament educatiu que permeti de mantenir la dona en una situació d'inferioritat i domini.

Afavorirà la realització d'aquests objectius la creació d'un servei psicopedagògic que actuï en estreta vinculació amb l'equip d'ensenyants i les associacions de pares d'alumnes. Entre les seves tasques possibles hi hauria: l'adequació dels mètodes pedagògics a les característiques psicològiques dels nens; aconseguir el desenvolupament més gran possible de les aptituds de la capacitat creativa; desenvolupar una autèntica orientació escolar, científica i no classista, ajudar els nens que pateixen trastorns emocionals o de conducta, etc.

72 3. La formació professional

La capacitat professional és un aspecte fonamental del dret a l'educació. Es concebrà amb caràcter polítècnic, amb la perspectiva de superar les necessitats momentànies de l'ocupació i prevenir els canvis de les professions, de forma que permeti les adaptacions i reconversions que la tecnologia moderna exigeix. S'assentarà en una formació sòlida, de nivell elevat, amb àmplia cultura general i científica.

L'accés es realitzarà, sense discriminacions, després del cicle únic. Refusem una formació professional concebuda i planificada com un instrument classista, encarregat de fabricar ciutadans de segona categoria. Els actuals plans de formació professional suposen la introducció de la selectivitat en els nivells inicials de l'ensenyament, i consoliden l'actual estratificació classista en lloc d'eliminar-la.

4. L'educació especial

Es concedirà una atenció especial a l'educació de nens afectats per trastorns físics o psíquics, la qual haurà de ser també totalment gratuïta i evitarà les injustes discriminacions actuals; es plantejarà la recuperació d'aquests subjectes pensant amb la seva plena integració a la comunitat social, superant els plantejaments merament assistencials.

5. L'ensenyament superior

Refusem la selectivitat. L'ensenyament superior està destinat a una massa en expansió d'estudiants i no a minories privilegiades. La progressiva disminució del clasmisme en l'ensenyament superior serà el resultat de la democratització real dels nivells bàsics i d'una política efectiva d'ajuda material als alumnes procedents de la classe treballadora i del camp, vinculada a les necessitats econòmiques familiars i no a eventuals resultats acadèmics.

S'utilitzaran els recursos necessaris per a la creació de centres que permetin afrontar simultàniament l'extensió i la qualitat. Defensem el concepte de professor universitari en la seva doble funció docent i investigadora i, en aquest sentit, refusem la situació secundària actual de la investigació, que es concreta en una política de retribució només per a l'activitat docent i en la nul·la preocupació del MEC per la investigació a

la Universitat. Les necessitats objectives que té el país són lluny cobrir-se. Els estudis superiors no poden romandre al marge de la vida general del país i particularment de la producció. En cas contrari s'accentuarà encara més la dependència tecnològica ja prou extremada. La investigació s'ha de planificar i controlar democràticament, eliminant el caràcter actual de requisit formal, de manera que no es limiti quasi exclusivament a l'obtenció d'una tesi i s'eviti l'atomització actual.

És necessari i urgent:

5.1. La reorganització de les innombrables figures de contractació existent, les quals no coincideixen amb les diverses funcions realitzades, en direcció al principi de «a treball igual, salari igual».

5.1.a. L'objectivització de l'ingrés interí a la docència universitària, oberta a tots els espanyols, sense fer-la dependre de la benevolença o del caprici d'un catedràtic.

5.1.b. Mentre perdurin els sistemes actuals d'oposició, els tribunals hauran d'estar subjectes a responsabilitats jurídiques per raó de la seva actuació.

5.2. L'equiparació dels sous en els diversos sectors de l'ensenyament superior i en els llocs docents que demanin la mateixa titulació.

5.3. La consecució de l'estabilitat en el lloc de treball.

5.4. L'establiment de comissions paritàries integrades per professors i estudiants per a la revisió dels plans d'estudi.

5.5. La gestió democràtica i autònoma d'una Universitat, mitjançant la participació dels professors de tots els nivells i dels alumnes en els claustres i totes les juntes i comissions que s'encarreguin de la seva gestió.

5.5.a. El Consell Superior d'Investigacions Científiques ha de ser estructurat de tal manera que es garanteixin els drets de la investigació i s'eviti la manipulació per grups de qualsevol tipus.

6. Contingut racional i científic de l'ensenyament

Els continguts impartits en l'ensenyament a tots els nivells s'hauran d'atendre estrictament a pautes racionals i científiques, prescindint dels criteris extracientífics i sectaris que perduren encara avui. D'acord amb això, en l'accés a la docència no es farà cap discriminació per raó d'ideologies i creences. El mite de «l'escola neutra» no fa altra cosa

que encobrir el manteniment de la ideologia dels grups dominants. Al contrari, és fonamental la llibertat d'expressió en l'exercici de la docència, cosa que permetrà a l'alumne d'entrar en contacte amb diverses opcions, promovent així un desenrotllament intel·lectual que és la base fonamental de la investigació científica.

S'inclouran en els estudis les realitats culturals, històriques i socials de Catalunya, Euzkadi i Galícia, com també l'obligatorietat de les seves llengües pròpies.

Organització del professorat

1. Cos únic d'ensenyants

Es consideraran drets mínims dels ensenyants els següents:

1.1. Ocupació plena. Tot ensenyant té dret a un lloc de treball suficientment remunerat.

1.2. Estabilitat i seguretat en el lloc de treball.

1.3. Sou suficient, amb escala mòbil de salaris en funció del cost de la vida.

1.4. Condicions de treball adequades a un ensenyament de qualitat.

1.5. Participació en la planificació educativa.

1.6. Formació permanent i investigació pedagògica.

1.7. Exercici de la llibertat docent, sense condicionaments ideològics o de qualsevol altra mena.

1.8. Cogestió democràtica dels centres.

1.9. Accés objectiu al lloc de treball. La inadequació actual entre els sistemes de selecció i l'organització corporativista i les necessitats reals de l'ensenyament fan que s'hagi de refusar el mètode d'oposicions, considerant que els únics criteris d'accés a la docència professional, segons criteris elaborats i controlats per organismes representatius dels ensenyants i els altres sectors implicats. El mode d'accés i les formes administratives (contracte laboral o funcionari) hauran de ser també discutides.

1.10. Mentre persisteixin nuclis importants de l'ensenyament privat i paral·lelament al procés d'estabilització de l'educació, els professors que treballen en aquest sector hauran de fruit d'anàlogues condicions de treball, consideració i remuneració que els ensenyants estatals.

Aquestes condicions mínimes de treball serviran de base per a la constitució del

Cos Únic. A cada nivell de l'ensenyament, i en concret al cicle únic, ha de correspondre una qualificació única i una sola categoria d'ensenyants, enfront de l'actual divisió entre mestres-licenciats, estatal-privada, numeraris-no numeraris. Cal tendir a un Cos Únic dels ensenyants de cada nivell, amb les especialitats científiques i pedagògiques oportunes, amb remuneracions anàlogues i condicions de treball idèntiques. L'objectiu de la política de formació del professorat serà de donar una formació universitària completa, inclosa la capacitat pedagògica.

A fi de formar el Cos Únic, i mentre s'aconsegueix, s'establiran sistemes de convalidació que evitin de lesionar els interessos dels diversos cossos de professors que ara existeixen.

2. Sindicat dels treballadors de l'ensenyament

És concebut com l'organització dels treballadors de l'ensenyament, l'objectiu del qual és defensar i promoure els seus interessos en la societat, juntament amb els altres sectors de treballadors, així com la de participar com a tal sector en la gestió educativa i política del país. Per tal que el sindicat sigui *efectivament representatiu*, caldrà que els seus objectius siguin els que responguin millor a la situació i als interessos

74 dels treballadors; per això, s'haurà de tenir un coneixement profund de tots els problemes que els afecten. Aquesta finalitat només es pot aconseguir si el sindicat és el conjunt de tots els treballadors, organitzats per a la seva defensa i per expressar les seves aspiracions, tot controlant democràticament l'activitat sindical a tots els nivells. Igualment, per tal d'obtenir resultats positius en les aspiracions polítiques-socials, són imprescindibles la *cohesió i la força unida de tots*, enfront de la unitat que per a la defensa dels seus interessos mantenen els empresaris o organismes que es presenten com a interlocutors del sector de l'ensenyament.

Per aconseguir un sindicat com aquest que hem exposat: de classe, democràtic i representatiu, és imprescindible el *reconeixement previ de la llibertat sindical*. Aquesta llibertat sindical suposa fonamentalment l'ús lliure del dret d'associació per part dels treballadors, que no hi hagi obstacles per a la seva acció, la llibertat per a reunir-se on i quan ho considerin oportú, a fi d'adoptar les decisions convenients a la consecució dels seus objectius. De la mateixa manera, es pressuposa la seva *independència de l'Estat i dels grups polítics i de pressió*, i que tingui una *total autonomia*. El sindicat no podrà limitar de cap manera les opcions ideològiques o polítiques de la base ni dels representants sindicals, no podrà esdevenir instrument de cap grup polític. *La unitat real i activa*, basada en la *representativitat directa*, a tots els nivells, en l'exercici d'*assemblees de base*, etc., no solament no impedeix sinó que protegeix i fomenta la *pluralitat interna*.

A més a més, l'ús sense traves d'aquesta llibertat farà que la unitat sindical no neixi d'una imposició, sinó del consentiment de tots els treballadors en adoptar la forma d'associació que defensi millor els seus interessos.

Seran funcions del sindicat de treballadors de l'ensenyament:

2.1. Plantejar les reivindicacions econòmiques i socials dels ensenyaments i de tot el personal no docent.

2.2. Controlar el desenrotllament del sistema educatiu a tots els nivells, tant en els continguts i estructures com en el funcionament.

2.3. Elaborar i realitzar plans de formació permanent del professorat.

2.4. Dirigir les negociacions relatives a salaris i condicions de treball.

2.5. Participar en els organismes executors de la gestió educativa i de la política nacional.

2.6. Col·laborar amb els sindicats dels altres sectors productius, organitzacions de barri i de pares, d'estudiants, com també amb qualsevol òrgan interessat per l'educació, tot buscant la cooperació i l'acció comunes.

Tot el que ha estat exposat fins aquí ens porta a la conclusió que per a la defensa millor dels ensenyants, per a la consecució i vigilància d'un ensenyament de qualitat, democràtic i no classista i per a la participació d'aquest sector en la gestió política del país, *un sindicat únic, democràtic i independent* és la forma d'organització del sector de l'ensenyament més adequada per a l'acompliment d'aquests fins.

La consecució d'aquest sindicat pressuposa l'exercici previ de la llibertat sindical, que permeti l'exercici dels drets de reunió i d'expressió, amb la finalitat que els ensenyants es puguin definir sense interferències de cap mena.

3. Gestió democràtica

El procés de l'estatalització de l'ensenyament no suposa de cap manera la burocratització autoritària ni la centralització ministerial de totes les decisions; dintre les directrius generals, la planificació i control de les quals haurà de ser una tasca que correspongui no només als ensenyants sinó a tota la població, representats per entitats elegides democràticament, hi ha d'haver una gran autonomia d'organització i gestió en tots els centres, tant en els aspectes econòmics com en els acadèmics, de forma que es pugui adaptar el seu funcionament a les necessitats reals. D'aquesta manera, la marxa interna dels centres d'ensenyament pel que fa a l'aplicació concreta de les normes generals, contractament i selecció de personal, control dels fons econòmics, direcció pedagògica, etc., correrà a càrrec dels professors, alumnes i pares d'una manera democràtica.

Igualment, tots els càrrecs de responsabilitat es cobriran per elecció directa, des del director de l'escola primària fins al rector de la Universitat.

Pel que fa als alumnes, la seva participació directa en la gestió de la classe i del

centre, aconseguirà dos objectius fonamentals: constituir un aspecte essencial de la seva formació cívica democràtica i contribuir a la desaparició de la figura autoritària i dogmàtica del professor.

Libertats democràtiques

Els problemes de l'ensenyament i dels ensenyants afecten tota la societat i responen a una situació general del país. Una reestructuració profunda de l'educació només és possible en el marc de la societat democràtica, en la qual hi hagi un canvi complet en les relacions de la cultura amb el treball i el conjunt de la vida humana. Per això proposem:

1. L'exercici lliure dels drets de reunió, vaga i manifestació.

UNA ALTERNATIVA PER L'ENSENYAMENT

2. El dret d'associació, sense cap tipus de restriccions ni limitacions.
3. Llibertat sindical.
4. Llibertat d'expressió.
5. Amnistia absoluta de totes les responsabilitats per fets de naturalesa política o sindical.

Com a mesura concreta inicial proposem l'obertura d'un gran debat nacional sobre l'alternativa a l'ensenyament actual, a nivell de tots els pobles de l'Estat espanyol, que acabarà amb un *primer Congrés Educatiu*, el qual ratificarà un projecte d'alternativa democràtica.

AVANTPROJECTE D'ALTERNATIVA A L'ENSENYAMENT

Collegi de Doctors i Llicenciats de València

Aquest document va ser elaborat com a avantprojecte per membres del Seminari de Pedagogia i de diverses Comissions del Col·legi, professors de diversos sectors i institucions, ACIES, etc. Pensat com a document de treball, va ser publicat en la Revista Escuela 75, n.º 1, de maig de 1975, per tal d'obrir-lo a la discussió en el marc del País Valencià per al qual estava pensat i com a aportació a tothom interessat en la qüestió.

INTRODUCCIÓ

D'uns anys ençà, l'ensenyament és notíciament al nostre país: ara els conflictes universitaris, ara la manca de places escolars, ara qualsevol altre problema, rar és el dia que el tema no ocupa la pàgina dels diaris. I un dels aspectes d'aquesta actualitat el constitueix el gran nombre de canvis que, amb caràcter parcial o més o menys global, l'administració ha anat introduint en tots els nivells. Hem subratllat «l'administració» per a fer palès que el professorat i altres sectors socials

implicats, o no han estat consultats, o no han vist reflectit enlloc el pes de les seues opcions.

Seria molt prolix enumerar ací la sèrie de transformacions introduïdes: duradores unes (ampliació de l'ensenyament primari i reducció del batxillerat a tres cursos...), efímeres unes altres (calendari «julià»), i encara d'inaplicades (gratuïtat de l'E.G.B.). El professorat s'ha vist obligat així a un treball de resposta conjuntural a cadascun dels

76 problemes que l'administració plantejava (oposició a la puja de les taxes en els centres oficials de batxillerat i universitaris, i a la implantació de l'anomenat calendari «julià» i a les proves de selectivitat, i a la liquidació del professorat de filials...).

Ha estat aquesta una situació en la qual l'administració ha portat la iniciativa pràcticament tothora, mentre els ensenyants, pares i alumnes, adoptaven una actitud reactiva, sense massa possibilitats de madurar les seues respostes, sempre sol·licitats per nous problemes.

Però, és clar, aquesta actitud reactiva no és prou, ni pot ser-ho. Ni ho és tampoc arronsar les espatlles davant les incoherències de reformes i contrarreformes. És precis abordar cada problema dins de l'òptica d'una *alternativa global* que done sentit a cadascuna de les nostres propostes. Una alternativa global en la qual puguen distingir-se, sense contraposar-se, les mesures a mitjà o llarg termini (i que exigeixen per a la seua aplicació reformes més o menys profundes i no solament en el terreny educatiu) de les mesures a curt termini per les quals lluitar avui. Una alternativa global realment democràtica (és a dir, democràticament elaborada i amb objectius democràtics, que responguen a l'interès general).

Elements d'una alternativa democràtica així existeixen ja: podem citar els programes de les juntes electes en els Col·legis Oficials de Doctors i Llicenciats, els acords adoptats en la Reunió Nacional de Representants de Col·legis de Districte Universitari (Madrid, juny 1974), o les adquisicions del Seminari de Pedagogia del nostre Col·legi, etc., etc. (1). Creiem no obstant que s'imposa un treball de plasmació d'aquesta alternativa a través d'una àmplia discussió. I, sobretot, s'imposa extreure línies d'actuació coherents amb aquest plantejament global, prestant especial atenció a la problemàtica de l'ensenyament en el País Valencià, que puguen orientar el nostre treball i les nostres reivindicacions ací i ara. Aquest és l'objecte del document que presentem a continuació i que comprèn:

1. Antecedents històrics.
2. Exposició de les línies essencials del sistema educatiu que propugnem.
3. Tesis pedagògiques bàsiques d'aquesta proposta de reforma.
4. Requisits exigits per a l'ensenyament que el país necessita.

1. Antecedents Històrics

Durant el segle passat, al mateix temps que els ideals i les formes més democràtiques de govern s'obrien pas en alguns països, i d'acord amb el desenrotllament econòmic de la nova societat capitalista, hom modificava la concepció elitista de l'ensenyament dominant fins aleshores, tot començant a concebre aquest com un servei al qual tot ciutadà té dret en igualtat de condicions.

S'ha configurat, d'aquesta manera i en aquests països, un nou tipus d'escola, dins de la qual tothom té similars oportunitats de promoció social.

Naturalment, les desigualtats socials existents a l'exterior de l'escola, a la societat, determinen poderosament els èxits acadèmics de l'alumne i, per tant, com que no podem pensar en una escola deslligada de la societat, l'escola reflectirà fidelment les divisions socioeconòmiques d'aquella i, més encara, sancionarà amb titulacions més altes als qui arriben al final de llurs estudis, que, lògicament, seran els qui provenien de medis econòmics més afavorits.

En línies molt generals, aquesta ha estat l'experiència escolar en la història recent de la majoria dels països d'Europa.

No obstant, i això és el que volem analitzar, ¿quines reformes educatives hi ha hagut i quin caràcter han tingut a Espanya?

Molts breument, podríem dividir la història d'aquestes transformacions en quatre períodes, i demostrar així les profundes diferències amb el més amunt exposat.

a) Durant un període molt llarg —segle XIX i principis del present— la manca d'autèntiques reformes democràtiques en el país en qualsevol dels camps, fa que els intents de canvi en l'ensenyament queden limitats a esforços minoritaris d'abast reduït: per exemple, les idees renovadores de la Institució Lliure d'Ensenyament. L'Educació està majoritàriament en mans de l'Església, que dedica els seus centres a les classes altes, i l'Estat no porta una política d'extensió de l'escola pública, la qual, a més, està desprestigiada per la seua manca de condicions materials dignes. Com a conseqüència: l'analfabetisme, la desescolarització i el baixíssim nivell cultural.

b) Durant la II República hom tractarà d'acabar amb aquesta desastrosa situació, tot posant en pràctica un pla accelerat d'extensió de l'escola pública, creació de noves

AVANTPROJECTE D'ALTERNATIVA A L'ENSENYAMENT

places per a mestres nacionals, plans accelerats de qualificació, plans professionals, etc. En definitiva, hom tracta de retallar els privilegis en l'ensenyament, a través de l'ofertament d'escoles gratuïtes a la societat.

Tot això tingué també el seu paral·lel en l'ensenyament mitjà. Els docents disposaven a més d'un instrument important d'expressió i defensa en tot allò que els afecta: llur propi Sindicat democràtic de treballadors de l'Ensenyament, independent de l'administració.

c) La fi de la guerra civil, i la postguerra, suposen un tall radical en tots aquests plans de reforma empresos. Durant un Marg període —anys 40 i 50— no es crearan nous I.N.E.M., i l'ensenyament primari s'ampliarà més en base a la iniciativa privada que a la de succesius ministeris. Així s'anirà consolidant un poderós Ensenyament privat que concebrà l'educació com un negoci, i de la qual amplis sectors de la població n'estaran apartats, pels seus preus, per l'absència d'obligatorietat i per la manca de places.

D'una altra banda, serà una educació caracteritzada pel monopoli ideològic. Hem de fer notar que durant tota aquesta època les condicions professionals dels docents es troben molt malmeses, i que un ampli sector del professorat oficial del període anterior ha estat depurat per qüestions polítiques o ideològiques, açò contribuint a la baixa de la qualitat de l'ensenyament.

d) *Durant els anys 60*, la mateixa pressió social desbordarà per totes bandes l'estreta capacitat de l'aparell escolar espanyol. El desenvolupament econòmic i la nova remodelació social que aquest produeix crearan una justa aspiració a poder estudiar. Aquesta pressió social provocarà una massificació dels centres més barats del país (Escoles Nacionals i Instituts), així com també un boom de l'Ensenyament privat.

Paral·lelament, el professorat comença a demostrar el seu desacord amb els baixos salaris i les dolentes condicions materials en què exerceix el seu treball.

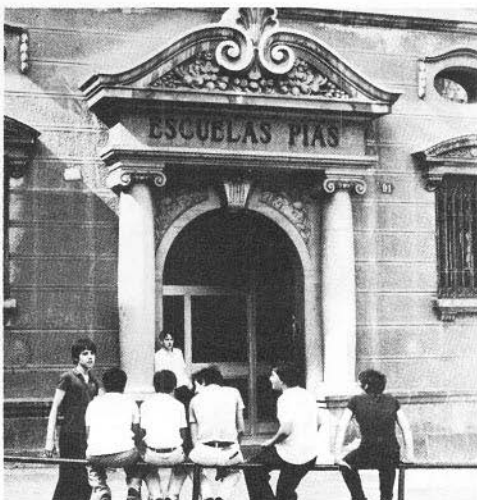
Davant d'aquests múltiples problemes i d'uns altres no menys greus que pateix la Universitat, sorgirà la LGE; la qual pretén d'adequar l'aparell educatiu a les noves necessitats socials creades pel desenvolupament econòmic del país.

No obstant, i això és el que avui ens interessa més, ¿quina ha estat la realitat social d'aquesta reforma? Tal com s'assenyala

en l'«Alternativa per a l'Ensenyament», aprovada pel Col·legi de Madrid:

«La LGE —tot i el retard amb què va promulgar-se— tractà de portar a terme aquesta adequació. No obstant, des de la perspectiva actual, resulta clar el seu fracàs, les raons fonamentals del qual són: 1. La iniciació de la reforma educativa exigia un fort finançament, el qual implicava una profunda reforma fiscal no aprovada en el seu moment, tot privant la reforma de la seua imprescindible base econòmica; 2. La LGE s'havia d'enfrontar a poderosos interessos econòmics instal·lats especialment en l'Ensenyament privat, interessos la força dels quals resultà decisiva en la desviació substancial dels aspectes més progressius de la reforma (ensenyament gratuït, homologació de les instal·lacions i paritat salarial entre els professors de l'ensenyament estatal i els del privat); 3. Exigia un clima global que certament no s'ha donat en els darrers tres anys i una major participació dels treballadors de l'ensenyament que ni aleshores ni ara ha estat acceptada.»

La LGE no ha suposat doncs una solució dels problemes més greus, i avui, quan la seua implantació és quasi un fet, és urgent que els ensenyants, junt amb la resta dels sectors implicats, elaborem solucions que suposen una real alternativa.

78 2. El sistema educatiu que propugnem

2.1. *Concebem l'ensenyament com un servei públic fonamental*, corresponent a l'Estat (amb la participació directa dels ciutadans implicats: pares, professors, etc., etc.), la responsabilitat de garantir la formació de tots els ciutadans (creant amb aquest fi el necessari nombre de centres), la concessió de títols i diplomes i el control efectiu de les condicions en què l'ensenyament és impartit, començant per fer efectiva la gratuïtat al material escolar, transports, etc., amb vistes a fer desaparèixer les discriminacions basades en les desigualtats econòmiques. En els nivells superiors, i amb idèntic objectiu, s'hauran d'establir presalaris, beques (no lligades a l'obtenció de qualificacions superiors al suficient) i altres formes d'ajut.

Pel que respecta a l'actual sistema de subvencions als centres privats, que aparegueren, segons el Ministeri, amb una finalitat doble: establir la gratuïtat en EGB i fixar uns salaris adequats per al professorat, hom no ha acomplert cap d'aquests objectius. Si bé, on existeixen subvencions, les quotes mensuals són inferiors a les dels centres no subvencionats, la veritat és que hom continua abonant quantitats autoritzades per la llei, per diferents conceptes (menjadors, transports, etc.) que de fet eliminen la gratuïtat.

Al professorat tampoc no li han resolt cap problema. Si bé el seu salari és una mica superior, hom no l'hi paga puntualment, ni se li paguen triennis, i continua depenent de l'escola privada, sense cap participació en la gestió d'aquesta.

Les subvencions no són doncs el camí cap a la gratuïtat, i, a més l'obstaculitzen, però és necessari exigir, mentre existisquen, el seu control per part de pares i professors.

L'actual existència d'un ampli sector d'ensenyament privat planteja un evident problema que no pot ser resolt amb mesures administratives (nacionalitzacions forçoses, etc.), que podrien, a banda, crear una situació caòtica en els primers moments, sinó mitjançant l'expansió d'un ensenyament públic de qualitat, i la mateixa transformació de l'ensenyament segons criteris que tinguen en compte els interessos de pares, alumnes i professors.

2.3. *El període d'escolaritat obligatòria s'ha d'eixamplar* immediatament, i en con-

dicions adequades, fins als 16 anys. Aquest allargament del període escolar és necessari per a evitar una acumulació confusa i prematura de coneixements, tècniques de treball, etc., la correcta assimilació dels quals requereix una capacitat de raonament i maduresa que no poden improvisar-se. Coneixements que d'altra banda, s'han d'integrar necessàriament en la cultura general de l'home del nostre temps, inclosa una eficaç iniciació al món del treball.

L'escolarització total de la població en edat escolar és la mesura més urgent a prendre, amb prioritat absoluta sobre qualsevol altra qüestió.

2.4. Aquest període d'escolaritat obligatòria es desenrotllarà com un *cicle unificat* de nivell i qualitat homogenis, eliminant l'heterogeneïtat discriminatòria de les condicions en les quals s'imparteix actualment l'ensenyament (pel que es refereix a instal·lacions, mitjans pedagògics, professorat, continguts bàsics subministrats, etc., etc.). Aquest cicle ha de ser concebut de manera que done accés a qualsevol de les etapes següents, garantint el nivell de coneixements considerat necessari.

2.5. Igualment, *cal dedicar una gran atenció a l'etapa d'ensenyament preescolar*, la qual haurà de ser obligatòria i gratuïta, donat el paper fonamental que aquesta etapa té en el desenvolupament de les capacitats bàsiques del xiquet. El classisme del sistema educatiu capitalista té, precisament, una de les seues arrels principals en les discriminacions produïdes des de l'edat preescolar.

2.6. *El dret a la capacitació professional és un aspecte fonamental del dret a l'educació*. Una capacitació professional concebuda amb un caràcter polítècnic, en una perspectiva que supere les necessitats momentànies de l'ocupació, amb el fi de preveure els canvis accelerats de les professions, basada doncs en una sòlida formació bàsica, etcètera.

D'una altra banda, s'ha de reconèixer el dret dels treballadors a la continuació dels seus estudis.

En l'actual situació rebutgem qualsevol augment en la duració dels cursos acadèmics del «nocturn», per constituir una nova forma de barrera. Front a açò, considerem que l'horari dels cursos s'hauria d'eixamplar reduint la jornada laboral dels alumnes-treballadors (sense repercussions salarials) i efectuant una programació racional.

2.7. *L'ensenyament superior s'ha de convertir en un ensenyament de «masses».* L'ensenyament superior, no limitat a la Universitat sinó incloent-hi les adequades escoles professionals, ha de ser de masses, és a dir, els seus alumnes han de ser reclutats en totes les classes socials de la població i no solament entre minories privilegiades, i destinat a una massa en expansió d'estudiants (en funció de les necessitats creixents del desenvolupament de les forces productives, molt lluny a hores d'ara de trobar-se cobertes en una perspectiva d'interès general, com ho prova la coneguda manca de metges, investigadors, etc.). Naturalment, açò no ha de significar una «massificació» en el sentit pejoratiu del terme: «una Universitat amb un gran nombre d'estudiants, però amb una proporció adequada de professors, de mitjans de treball, d'instal·lacions i serveis d'informació, pateix molt menys els fenòmens anomenats de massificació que una universitat petita sense aquest muntatge».

2.8. *El sistema educatiu, en aquesta etapa postobligatòria, haurà de ser obert.* És a dir, sempre ha de ser possible el pas entre els diferents tipus d'ensenyament, cicles i graus que s'establisquin, sense compartiments separats.

2.9. En el marc de la Universitat, però sense quedar-hi reduïda, cal desenrotllar una política d'ajuda a la investigació que acabi amb l'actual situació de colonialisme econòmic (més de 14 milions de pessetes per «royalties») que perpetua la dependència respecte de les grans empreses multinacionals.

2.10. *L'ensenyament ha d'estar concebut com una formació permanent.* L'adquisició de coneixements no es pot limitar a una etapa de la vida ni als murs d'una escola. El treball productiu haurà d'anar unit normalment a una constant actualització i ampliació de coneixements (utilitzant amb aquest fi tots els mitjans tècnics de què es dispose: T. V., etc.), de manera que es permetisca tant el perfeccionament teòric i tècnic com una promoció professional constant. Aquesta formació permanent ha d'estar inclosa en l'horari laboral.

2.11. *Un ensenyament democràtic haurà de tenir en compte la realitat del País Valencià,* la seua llengua, la seua cultura, les seues necessitats de desenvolupament, etc. (vegeu punt 4.2). Concreta les conclusions dels estudis científics relatius als problemes

del bilingüisme i els drets en matèria d'educació reconeguts pels organismes internacionals propugnem:

- Ensenyament en l'idioma del País Valencià (en tots els nivells), amb introducció del castellà, com a segona llengua, una vegada adquirits els mecanismes bàsics de l'idioma propi.
- Ensenyament en castellà per als castellanoparlants, amb introducció de l'idioma del País Valencià com a segona llengua.
- En l'aplicació d'aquestes mesures s'haurà de tenir en compte la necessitat d'un període d'adaptació, que exigirà una atenció preferent a la formació del professorat.
- Els programes educatius donaran un tractament preferent als aspectes socio-econòmics, polítics, culturals, etc., específics de la realitat valenciana.
- La plena eficàcia d'aquestes mesures exigeix el reconeixement, en la vida social en general, de la cooficialitat de la nostra llengua, i la seua utilització en tots els mitjans de comunicació.

3. Algunes tesis pedagògiques bàsiques en una reforma democràtica de l'ensenyament

3.1. *La concepció dinàmica de la personalitat.* Rebutgem la interpretació dels fracassos escolars com deguts fonamentalment a la diferent capacitat (suposadament innata i per tant immodificable) dels alumnes.

La lluita contra el fracàs escolar ha esdevingut un aspecte fonamental de la lluita per una vertadera democratització de l'ensenyament, que no pot mesurar-se amb meres consideracions quantitatives (taxes d'escolarització, etc.). En efecte, per dessota de l'aparent equitat del sistema escolar (proves objectives iguals per a tots, etc.), és ben sabut que el fracàs escolar no afecta igualment, ni molt menys, a totes les capes socials.

En conseqüència, rebutgem qualsevol forma de selectivitat classista més o menys encoberta, que acaben essent, com mostren clarament les estadístiques oficials mateixes,

una selecció d'origen social. Entre aquestes, les proves d'accés, etc.

Pel contrari, i en base a una concepció eminentment dinàmica de la personalitat, considerem fonamental que l'escola, com a un dels agents de l'educació, contribuïska a pal·liar les diferències degudes a l'origen socio-cultural i no a augmentar-les com sovint passa actualment. Això exigeix una atenció especial a les condicions d'escolarització que influeixen de manera determinant en els resultats escolars (vegeu punts 4.3 i 4.4). En particular caldrà dedicar una gran atenció a l'etapa preescolar donat el paper fonamental d'aquesta etapa en el desenvolupament de les capacitats bàsiques del xiquet (vegeu punt 2.5).

D'una altra banda, fins i tot molts dels xiquets considerats subnormals són susceptibles de recuperació en centres que faciliten la seua inserció en la societat en els treballs al seu abast. En tota cas, cal reconèixer el dret dels minusvàlids i subnormals a l'educació.

3.2. *El paper de l'activitat.* El paper de l'escola haurà de ser crear un mitjà ric en estímuls que afavorisca l'activitat dels alumnes. Una activitat degudament orientada, però que en cap cas pot reduir-se a la mera recepció passiva de la informació que el professor transmet ja elaborada (com és característic en la pedagogia tradicional).

Un ensenyament actiu, realment significatiu, exigeix així, en la nostra opinió, tot un treball col·lectiu d'investigació pedagògica i didàctica.

3.3. *Una formació polivalent que tinga en compte la globalitat de la persona.* L'ensenyament actiu que preconitzem no va orientat al desenvolupament exclusiu dels aspectes purament «escolars» (en el sentit restringit del terme) dels alumnes. La nostra concepció de la persona no és solament dinàmica, sinó també global, i concebem l'educació com a afavoridora d'un desenvolupament integral que comprega:

- La psicomotricitat (expressió corporal, jocs, etc.).
- El treball manual, combatint la secular supeditació classista del treball manual a l'intel·lectual.
- Desenrotllant la inquietud cultural projectada més enllà de l'escola a totes les fonts de la cultura (cinema, etc.), en una perspectiva de formació permanent al llarg de la vida.

En definitiva, desenvolupant multilateralment totes les capacitats possibles, sense especialitzacions prematures.

3.4. *El treball col·lectiu en la classe.* L'organització de la classe en grups de treball (que exigeix un estudi del funcionament de petits grups, formes de conducció de les reunions, diferents papers del professor, òrgans de gestió del col·lectiu, classe, etc.), no obstant indubtables problemes que convé de tenir molt en compte, s'ha revelat com una forma d'organització molt eficaç a l'hora de facilitar la participació dels alumnes en la marxa de la classe, i per tant en la transformació d'aquesta en una cosa menys semblant a una sala de conferències i més a un «taller» o lloc de treball. Naturalment, açò no suposa cap supervaloració ni limitació de les tècniques a utilitzar.

3.5. *La gestió democràtica i la formació cívica dels alumnes.* La participació dels alumnes en la gestió de la classe, del centre o a nivell més global, a través de les seues organitzacions pròpies, és un dret indubtable que hem recollit ja entre els plantejaments generals del sistema educatiu que preconitzem (vegeu punt 3.2). Però, al mateix temps, aquesta participació té un especial valor formatiu. «L'escola —diu Paul Langevin— ha de permetre que el xiquet faça l'aprenentatge de la vida social, i singularment de la vida democràtica. D'ací es desprèn la noció de grup escolar amb estructura democràtica en el qual participa el xiquet com a futur ciutadà i on poden formar-se, no a base de lliçons i discursos, sinó a base de les seues vivències i experiències, les virtuts cíviques fonamentals: sentit de la responsabilitat, disciplina assumida, sacrifici a l'interès general, activitats concertades, i on s'utilitzaran les diferents experiències d'autogestió en la vida escolar.»

La gestió democràtica pot considerar-se doncs com un aspecte essencial de la formació cívica dels alumnes, que caldria plantejar superant la situació descrita en el pla Langevin-Wallon de reforma de l'ensenyament: «L'ensenyament no té en compte el futur ciutadà. No dóna importància suficient a l'explicació objectiva i científica dels fets econòmics i socials, el creu metòdic de l'esperit crític, l'aprenentatge actiu de l'energia, de la llibertat, de la responsabilitat.»

D'acord amb això, un element essencial de la formació cívica dels alumnes seria l'absència de monopoli ideològic, basant-se

Butlletí de subscripció

Nom

Cognoms

Adreça tel.

Població DP. Prov.

Se subscriu a la revista PERSPECTIVA ESCOLAR pel 1976 a partir del número 5. Aquesta subscripció comprèn del número 5 al 10 inclusivament (6 números) Preu de la subscripció, 400 pessetes.

Farà l'abonament de l'import:

- per gir postal o telegràfic
- per taló nominal (a «Rosa Sensat» o PERSPECTIVA ESCOLAR) } S'ha d'enviar juntament amb la subscripció
- per domiciliació bancària (ompliu el full adjunt i envieu-nos-el)
- contra reembossament quan rebreu la primera tramesa (cal que el carter us trobi a casa i pagar el recàrrec pel servei de correus)

Butlletí de domiciliació bancària

Nom i cognoms

Sr. Director de

Agència

.....

Senyors,

els agrairé que amb càrrec al meu compte/llibreta n.º atenguin el rebut que, anyalment, els presentarà «Rosa Sensat» a.a.p.s.a. per al pagament de la meua subscripció a la revista PERSPECTIVA ESCOLAR.

Atentament,

TARJETA POSTAL

Perspectiva escolar

«Rosa Sensat»
Còrsega 271, pral.
BARCELONA-8

en el respecte a totes les creences. Quedaria garantida així la llibertat de càtedra i, per tant, el contacte dels alumnes amb diferents opcions polítiques i ideològiques de manera que pugui posteriorment construir-se ell mateix la seua pròpia visió del món en el qual coexistiran i lluitaran entre si diferents ideologies.

Un altre element essencial d'aquesta formació del ciutadà, el constitueix evidentment la *coeducació total*, necessària a més per raons de justícia, promovent l'accés de la dona a totes les especialitats a fi d'arribar a una plena participació de la dona en la vida cultural, econòmica, social i política.

3.6. *El directivisme democràtic.* La pedagogia que hem esbossat al llarg de les pàgines anteriors, exigeix evidentment un replantejament del paper del professor: el model de professor que, de generació en generació, la societat (o, més específicament, la classe dominant) ha anat transmetent o imposant, és avui inacceptable i inacceptat. L'autoritat inqüestionable del professor, l'actitud passivo-receptiva de l'alumne, etc., són avui generalment posats en dubte.

Davant l'autoritarisme tradicional, però també contra un «laissez faire» que considera el xiquet com posseïdor d'aptituds capaces de desenrotllar-se per a elles mateixes i per elles mateixes, tenim en compte que un problema fonamental és l'adquisició de necessitats i formes de comportament noves, no espontànies, el que fa impossible una pedagogia centrada exclusivament en l'alumne. És per això necessària una certa directivitat (per a col·locar l'alumne en situacions concretes d'aprenentatge, promoure la participació en la gestió i en la presa de decisions, suplir les carències del medi o fins i tot contrarrestar la seua influència proposant alternatives, etc., etc.). Una directivitat, però, alliberadora, que s'haurà d'anar afeblint progressivament i que explícitament apareixerà com a subjecta a crítica.

4. Requisits per l'ensenyament de qualitat que el País necessita

El sistema educatiu, les bases generals del qual hem esbossat en l'apartat 2, exigeix una sèrie de condicions sense les quals qualsevol reforma estaria condemnada al fracàs. Enumerem a continuació algunes d'aquestes condicions que és imprescindible tenir en

compte, si no volem caure en un pedagogisme condemnat a la impotència.

4.1. Una reforma de l'ensenyament com la que propugnem, exigeix sense cap dubte, fins i tot en la seua aplicació parcial i progressiva, *un considerable esforç econòmic*, tant per a la construcció i equipament de centres d'ensenyament com per a la formació del professorat, etc., etc. Però aquest esforç econòmic és possible (tinguem en compte que el percentatge de renda nacional dedicat a l'educació és entre nosaltres un dels més baixos del món) i rendible per al país, i només una política de defensa d'interessos molt minoritaris i a curt termini n'és obstacle.

4.2. D'una altra banda, un tal esforç és inconcebible sense una *planificació plena i democràtica* en funció de les necessitats econòmiques socials i culturals del país i lligada a la planificació econòmica general.

En la realitat multinacional de l'Estat espanyol, una planificació democràtica exigeix la inclusió dels interessos i peculiaritats nacionals i regionals en el respecte i desenrotllament integral de les llengües i cultures de cada país (vegeu punt 2.11).

Els plans d'estudi hauran de ser doncs adaptats per organismes autònoms que hi facen valer les seues respectives cultures i necessitats de desenvolupament.

Aquesta democratització s'haurà de fer arribar fins a la mateixa gestió dels centres.

84 En efecte, una progressiva estabilització de l'ensenyament com la que hem preconitzat, no ha d'implicar en cap cas una burocratització autoritària ni la centralització ministerial de totes les decisions. El claustre de professors, així com els alumnes i els pares dels alumnes, hauran de participar en la gestió dels centres.

En aquest sentit, tots els càrrecs directius, des del director d'un centre escolar al rector de la universitat, així com els òrgans de govern, hauran de ser creats per elecció directa. I els alumnes tindran canals propis de representació i defensa tant a nivell de centre com a nivell general del país.

4.3. És imprescindible una dignificació de la professió d'ensenyant, el que s'hauria de traduir en:

- Un salari digne amb escala mòbil en funció de les revisions del sou mínim i del cost de la vida.
- Participar de totes les seguretats i beneficis socials del conjunt dels treballadors, en particular l'estabilitat en el lloc de treball, al contrari del que passa avui amb gran part del professorat (sotmès a contractes administratius, etc.).
- *Condicions de treball adequades*, compatibles amb la necessària preparació de les classes i la permanent posada al dia professional (superant les actuals deficiències en la formació dels ensenyants).
- *Participació real i efectiva dels ensenyants*, tant en la planificació educativa com en la investigació pedagògica o en la gestió dels centres, potenciant la seua aportació creadora al progrés de l'ensenyament.
- *Dret a l'exercici d'una activitat docent*, per a impartir les assignatures d'una manera científica i objectiva sense cap tipus de condicionament o obstacle ideològic.
- *Formació universitària completa*, inclosa la capacitat pedagògica de tot el personal docent, independentment del nivell que hagen d'impartir. Els únics criteris d'accés a la docència seran els coneixements i la competència professional, segons criteris generals elaborats i controlats per organitzacions representatives dels ensenyants i dels altres sectors implicats.
- Aquesta dignificació de la professió docent ha de tendir a la constitució d'un cos únic de tots els ensenyants (que correspondria al cicle unificat d'ensenyament al qual hem fet referència en 2.4), especialitzat científicament i pedagògicament per nivells.

Aquesta unificació s'haurà de produir progressivament al llarg d'un període de transició durant el qual s'aplicarà una política de promoció real del professorat.

Però les categories artificials, sense base en un diferent nivell de formació, s'hauran de suprimir.

- És necessari també insistir en la *influència decisiva de les condicions materials en les quals s'imparteix l'ensenyament* (nombre d'alumnes per classe i per professor, material didàctic, etc.) sobre la qualitat d'aquest.

4.4. Per últim, i en la mesura que, com hom assenyalà en la Reunió Nacional de Representants dels Col·legis de Districte Universitari, celebrada en Madrid el juny de 1974; les reivindicacions de tots els sectors de l'ensenyament no poden ser satisfetes sense l'existència de mitjans de participació i instruments col·lectius de defensa, exigim:

- Dret de lliure reunió.
- Llibertat d'associació sindical, que es concreta en la constitució del Sindicat únic de Docents, en el marc d'un Sindicat General de Treballadors.
- Dret de vaga.
- Supressió de totes les sancions per criteris polítics, ideològics o merament sindicals.

Aquestes reivindicacions s'inscriuen en la creixent demanda empresa per la societat espanyola de les llibertats mínimes de la persona humana: «reunió, expressió, associació, vaga i amnistia als castigats per motius socials i polítics».

CONCLUSIÓ

Amb aquest document hem tractat simplement de recollir els diferents elements d'una *Alternativa Democràtica* en un text únic que permeti una àmplia discussió i, sobretot, tornem a insistir-hi, puga contribuir a orientar el nostre treball i les nostres reivindicacions concretes en el marc d'una perspectiva global.

Aquestes reivindicacions podrien resumir-se bàsicament en els següents punts:

- A) L'ENSENYAMENT COM A SERVEI PÚBLIC FONAMENTAL
 - Escolarització total i obligatòria en condicions adequades.
 - Extensió immediata de l'obligatorietat fins als 16 anys i inclusió de l'etapa preescolar.
 - Gratuïtat total.

- Escola única pública i laica, com a garantia de l'absència de monopoli ideològic i de l'autèntica llibertat d'ensenyament respecte a totes les creences.
- Dret a una capacitat professional adequada i a la continuació dels estudis dels treballadors.
- Eliminació de les barreres selectives (doble titulació d'EGB, etc.).

B) CONDICIONS DIGNES DE TREBALL

- Estabilitat en el treball.
- Retribució suficient.
- Seguretat Social.
- Condicions de treball adequades, compatibles amb la necessària preparació de les classes i la permanent posada al dia professional, científica i pedagògica.
- Participació real i efectiva en la planificació educativa, investigació pedagògica, gestió dels centres (junt a pares i alumnes), etcètera.

C) ENSENYAMENT ADAPTAT A LA REALITAT SOCIO-CULTURAL DEL PAÍS VALENCIÀ

- Adaptació dels plans d'estudi per un organisme autònom que faça valer la cultura i les necessitats de desenvolupament del País Valencià.
- Ensenyament en la llengua del País, amb introducció del castellà com a segona llengua, i el contrari amb els castellano-parlants.
- Tractament preferent dels aspectes socials, polítics, culturals, etc., específics de la realitat valenciana.

La plena eficàcia d'aquestes mesures exigeix el reconeixement, en la vida social en general, de la cooficialitat de la nostra llengua i la seua normal utilització en premsa, ràdio, etc., etc.

D) DRETS DEMOCRÀTICS que puguem

- permetre l'existència de mitjans de participació i instruments col·lectius de defensa:
- Llibertat de reunió, associació i reconeixement del dret de vaga.
 - Sindicat únic de docents en el marc d'un sindicat general de treballadors.
 - Supressió de les sancions per criteris polítics i ideològics.

cavall de cartró

*al vostre servei
amb material didàctic, manualitzats i joguines*

CENTRAL A :

Rda. General Mitre, 158 T-248-06-76

**AVIAT SEREM ARREU DE
CATALUNYA**

DECLARACIÓ DE PRINCIPIS PER UNA UNIVERSITAT NOVA

Universitat Autònoma de Barcelona

La primera declaració va ser aprovada per l'Assemblea de Professors l'11 de febrer de 1975, sobre la base d'un avantprojecte redactat per una comissió que havia estat designada per la pròpia Assemblea. La discussió es va fer dividida en tres ponències.

NOTA PRELIMINAR

La present Declaració de Principis és fruit d'una Diada Universitària celebrada a Bellaterra l'onze de febrer del 1975.

L'avantprojecte, preparat per una comissió designada en Assemblea de Professors, ha estat discutit per ponències. Les ponències II i III, que tractaven dels punts 9-15 i 16-22, han esmenat el text d'acord amb les observacions dels assistents. La ponència ha plantejat una qüestió prèvia i una objecció al conjunt. La qüestió prèvia versava sobre el desconeixement per part de la majoria de l'avantprojecte estudiat. L'objecció al conjunt feia notar l'ambigüïtat de la definició del context polític i social on s'havia d'inserir la nova universitat. En aquest sentit ha estat acceptada com a eventual alternativa del punt de la Declaració el text següent: «La universitat és un reflex de la societat, i per tant no podem parlar d'universitat democràtica sense situar-la en el marc social en què desenvolupa la seva activitat. Convé, doncs, contemplar la universitat democràtica en una doble perspectiva: en primer lloc la universitat dins d'una societat autènticament democràtica, és a dir, una societat sense classes (la qual és possible que arribi a negar l'existència de la mateixa universitat). I en segon lloc, la universitat democràtica dins del procés social vers aquest tipus de societat. En aquesta segona perspectiva la universitat democràtica és sobretot un mitjà de lluita contra la jerarquització social existent i la ideologia actualment dominant. La universitat com a cúspide del sistema edu-

catiu compleix en la societat de classes una funció clara: la reproducció de les classes existents, en proporcionar el coneixement adequat per la seva funció productiva i per la diferenciació cultural necessària pel manteniment de la jerarquia. Per això una universitat democràtica només pot ser aquella que lluiti contra l'estructura de classes existent, negant-se a la funció de reproducció de l'èlite i sobretot a la perpetuació de la divisió social del treball i en particular a la separació entre treball manual i treball intel·lectual».

Recollint els suggeriments de les ponències, la comissió ha proposat el text que segueix com a *document de treball* que serveixi de base a una discussió més ampla i incompleta. Posada a votació, la proposta ha estat acceptada per una ampla majoria. Una nova comissió, representant tots els estaments universitaris, prepara la nova etapa d'estudi i discussió. El document aprovat s'ofereix a les altres universitats i a diversos sectors, organismes i institucions com a text de base per l'estudi i la discussió del tema universitari.

DECLARACIÓ DE PRINCIPIS Universitat i societat

1. La Universitat és un reflex de la societat en el nivell de les seves funcions específiques. La societat en què s'insereix la Universitat projectada és una democràcia econòmica, política i social; una societat

DECLARACIÓ DE PRINCIPIS PER UNA UNIVERSITAT NOVA EN UNA SOCIETAT DEMOCRÀTICA

democràtica i lliure tendent a l'eliminació de les divisions socials. La composició del seu estament discent tendirà a ser un reflex de la composició social orgànica d'aquesta societat.

La política universitària és només un aspecte de la política cultural i d'ensenyament global, i no ha de proposar-se la reproducció de la ideologia ara dominant sinó la seva superació, lluitant per l'eliminació de la divisió social del treball i en particular de la separació entre el treball manual i l'intel·lectual.

2. La Universitat ha de ser un organisme públic i popular, amb autogestió interna i amb un control d'aquesta autogestió per part de la societat. Aquest control serà exercit pels organismes públics corresponents, pels tribunals ordinaris i per un organisme, el Consell Social, que representi proporcionalment els diversos sectors i classes de la societat a partir de les organitzacions polítiques, sindicals, professionals, científiques...

3. La Universitat als territoris de l'actual Estat espanyol serà estructurada sobre la base del caràcter plurinacional d'aquests territoris. Tenint aquests territoris el dret a l'autodeterminació i, en tot cas, la pervivència de les seves cultures exigint el conreu i l'esbatanament dels seus drets culturals específics, la Universitat haurà de tenir compte d'aquestes exigències. A Catalunya existirà una Universitat nacional catalana. En relació a la política cultural popular, cal plantejar la política territorial universitària. Sembla convenient la desconcentració dels centres universitaris i la seva disseminació allí on hi hagi una demanda social de cultura superior que pugui ser satisfeta amb totalitat de garanties.

Funcions de la Universitat

4. La Universitat comprèn tots els aspectes del saber de la societat. Al progrés en el saber correspon la funció investigadora. A la transmissió del saber correspon la funció docent. A la difusió del saber correspon la funció cultural, no limitada a l'estament discent, sinó adreçada a tota la societat. A l'aplicació de saber correspon la funció consultiva per la qual la Universitat es posa a disposició de tota la societat i especialment dels aparells públics, i l'assessorament dels quals serà preceptiu en determinades circumstàncies.

Qualsevol d'aquestes funcions, independentment de les altres, té caràcter universitari,

mentre s'exerceixi des de les institucions acadèmiques.

5. En el desenvolupament de la seva funció docent, la Universitat tindrà en compte la inserció de l'estudiant en una societat concreta i en el temps present. En conseqüència, l'ensenyament serà pràctic alhora que teòric, tècnic alhora que científic, concret alhora que abstracte i sintètic.

Libertats universitàries

6. Les llibertats universitàries no consisteixen en altra cosa que en l'aplicació a la col·lectivitat d'ensenyants, alumnes i empleats dels drets humans i socials reconeguts en les societats democràtiques als individus i a les institucions.

7. En l'àmbit universitari, les llibertats que han de ser més garantides són:

a. Cap discriminació no serà exercida contra professors, estudiants o empleats per motius de raça, sexe, religió o ideologia.

b. Tots els estaments que componen la Universitat poden associar-se amb finalitats acadèmiques, professionals, econòmiques, polítiques o altres.

c. Els estaments universitaris poden reunir-se lliurement amb qualsevol finalitat, amb la sola limitació del respecte als reglaments de funcionament, elaborats preceptivament amb participació de tots els interessats.

d. Tots els estaments universitaris poden expressar lliurement les seves opinions, tant a les aules com a través dels mitjans de comunicació, dintre i fora de la Universitat. La publicació, difusió i venda de mitjans de comunicació de tot tipus és garantida. De forma paral·lela es garanteix el dret a rebre la més ampla informació.

e. Els estaments universitaris tenen el dret d'interrompre les respectives tasques, com a recolzament de reivindicacions acadèmiques, econòmiques, polítiques o d'altres interessos comuns.

Universitat i qüestió catalana

8. La Universitat, a Catalunya, serà nacional catalana. Això significa essencialment, en l'aspecte lingüístic la cooficialitat del català com a idioma administratiu, i l'ús preferent del català com a llengua docent; en l'aspecte cultural el tractament preferent de tota mena de temes socials, polítics, cultu-

ral... que siguin específics de la realitat catalana.

Ahora cal afirmar el dret de la població castellana a la llibertat de l'ús públic de la seva llengua i al conreu específic de la seva cultura en l'àmbit universitari.

Gestió de la Universitat

9. La Universitat gaudeix d'autonomia de gestió dels seus afers, tant en l'ordre administratiu com en l'ordre acadèmic.

L'autogestió universitària té uns límits clarament establerts, que es redueixen a les següents instàncies, i només a aquestes:

- L'Administració de l'entitat política a la qual pertany, únicament pel que fa referència a l'aplicació de les lleis d'educació vigents.
- Els tribunals, en l'observació de les lleis.
- El Consell Social, com a instància representativa de la societat en les qüestions de política universitària.

10. La Universitat estableix lliurement la seva estructura administrativa i de govern, amb determinació expressa de la participació dels diferents estaments. L'òrgan suprem de representació i de decisió és el Consell General, on es troben representats tots els estaments: professors, alumnes, empleats, elegits per sufragi directe i universal dins de cada estament.

De manera paral·lela seran creats els Consells generals de les diverses unitats acadèmiques i administratives.

Tots els càrrecs de govern, que poden ser individuals o col·lectius, seran sempre electius. Les persones elegides per ocupar càrrecs de govern són responsables davant el Consell General.

11. La Universitat estableix lliurement la seva estructura acadèmica sense quedar lligada per les institucions tradicionals.

La Universitat organitza lliurement els cicles i plans d'estudi, i determina els títols corresponents a cada branca i cicle. Els títols universitaris no equivaldran automàticament a títols professionals, les condicions dels quals seran determinades per les institucions polítiques corresponents.

Per acord del Consell General, la Universitat pot adequar les seves estructures acadèmiques, els seus plans d'estudi i la seva titulació als vigents en altres universitats.

Gestió econòmica i finançament

12. La Universitat autogestionarà els seus béns, ingressos i despeses, amb les mateixes

limitacions que es reconeixen per a la gestió universitària amb caràcter general.

Els béns de la Universitat procediran:

- Bàsicament, del pressupost estatal o d'altres organismes públics en forma de consignacions globals.

El pressupost serà establert pel Consell General d'acord amb les necessitats generals i les específiques de cada unitat acadèmica.

13. Els criteris d'assignació dels béns gestionats no seran únicament de rendibilitat econòmica. S'hauran d'adequar a la funció de la Universitat, que no és la de simple reproductora de la força de treball, i per tant hauran de valorar aspectes educatius, d'investigació, de difusió de la cultura. Tot i això, un dels criteris serà també l'inseriment dels graduats en la societat.

El Consell General donarà compte al Consell Social de l'execució del pressupost, sense perjudici de les disposicions del dret pressupostari vigent.

Organització de l'activitat acadèmica

14. Els plans d'estudi, d'investigació o d'altres activitats seran proposats per les diverses unitats acadèmiques, i sancionats pel Consell General, prèvia consulta als organismes públics corresponents i al Consell Social.

15. El Departament serà la unitat bàsica de la Universitat per a les funcions docents i investigadores. Cada Departament resultarà de la integració de les funcions d'un conjunt de disciplines amb afinitats o relació, sota criteris de coordinació, eficàcia i economia. Els programes de les assignatures i els projectes d'investigació seran proposats pels Departaments, amb atenció especial als suggeriments de professor i alumnes, i sancionats per la instància acadèmica immediatament superior. Hi haurà també la possibilitat de proposar plans d'estudi o d'activitats interdepartamentals.

L'organització dels cursos serà proposada per professors i alumnes i sancionada pel Departament.

Professorat

16. La Universitat incorpora, amb total autonomia, personal nacional i estranger tant per a la docència com per al desenvolupament de les altres funcions universitàries. El personal serà contractat en virtut de la seva competència o vàlua científica, acreditada en general —però no necessàriament— per

la possessió de títols acadèmics o professionals. En aquesta actuació la Universitat no està lligada per l'eventual existència de cossos d'ensenyants o titulats preestablerts.

17. L'Estatut del professorat establirà normativa almenys en els capítols de: selecció, contractació (dedicació, remuneració, condicions de treball, seguretat social...), renovació, promoció, rescisió dels contractes. La competència i el rendiment són condicions *sine qua non* per a la permanència dels professors. La Universitat establirà els mecanismes que garanteixin els drets de les persones i l'eficàcia de les funcions.

Estudiants

18. L'estudiant és un ciutadà en la plenitud dels seus drets. Per tant, cap mena de discriminació no podrà ser-li feta per la seva condició d'alumne. La seva funció com a tal és alhora la d'adquisidor de coneixements i la d'investigador; alhora la d'aprenent i la de tècnic. L'estudiant participarà plenament en els òrgans de gestió de la Universitat.

19. L'accés a la Universitat és obert a tothom, sense distincions socials, econòmiques, polítiques o ideològiques. Això comporta una organització de l'ensenyament

DECLARACIÓ DE PRINCIPIS PER UNA UNIVERSITAT NOVA EN UNA SOCIETAT DEMOCRÀTICA

primari i secundari que faci possible la desaparició de barreres econòmiques i socials. L'accés a la Universitat no exigirà més que la demostració d'un grau de maduresa cultural suficient, si bé es presumirà que la possessió d'un títol de grau mitjà comporta aquesta maduresa. La permanència en els estudis dependrà del rendiment.

20. Caldrà establir un sistema de beques, organitzat de forma que garanteixi la igualtat de condicions de tots els estudiants.

Personal universitari no docent

21. L'Estatut del personal universitari no docent establirà normativa almenys en els capítols de: selecció, contractació (dedicació, remuneració, condicions de treball, seguretat social...), renovació, promoció, rescisió dels contractes.

22. La Universitat establirà els mecanismes que garanteixin els drets del personal universitari no docent, inclosa la participació en els òrgans de la Universitat, i que assegurin l'eficàcia de les funcions.

DECLARACIÓ DE PRINCIPIS I OBJECTIUS PER UNA UNIVERSITAT AUTONÒMA AMB UN GOVERN DEMOCRÀTIC

Universitat Autònoma de Barcelona

Posteriorment, i amb motiu de l'elecció d'una terna de catedràtics per al nomenament de rector, es va elaborar un nou document que, reassumint els principis bàsics del document anterior, concreta els objectius d'una gestió democràtica de la Universitat (març del 1976).

El compromís d'assumir responsabilitats concretes de govern a la Universitat Autònoma de Barcelona exigeix que prèviament siguin establerts, en una declaració pública, els principis i els objectius que han d'informar i de guiar mínimament l'exercici de tals funcions. Per això té sentit formular aquest programa.

El restabliment i la protecció de les llibertats fonamentals (pensament, expressió, reunió i associació) constitueixen el pressupòsit inexcusable per al normal funcionament d'una Universitat autònoma, democràtica i fecunda científicament, en un marc de convivència pacífica. Però una situació com aquesta només serà possible si, prèviament,

s'han extingit les sancions per l'exercici de les esmentades llibertats mitjançant l'aplicació d'una amnistia que permeti el retorn a l'exercici ple de llurs funcions dels professors que han estat apartats de la Universitat per motius polítics.

La causa determinant de la incorporació de molts professors i estudiants a aquesta Universitat fou, en el seu origen, l'esperança de participar en la reacció d'una organització universitària democràtica, i d'impartir, o de rebre, un ensenyament millor. Aquesta expectativa fou trencada per l'acció duta a terme des de l'administració pública (discriminació en l'adjudicació de recursos, interferència en els plans d'estudi, etc.) i des de la UAB mateixa.

Aquella esperança frustrada i la voluntat de crear una alternativa acadèmica democràtica i eficient tingueren llur reflex al Claustre del 15 de març del 1975.

Animats per aquesta voluntat i davant la conjuntura de l'elecció d'una terna per al nomenament de rector, reassumim els principis bàsics aprovats aleshores per una majoria aclaparadora. El nostre propòsit és d'intentar una fórmula de govern que, amb el recolzament de la majoria, doni nova vida a la UAB d'acord amb les exigències de la societat catalana a la qual pertany.

Així, doncs, en partir dels principis esmentats, els objectius de la gestió immediata, en les circumstàncies actuals, poden ser concretats en els punts següents:

Primer. Govern democràtic de la Universitat, a tots els nivells. La qual cosa suposa: a. designació democràtica de tots els càrrecs de la Universitat, sotmetent a una lliure elecció tant els vacants com els ocupants en l'actualitat.

b. establiment d'un règim de responsabilitat respecte a la gestió realitzada pels òrgans de govern i d'administració a tots els nivells. c. adopció del principi segons el qual els òrgans de govern són representants de la Universitat davant els poders públics i no delegats d'aquests a la Universitat.

Segon. Autonomia en la gestió financera, en l'elaboració de plans d'estudi i en la fixació dels criteris d'accés a la Universitat. La primera és indispensable, si hom vol que resulti operatiu qualsevol altre tipus d'autonomia.

Tercer. Creació d'un quadre de professors de la UAB, paral·lel al de numeraris, amb contractes a mig i llarg termini, amb una remuneració digna, d'acord amb els mèrits acadèmics i científics.

Quart. Establiment d'un sistema de control de les obligacions acadèmiques de professors i d'alumnes, amb plens poders i recolzament general.

Cinquè. Atenció especial a la investigació, mitjançant la potenciació de la Comissió d'Investigació i el desenvolupament del programa aprovat al Claustre del 15 de març del 1975.

Sisè. Cooficialitat de les dues llengües, catalana i castellana, i reconeixement als plans d'estudi i d'investigació del patrimoni cultural i científic de Catalunya i dels interessos de la societat catalana.

Setè. Obertura d'un procés que canalitzi la preparació d'un debat públic sobre la problemàtica general de l'ensenyament superior i sobre les funcions i l'organització de la Universitat dins un Estat veritablement democràtic; com a primer pas, organització, conjuntament amb les altres Universitats catalanes, del «Tercer Congrés Universitari Català».

Vuitè. Impulsar la redacció i la discussió pública dels Estatuts definitius de la UAB, complint així l'acord adoptat al Claustre celebrat l'any passat.

Creiem que l'assoliment dels objectius exposats obriria un nou horitzó a la UAB. Les mesures que cal adoptar, amb la imprescindible col·laboració de tots els estaments que la integren, són merament instrumentals per tal d'atènyer una situació plenament democràtica i eficaç des del punt de vista acadèmic i científic. En síntesi, aquest és el programa d'un possible equip de govern provisional, il·lusionat amb la idea que la UAB contribueixi a la consecució d'una societat lliure i més justa.

Bellaterra, març del 1976

Enric Casassas i Simó, Rafael Jiménez de Parga, Josep Laporte i Salas, Joaquim Molas i Batllori, Jordi Nadal i Oller, Antoni Serra i Ramoneda.

Els sotasignats, professors i alumnes de la UAB, fan seva la «Declaració de principis i objectius per una Universitat Autònoma amb un govern democràtic».

Heribert Barrera, Pilar Benejam, Felip Cid, Xavier Comas, Eugeni Giral, Josep Grifoll, Joan Ramon Laporte, Isidre Molas, Miquel Molins, Josep Montserrat, Miquel Moragas, Francesc Noy, Manuel Parés, Borja de Riquer, Santiago Roldan, Ramon Segura, Narcís Serra, Eduardo Spagnolo, Josep Maria Vegara.

UNA LLENGUA, DOS PROGRAMES, VUIT NIVELLS.

Editorial Casals

PROGRAMA 1

material programat per al treball de llengua que els nens han de fer a l'E.G.B.

Cohecció EL PENELL

(llenguatge i gramàtica)

1r. - FOC

2n. - MAINADA

3r. - CORRIOLA

4t. - ESCLETXA

5è. - EINA

6è. - CATALÀ-2

7è. - PLEC DE PAPERS (en curs d'edició)

8è. - LLETRES DE MOTLLE

Material complementari

Fitxes d'ortografia per a la 1a. etapa (de 2n. a 5è.) agrupades en tres sèries.

Cohecció LA LLUNA EN UN COVE (textos i lectures)

1r. - LA GALLINA PONICANA

2n. - EN PESSIC PESSIGAINA

3r. - L'HOME DEL SAC JUGA A L'EIXARRANCA

4t. - EL TRENACLOSQUES DEL PARE GEGANTÀS

5è. - RONDALLA VA, MENTIDA EXPLICO

(en curs d'experimentació)

6è 7è 8è CALAIX DE SASTRE (en curs d'edició)

PROGRAMA 2

material programat d'aprenentatge del català per als nens castellanoparlants

Cohecció MOLÍ DE VENT

1r. - EL CASTELL D'IRÀS I NO TORNARÀS (en curs d'edició)

2n. 3r. 4t. 5è. (en curs d'experimentació)

MATERNAL PREESCOLAR E.G.B. B.U.P.

Tots els cursos complets

DEMANEU CATÀLEG EXPLICATIU

Editorial Casals

Caspe, 79. Barcelona 13 Tlf. 2457203-04

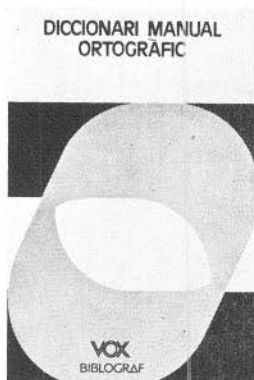
**DICCIONARI MANUAL
CASTELLÀ-CATALÀ
CATALÀ-CASTELLÀ**

Pròlegs de Antoni Badia i Margarit
i Camilo José Cela

Format: 13 × 20 cm.
Pàgines: 680.
Encuadernació: Simil tela
i sobrecobertes.
Preu 350 Ptes.

VOX

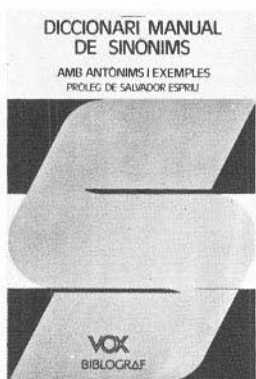
VOX

**DICCIONARI MANUAL
ORTOGRÀFIC**

Pròleg de Joan Triandú

Format: 13 × 20 cm.
Pàgines: 552.
Encuadernació: Simil tela
i sobrecobertes.
Preu: 350 Ptes.

**DICCIONARI MANUAL
DE SINÓNIMS**

Amb antòims i exemples

Pròleg de Salvador Espriu
Format: 13 × 20 cm.
Pàgines: 319.
Encuadernació: Simil tela
i sobrecobertes.
Preu: 250 Ptes.

VOX

Edita:

BIBLOGRAF

Bruch, 151
Barcelona - 9

ELS PROBLEMES ACTUALS DE L'ENSENYAMENT

Comunicat de la conferència episcopal espanyola

Text aprovat en l'Assemblea plenària del 8 de febrer de 1976, i discutit arran de les propostes fetes en el camp educatiu pels Col·legis de Doctors i Llicenciats de Madrid i València, i la X. Escola d'Estiu de Barcelona, principament.

L'Assemblea Plenària de l'Episcopat ha estat informada del significat de les posicions mantingudes recentment per diversos sectors que propugnen algunes reformes en el camp de l'educació que poden comportar la desaparició de l'escola lliure i de l'escola específicament catòlica en una societat que en aquests moments cerca formes democràtiques de convivència.

En aquesta avinentesa, i a la llum de factors complexos que incideixen amb força sobre les famílies que desitgen escollir lliurement l'orientació educativa per a llurs propis fills, sobre tants centres docents que presten un servei inestimable a la societat i a l'Església, i sobre tan nombrosos educadors que pateixen en veure menyspreada i malentesa en bona part llur consagració a una vocació cristiana docent, els bisbes han coincidit en la necessitat de remarcar el que segueix:

1. Actitud creadora davant les noves exigències

Els catòlics espanyols, especialment els educadors i les institucions religioses dedicades a l'ensenyament, hem d'adoptar, davant les noves exigències que es manifesten en la societat, actituds positives i creadores, sense defugir cap autèntic problema ni cap

reivindicació justa; sense abandonar, a causa de les dificultats creixents l'esforç, tan clarament accentuat en els centres de l'Església des de fa molts anys, per oferir amb transparent generositat una col·laboració a la societat espanyola de cara a la promoció humana i cristiana de la infància i del jovent.

2. Deures i drets dels pares

Els bisbes han recordat la responsabilitat fonamental que en aquest sector de la vida social correspon als pares de família, testimonis fidels i defensors nats del dret radical del ciutadà a ser educat segons les possibilitats de la comunitat humana i a rebre formació religiosa com a dimensió bàsica de la seva educació integral, sobretot en el cas

* Comunicat de la XXIV Assemblea.— *Ecclesia*, 6 març 1976. (J. L.)
Versió catalana a «Documents d'Església», n.º 213 (1 de maig).

94 de pertinença explícita a l'Església. Els pares catòlics tenen el deure imperiós de fer-se activament presents en la vida pública col·laborant en la promoció i l'establiment d'una més gran justícia i llibertat en l'educació.

3. Justa distribució de la cultura

Reiterant el sentit d'anteriors declaracions, els bisbes consideren que cal recolzar decididament l'esforç per distribuir més justament els béns de la cultura, sense privilegis, a favor de cap grup o classe social, llevat de l'especial atenció deguda envers els més necessitats i els més febles, i que aquest esforç socialitzador s'ha de fer sense caure en el risc de l'absorció estatificadora.

4. Llibertat i finançament

L'Assemblea Plenària s'ha fet ressò d'una preocupació que esperona els educadors i centres catòlics que desitgen de debò d'estar al servei de totes les classes socials; no és possible la supervivència de centres no estatals oberts a tothom, i la llibertat dels pares en aquest camp resulta no real, sinó merament formal, si un servei tan costós no és finançat per l'Estat, mitjançant les formalitats i modalitats que seran considerades tècnicament més idònies.

5. Justícia, corresponsabilitat i identitat en els centres docents de l'Església

Davant de reivindicacions concretes del professorat de centres docents de l'Església, els bisbes consideren que tot el que és just i possible en l'ordre laboral i econòmic ha de ser acceptat pels centres, tot evitant que les millores provoquin l'asfíxia dels col·legis o una càrrega ja impossible sobre les espatlles de les famílies més modestes. Per altra banda, és veritablement positiva la recerca d'una corresponsabilitat efectiva de tots els professors en l'orientació educativa del centre, sempre que siguin curosament salvaguardades l'específica responsabilitat de l'entitat promotora i la direcció del centre davant dels pares i els alumnes, i, en el cas dels col·legis

d'institucions religioses i confessionals, llur explícita identitat catòlica i d'obra de l'Església.

6. Formació religiosa en els centres docents de l'Estat

L'Episcopat espanyol ha observat, amb no menys greu preocupació, el camp de la formació religiosa en els centres estatals dels diversos nivells. Els problemes que trobem en aquest sector depenen, en gran part amb vista a llur solució, que l'Administració Pública es decideixi a dictar normes i resolucions la demora de les quals ha causat ja a l'educació cristiana espanyola perjudicis irreversibles, segons el parer de molts: la formació religiosa en les Escoles de Formació del Professorat; el reconeixement de les Escoles Universitàries de l'Església per a professors d'Educació General Bàsica; la situació acadèmica i laboral del professorat especial de Religió en el Batxillerat; Formació Professional, etc.; l'agilització de les autoritzacions de llibres de text, en el respecte a les diverses competències i als drets de totes les persones implicades; la regulació de l'ensenyament religiós en l'Educació General Bàsica, on, fins i tot els esforços per capacitar milers d'educadors estatals que s'han mostrat cridats per a aquest ensenyament en la segona etapa, es veuen amenaçats per recents disposicions legals. Aquests sectors i problemes han estat objecte d'una preferent atenció de la Comissió Episcopal d'Ensenyament, per encàrrec de la Conferència Episcopal en anteriors Assemblees, i fóra desitjable que llur situació pugui millorar ben aviat.

7. L'Assemblea Plenària ha manifestat la necessitat que tiri endavant aquesta reflexió entre els bisbes, i s'ha encomanat a la Comissió Permanent que expliciti davant l'opinió pública, si semblava oportú, les preocupacions o el pensament de l'Episcopat en aquest camp de la vida social.

Sotmes a votació aquest comunicat, dels 69 bisbes presents hi hagué 66 vots afirmatius, 2 de negatius i un en blanc.

Madrid, 8 de febrer del 1976

COMUNICAT DE L'ASSEMBLEA GENERAL DE LA F. E. R. E.

Els dies 1, 2 i 3 d'abril de 1976, la FERE (Federación Española de Religiosos de la Enseñanza) va celebrar Assemblea General amb la participació de 225 Provincials i Delegats provincials de congregacions religioses dedicades a l'ensenyament. Les conclusions de la reunió són les consideracions que segueixen.

Els problemes de l'educació a Espanya són molts i complexos. La seva manca de solució crea un estat general d'insatisfacció en molts sectors de la població i, particularment, entre els pares de família, educadors, alumnes i entitats promotores de centres d'ensenyament.

Les esperances concebudes arran de la Llei General d'Educació s'han vist defraudades per les raons següents:

- El desconcert produït per la discontinuïtat de la política educativa al llarg d'aquests sis últims anys.
- La falta d'un desenrotllament coherent de la Llei, que s'està produint enmig de variacions imprevisibles.
- La inestabilitat de l'organització administrativa amb el perjudici consegüent per al sector educatiu.
- La poca claredat de l'actitud de l'Administració pel que fa a l'ensenyament no estatal.

D'aquesta manera ha estat impossible la consecució d'uns objectius concrets com els següents:

1. La igualtat d'oportunitats, en la qual s'han registrat escassos progressos. Pel fet de no haver-se declarat ni obligatòria ni gratuïta l'educació preescolar, s'accentua la desigualtat des del començament del procés educatiu.
2. L'escolarització total de la població de 6 anys fins a 14, en la qual es continuen donant deficiències notables tant qualitatives com quantitatives.
3. La gratuïtat total de l'Educació General Bàsica i de la Formació Professional de Pri-

mer Grau, aspecte en el qual les realitzacions han estat insuficients i mitjançant fórmules provisionals.

4. La formació del professorat, base de tota reforma educativa, i per a la qual no s'han arbitrat fórmules eficaces.

En la línia assenyalada per la nota recent de la XXIV Assemblea Plenària de la Conferència Episcopal Espanyola, les entitats religioses dedicades a l'ensenyament estan decidides a seguir prestant el seu servei. Amb això responen al requeriment de la societat i de l'Església, malgrat les dificultats i exigències que suposen la promoció i el manteniment dels centres d'ensenyament. Amb tot, consideren que, perquè sigui possible continuar la seva col·laboració, s'han de donar els principis bàsics següents.

Caràcter específic dels col·legis religiosos

Els religiosos, amb la seva activitat docent, en prestar un servei educatiu al país, pretenen d'impartir una formació humana integral inspirada en el sentit cristià de la vida i constituir els seus col·legis en veritables centres d'evangelització. D'aquesta forma respondrien al sentir dels pares, a qui ningú no pot negar el dret primordial i inalienable a elegir el tipus d'educació que desitgen per als seus fills.

Declaren, d'aquesta forma, l'especificitat dels seus centres, la qual ha de ser admesa al si d'una societat pluralista, on es respectin les opinions dels diversos grups socials i religiosos.

Proclamen el caràcter confessional dels

96 seus centres i refusen tot tipus de pluralisme ideològic que es pretengui imposar a dintre seu.

Una vegada més reafirmen el seu desig decidit de mantenir oberts els seus centres a qualsevol alumne que en sol·liciti el seu ingrés, sense discriminacions de tipus familiar, social i econòmic. Però, això no serà possible si el cost de l'educació en els centres no estatals, i solament en aquests, va a càrrec dels pares.

El finançament dels col·legis religiosos

Tenint en compte que l'ensenyament no estatal està prestant un servei reclamat per la societat espanyola, no hi ha cap raó vàlida que impedeixi destinar fons públics a finançar-lo.

Superada la forma provisional i insuficient de les subvencions, no es pot demorar més la implantació d'un procediment definitiu, que garanteixi la llibertat dels pares a triar el centre que prefereixin, sense condicionaments econòmics. Pot ser previst per la Llei aquest procediment, o un altre qualsevol que es pugui establir, sempre que asseguri una distribució justa dels fons públics i elimini les discriminacions econòmiques entre els centres estatals i no estatals, sobretot en els nivells no declarats gratuïts.

El professorat seglar

Cada dia és més gran el nombre de professors seglars que col·laboren amb els religiosos en els centres docents, prestant

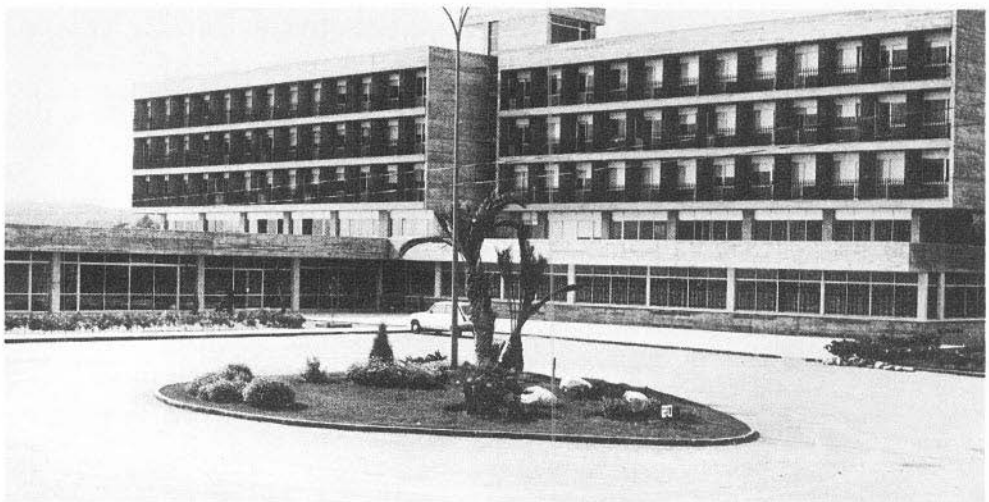
un servei inestimable en la seva obra educativa. Aquesta col·laboració demana dues condicions:

a. Que la retribució econòmica sigui apropiada a la dignitat del seu treball i de la funció social que duen a terme i anàloga a la del professorat estatal. Però el cost de les aspiracions laborals justes no ha de, ni pot, repercutir en els pares dels alumnes, sinó que ha de ser finançat pels fons públics.

b. Que sigui més gran la participació en la gestió i en la planificació educativa del centre en col·laboració íntima amb la direcció, amb els pares de família i amb els alumnes fins arribar a la constitució de veritables comunitats educatives. Aquesta col·laboració s'ha d'entendre dintre d'una acceptació explícita de l'especificació dels centres i del seu caràcter d'obra d'Església.

Els membres de la FERE estan decidits a continuar treballant en l'actualització dels seus centres a fi que responguin millor a les esperances que l'Església i la societat han posat en ells i:

- contribueixin a crear una societat més justa, reduint les desigualtats que es desprenen de l'origen socio-familiar dels alumnes.
- siguin un lloc que afavoreixi l'expressió i l'educació de la llibertat de les persones i dels grups.
- estiguin oberts a la vida i a l'entorn social i cultural.
- afavoreixin, entre els joves i els adults, noves maneres de viure i treballar junts.
- ajudin els joves a descobrir el sentit de la seva vida.

ELS CRISTIANS DAVANT LA QÜESTIÓ ESCOLAR. UNA ALTRA VEU DE L'ESGLÉSIA

Un grup de cristians de Barcelona i del seu entorn, han preparat una declaració en la qual pretenen defensar que no hi ha una única visió cristiana de la qüestió escolar, en un moment en què proliferen les preses de posició respecte al futur de l'educació (abril de 1976).

Aquesta declaració va ser publicada a «Perspectiva Escolar» n.º 7 (maig de 1976).

PER UNA ESCOLA PÚBLICA DECLARACIÓ DE LA X ESCOLA D'ESTIU DE BARCELONA. Document de treball

Elaborada per 500 mestres dels participants a l'Escola d'Estiu de l'any passat, organitzats en 10 grups de treball, i refermada en una Assemblea l'últim dia, oberta a tot alumne matriculat.

Va ser publicada, amb lleugeres variacions sobre el text a causa de les difícils circumstàncies polítiques del moment, a «Perspectiva Escolar» (octubre 1975), n.º 4, pàg. 1-12.

BASES PER UNA REFORMA DE L'ENSENYAMENT. CONCLUSIONS DEL IV CONGRÉS DE LA FORMACIÓ

El Congrés celebrat en la darrera setmana de novembre de 1975 a Barcelona, amb participació fonamentalment de mestres, però també de pares, alumnes i altres professionals de l'ensenyament; es van discutir les grans línies que haurien de fomentar una reforma democràtica de l'ensenyament. Les conclusions d'aquestes sessions es van publicar a «Perspectiva Escolar» n.º 6 (març 1976), pàg. 33-38.

PER UN ENSENYAMENT SOCIALITZAT I LLIURE EN UNA SOCIETAT GENUÏNAMENT DEMOCRÀTICA

Unió d'Empressaris del Sindicat provincial de Madrid

El mateix dia de la Junta General del Col·legi de Madrid en què es va aprovar el seu document, els presidents dels agrupaments sindicals provincials d'EGB i BUP, convocaven els empresaris a una reunió a la Casa Sindical. En aquesta reunió es va informar sobre el document del Col·legi i es va presentar una declaració respecte d'aquest document.

1. Entenem per veritable democràcia la fundada en l'acceptació íntegra de tots els Drets de l'Home continguts en la Declaració Universal de l'ONU del 1948.

Denunciem com a falsament democràtica tota societat on s'exclouen alguns d'aquests drets, per exemple, «el dret preferent dels pares a triar el tipus d'educació que s'haurà de donar als seus fills» (art. 26 de la citada Declaració).

Com a conseqüència, refusem el document «Una alternativa per a l'ensenyament» del Col·legi de Doctors i Llicenciats de Madrid perquè sosté com a tesi fonamental l'establiment a Espanya d'una societat enganyosament democràtica on es priva a la persona de les seves llibertats més essencials i com a mitjà per aconseguir aquest tipus de societat i introduir un sistema escolar de monopoli estatal contrari al dels països lliures.

2. Del dret preferent dels pares a triar el tipus d'educació per als seus fills, es dedueix:

- la legitimitat i necessitat d'una societat veritablement democràtica de l'ensenyament no estatal.

- la necessitat d'una pluralitat d'opcions ideològiques i metodològiques ofertes als pares en centres diferents.

- la no convivència, per raons pedagògiques i de respecte a l'opció ideològica dels pares, d'un pluralisme ideològic a l'interior de cada centre.

3. Amb l'objecte de fer realitat la integració de tots els espanyols educant-los per a la convivència nacional proposem:

- la *gratuitat*, a càrrec de l'Estat, de l'ensenyament en tots els nivells obligatoris, a tots els centres del país, estatals i no estatals, sempre que compleixin les condicions mínimes imposades pel ministeri d'Educació com a exigències d'un servei que pot ser considerat en aquests nivells com a públic. Per això la reforma fiscal és absolutament necessària.

- en els nivells obligatoris s'ha de tendir a una homogeneïtat en la qualitat de l'ensenyament sense discriminacions, quant a instal·lacions, mitjans, professorat, etc.

- la necessitat en justícia que els alumnes que puguin fer-ho paguin el cost real de l'ensenyament en els nivells no obligatoris a tots els centres estatals i no estatals.

- l'adjudicació d'un ampli sistema de beques als alumnes necessitats d'ajut econòmic per tal de fer realitat el principi d'igualtat d'oportunitats en els nivells no obligatoris.

4. Concebem el centre com una *comunitat educativa* on han de participar tots els estaments que la constitueixen: entitat titular, pares d'alumnes, professors, alumnes i personal no docent.

La participació en la gestió no pot anar en contra del projecte educatiu ni del caràcter propi del centre.

*Fes-te soci
del*

banc de comunicació

El primer centre de recursos múltiples dedicat a proporcionar materials educatius, recursos d'informació, documentació, referència i mitjans tècnics a les Escoles, Centres Culturals, Educadors i a tota persona desitjosa d'ésser en el món d'avui.

RESPUESTA CO-
MERCIAL AUTO-
RIZADA N° 3366
16/6/75

NO NECESITA
SELLO

 ESCO

APARTADO N° 464 F. D.
BARCELONA

OBJECTIUS DEL BANC DE COMUNICACIÓ

- Desenvolupar la comunicació humana i el coneixement dels seus mitjans tècnics.
- Afavorir l'educació de la creativitat.
- Facilitar al major nombre possible d'escoles, de centres culturals, i d'educadors l'accés a recursos múltiples en les àrees de l'ensenyament i de la cultura en general.
- Col·laborar en el foment de la cultura catalana.

FUNCIONS DEL BANC DE COMUNICACIÓ

- Localització, selecció i incorporació de materials i d'informació.
- Conservació i difusió del material i de la informació disponible.
- Creació i difusió de noves tècniques i materials.
- Captació de donacions o préstecs de materials privats per al servei col·lectiu.
- Investigació.
- Distribució de beques per a treballs d'investigació a favor de la comunitat.

ÀREES DEL BANC DE COMUNICACIÓ

- Comunicació.
- Creativitat.
- Cultura catalana.
- Ensenyament.
- Entreteniment.

SERVEIS DEL BANC DE COMUNICACIÓ

Consulta: * Llibres, revistes, diaris.

Préstecs:

- * Circuit tancat de televisió color.
- * Films.
- * Muntatges àudio-visuals.
- * Llibres, Revistes, Diaris.
- * Discs i cassettes.
- * Diapositives.
- * Projectors de cine de 16 mm. i S-8, de diapositives, de transparències, de cossos opacs.
- * Cambres fotogràfiques, de cine Super-8.
- * Magnetòfons.
- * Pantalles (normals i llum-dia).
- * Laboratori fotogràfic.
- * Taula de muntatge i gravació.
- * Laboratori de català.

Especials:

- * Butlletí informatiu.
- * Conferències.
- * Taller per a educadors i nens (videotape, fotografia, creativitat, etc.)
- * Cursos per a mestres i educadors.
- * Sessions de cinema.
- * Concerts.
- * Viatges culturals.
- * Exposicions.
- * Mostres.

Hom podrà gaudir dels serveis del Banc de Comunicació per mitjà d'una quota mínima al mes.

Si vols més informació omple i envia la tarja adjunta i rebràs el catàleg i la documentació necessària.

GRATIS, i sense compromís per part meva desitjo que m'envieu una més àmplia i detallada informació del BANC DE COMUNICACIÓ així com les condicions per ser-ne soci.

Nom i cognoms..... telèf.....
escola o entitat.....
Adreça.....
Població..... D.P.....
Província.....

En aquest context:

a. refusem el procediment d'assemblees de base com a inadequat per al desenvolupament ordenat de l'activitat del centre.

b. la llibertat de càtedra ha de respectar la consciència de l'alumne i el projecte educatiu del centre lliurement assumit.

5. Lamentem profundament la poca consideració i estima en què la societat manté a la pràctica el personal docent. Aspirem a una retribució digna del professorat com a reconeixement just de la important funció social que realitza.

6. Desitgem per als docents organitzacions d'empresaris i treballadors que, tot man-

**PER UN ENSENYAMENT SOCIALITZAT
I LLIURE EN UNA SOCIETAT
GENUÏNAMENT DEMOCRÀTICA**

tenint el pluralisme bàsic que les caracteritza, donin lloc a grans federacions independents d'empresaris i treballadors dintre de la unitat sindical.

7. En la mesura de les possibilitats financeres de l'Estat espanyol, l'obligatorietat de l'ensenyament s'ha d'estendre des dels quatre anys als setze, fins acabar el batxillerat.

PRINCIPIS DE COORDINACIÓ ESCOLAR

Són els principis que inspiren un conjunt de centres amb objectius similars. Existien uns principis formulats l'any 67, que van ser redactats de nou per un grup de persones d'aquestes escoles. Sobre aquesta base, unes comissions de treball van acabar de preparar-los amb l'objectiu d'adequar els principis dels centres a la realitat del moment. En les escoles van votar entre els principis antics i la nova declaració: els principis actuals van ser aprovats pels vots dels equips de 45 escoles. En dos dels 20 punts, el 7 i el 14 no hi va haver acord, i continua obert el procés de discussió.

Han estat votats per trenta escoles, de les quaranta que varen emportar-se l'enquesta.

Ha existit unanimitat o majoria en votar per la formulació inicial dels principis o per les modificacions proposades posteriorment. Només en els punts 7 i 14 no hi ha hagut acord majoritari. Creiem, però, que és fruit d'una diferent interpretació a nivell de llenguatge formal, i de poca claretat en la redacció dels punts i de les modificacions corresponents, més que d'una diversitat ideològica profunda.

Creiem que quan es presentin a l'Assemblea les ponències «Organització de l'escola» i «Objectius pedagògics concrets», que en-

102 globen aquests punts, se'ra el moment de precisar-los i discutir-los a fons per clarificar i unificar criteris.

Principis:

0. Les escoles de CE, a partir del seu planteig inicial d'escola com a servei públic, es proposen ara de definir el model d'Escola pública pel qual lluiten i amb el qual voldrien identificar-se. Són conscients, però, que la realització d'aquests principis només es podrà aconseguir quan l'escola s'insereixi dins una societat democràtica a nivell econòmic, polític i social.

1. Concebem l'escola com un canal de promoció individual i col·lectiva de tota la població. Tots els nens hi han de tenir el seu lloc, hi han de trobar allò que a cada un li cal pel seu ple desenvolupament dins el pla de progrés col·lectiu del país. Rebutgem, doncs, totes les formes de selectivitat, estructural, econòmica, cultural i ideològica dins l'aparell escolar. S'arbitraran els mecanismes que permetin l'accés al patrimoni cultural de tots els nens, compensant econòmicament i culturalment les diferències que provenen de l'origen social dels alumnes.

2. L'escola ha de ser unificada, per tant els actuals compartiments d'escola estatal, privada, religiosa, etc. han de donar part a un nou aparell que, alhora que respecti les iniciatives de cada escola, doni veritable igualtat d'oportunitats.

3. L'escola ha de ser gratuïta per a tothom, cosa que no es pot aconseguir més que amb els recursos públics.

4. L'escola ha de ser organitzada, realitzada, administrada i controlada en col·laboració entre l'Estat, els ensenyants, els alumnes, els pares i les entitats representatives. Les funcions i graus de col·laboració s'especificaran en cada cas.

5. La durada del tronc únic ha de ser la necessària per a l'educació del noi. De 0 a 3 anys, l'Estat ha de proveir les places necessàries per cobrir la demanda. A partir de 3 anys fins als 16, el tronc únic serà obligatori per a tothom.

6. La planificació i realització pedagògica de l'escola va a càrrec de l'equip de mestres, alumnes i personal no docent, de manera que tots ells puguin participar en la gestió.

8. Les línies pedagògiques d'aquesta escola no són vistes fent abstracció de la

societat, sinó que partiran dels pressupostos exposats en els punts 0 i 1.

9. Les línies pedagògiques constituïran la base comuna de totes les escoles que han de valorar i realitzar segons les possibilitats i situació concretes.

10. Les línies pedagògiques estaran en relació als canvis de la situació social, del progrés científic exterior a l'escola i de la dialèctica teòrico-pràctica de la mateixa realitat escolar.

11. Les línies pedagògiques tindran en compte la influència dels mitjans de comunicació, així com també les institucions para-escolars i cultural-recreatives que envolten el nen.

12. Dins d'aquesta pedagogia, l'ensenyament és concebut com un aspecte de l'educació global del noi.

13. L'objectiu d'aquesta educació és el desenvolupament de totes les possibilitats del noi que li permeten de contribuir a la realització d'una societat on els homes puguin progressar en el seu desenvolupament i gaudir dels resultats positius del procés històric.

15. Cal que cada un d'aquests aspectes siguin considerats a nivell de: actituds generals, tècniques concretes i continguts, per arribar a definir el seu lloc a l'escola tenint en compte les possibilitats del noi a cada etapa i ambient i traient-ne les conseqüències pedagògiques generals i didàctiques i metodològiques en particular.

16. Una atenció especial en la situació actual de l'escola mereixen els problemes de:

Llengua i cultura catalanes, formació ideològica, procedència sòcio-cultural del noi, coeducació, immigració i cultura popular.

Tots ells han de ser abordats amb esperit científic, obertura i màxim de responsabilitat dins de la definició d'escola que donem.

17. Les escoles agrupades a CE es comprometen a col·laborar entre elles en la mesura de les seves possibilitats, per tal d'anar clarificant i realitzant els punts anteriors.

18. Es comprometen també a col·laborar amb el moviment de mestres i el moviment ciutadà, en favor d'una escola realment del poble.

19. Es comprometen a donar a la llum pública tot el seu treball d'opinió.

20. Es comprometen a participar en l'estructuració i eixamplament de CE.

SOBRE LA «NOVA» ESCOLA PÚBLICA

Declaració de la Junta Directiva d'Òmnium Cultural publicada en el Butlletí interior de l'esmentada entitat, gener de 1976, i reproduïda també en la premsa diària.

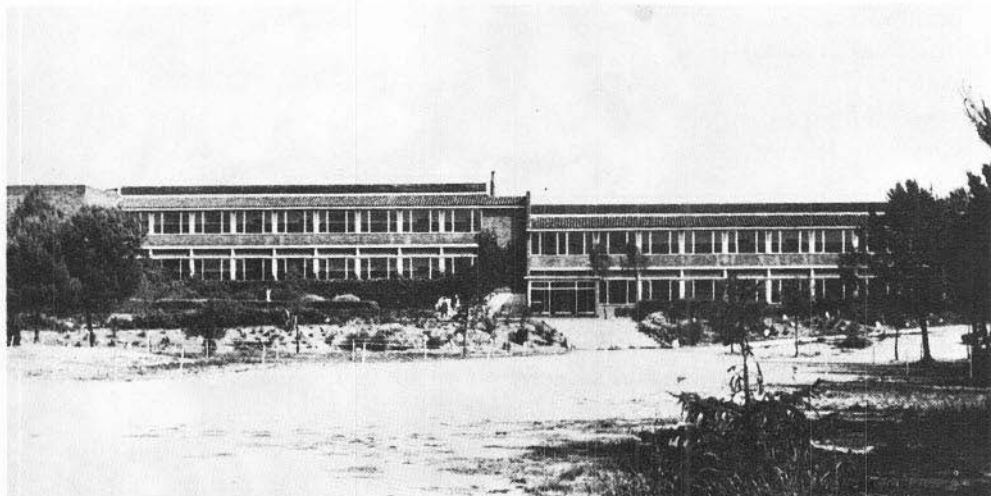
La Junta Directiva d'Òmnium Cultural ha fet pública poc abans de tancar l'edició d'aquest butlletí, la següent declaració:

No és la primera vegada que llegim a la premsa referències a una suposada conversió de l'escola actual —estatal, religiosa, privada, etc.— en l'anomenada escola pública. Nosaltres que recordem l'acció de l'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana i que som conscients que fem alguna cosa per continuar-ne l'esperit i l'eficàcia, ens adonem que de vegades quan es parla d'escola pública no es pensa en el postulat fonamental en el qual tota escola pública (o no tan pública) hauria de respondre entre nosaltres: el que l'escola sigui catalana.

En aquest sentit només les corporacions locals, democràticament elegides i els organismes de cultura d'una administració autònoma poden garantir que el que Joaquim Ventalló anomenà «escoles populars» sigui

altra vegada una realitat, mitjançant una gestió adequada a totes les necessitats, oberta amb igualtat econòmica a tots i garantint el dret a escollir escola, a fer escola i a formar escoles de tendències pedagògiques diverses, basades sempre en el servei a la comunitat, en el respecte a la persona i en l'arrelament a una llengua pròpia i a la cultura del nostre poble.

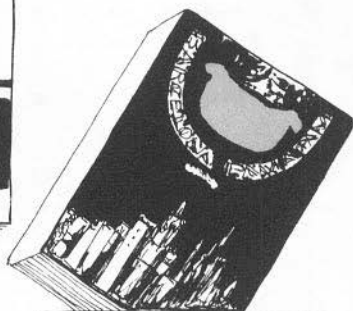
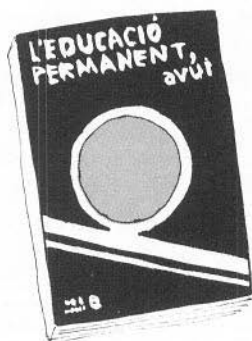
Per això ens ha sorprès i alarmat que organismes professionals que representen estaments d'educadors ens preparin des de Madrid l'adveniment d'allò que anomenen una *escuela pública unificada*, la qual només ens pot fer pensar en una versió, no precisament nova, d'aquella ordenació escolar centralitzada que ha fet tant per a la despersonalització dels pobles de la península i l'empoobriment o la desaparició de la llibertat individual.

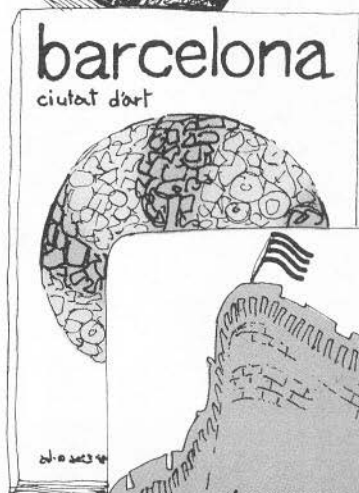
ESCOLA EN CATALÀ

PER PRIMERA VEGADA LLIBRES DE L'E.G.B.
PUBLICATS EN CATALÀ

PER ALS MESTRES

L'educació permanent, avui	
Lengrand	90
On va l'educació	
Piaget	100
L'educació matemàtica, avui	
Santaló	100
Gramàtica catalana	
Fabra	150
Barcelona pam a pam	
Cirici	300
Barcelona, ciutat d'art	
Cirici	250
L'arquitectura catalana	
Cirici	750

EDITORIAL TEIDE, S.A.

Tel. 93/250 45 07 - Viladomat, 291 - Barcelona-15

«CONSELL CATALÀ D'ENSENYAMENT»

Aquest «Consell Català d'Ensenyament» és un organisme de recent aparició (19 de febrer del 1976), format per un grup de professionals de l'ensenyament i de polítics reconeguts, de CDC, RSDC, UDC, i part de l'ERC, els quals, en un nombre total de 34 persones, van signar una declaració inicial. Més tard (maig 1976) van redactar aquest document com a principis de referència que serveixin per constituir «un lloc de trobament de totes aquelles persones i entitats que es defineixen per un ensenyament català, democràtic i pluralista en l'àmbit del Paísos Catalans». Aquest «Consell Català d'Ensenyament» no s'ha de confondre ni amb un organisme depenent del Consell de Forces Polítiques de Catalunya, (tal com el mateix CFPC va aclarir ja en el seu dia) ni amb una plataforma unitària de l'oposició catalana en el terreny educatiu, ja que el document ha estat elaborat sense la participació de la major part dels partits i de les entitats que actuen en aquest camp.

ENUNCIACIÓ DE PRINCIPIS

I — CONSIDERACIONS PRÈVIES I CONCEPTE D'EDUCACIÓ

1. L'Educació és una tasca que lliga creadorament la dimensió individual i la dimensió social de la persona en el procés de perfeccionament que és privatiu.

2. Aquest lligam creador demana que la societat accepti les diferents opcions educatives així com la presència de les diverses alternatives que cada moment històric ofereix.

3. L'Educació es desenvolupa en un ambient de diàleg, que no imposa cap opció davant la vida, sinó que promou i acull la lliure adhesió a una escala de valors.

4. Tanmateix en una societat democràtica l'Educació no comporta cap mena d'indiferentisme, perquè la llibertat personal s'expressa en la capacitat d'opció compromesa que el pluralisme alhora possibilita i produeix.

II — CONSECUÈNCIES PER A L'ESCOLA

5. Família i societat a l'Escola

L'escola, a la qual tot ciutadà té dret a poder accedir, és col·laboradora de la família en nom de la societat, i col·laboradora de la societat en nom de la família. En conseqüència no ha d'esdevenir mai un instrument dels poders públics per tal d'imposar a les famílies o a l'individu una determinada opció ideològica. Entenem, però, que l'Escola és per naturalesa un instrument actiu de canvi i de renovació social.

6. Dimensió política de l'Escola

L'educació —i específicament l'educació escolar— sempre té una dimensió política en la mesura que capacita els ciutadans per a l'adopció d'opcions pròpies de llur condició.

III — CARACTERÍSTIQUES GENERALS DEL SISTEMA EDUCATIU

7. **Servei públic:** Entenem que el sistema educatiu ha de comportar que l'ensenyament, en tots els seus graus, sigui un servei públic.

8. Gratuïtat i control públic

En conseqüència, l'escola, alhora pública i deversa, cal que sigui oberta a tots, absolutament gratuïta i finançada íntegrament per les Entitats públiques, les quals, mitjançant control, n'hauran d'assegurar la qualitat de l'ensenyament, l'adequació a les necessitats del progrés social, la gestió administrativa correcta i el caràcter pluralista.

9. Pluralisme

Entenem per «pluralista» la situació resultant —segons les possibilitats concretes de cada lloc— o bé de la diversitat d'escoles suficient per a permetre una autèntica llibertat d'opció, o bé d'un absolut respecte als diversos sistemes de valors d'una societat democràtica i als diversos estaments que concorren a cada institució escolar.

10. Sistema educatiu compensador de desigualtats

L'Educació escolar, tant per ella mateixa com ateses les derivacions que se'n segueixen a la vida adulta, és un dret de tota persona, amb independència de les seves possibilitats econòmiques. Encara més: l'escola no s'haurà de limitar a proporcionar un igual ensenyament a tothom, sinó que l'haurà de donar de manera que compensi les desigualtats que afecten negativament l'evolució dels alumnes, per exemple, les d'origen social, de constitució biopatològica, de medi familiar, etc.

11. Política educativa realista i generosa

Els objectius òptims d'una planificació educativa estan i estaran subjectes a les limitacions econòmiques i de finançament de qualsevol societat. Afirmem, però, la prioritat valorativa de les necessitats de l'ensenyament, a l'hora de distribuir el pressupost públic.

12. Catalanitat

L'escola i la Universitat a Catalunya seran nacionals catalanes. Això significa, essencialment, en l'aspecte lingüístic, l'oficialitat de la llengua catalana com a idioma institucional, i l'ús preferent de la llengua catalana com a llengua docent. Pel que fa als continguts, seran objecte de tracte preferent tots els temes (culturals, socials, polítics, científic i tècnics) que siguin específics de la realitat catalana.

13. Obertura a les altres cultures

Cal preveure, alhora, no sols la llibertat sinó el conreu específic de la llengua i de la cultura castellanes an l'àmbit escolar i uni-

versitari. Cal no oblidar que l'educació —i específicament l'educació escolar— ha de ser ensem integradora i oberta. La que no saltres propugnem s'obre a la comprensió de tots els homes i de totes les cultures, precisament des de la vivència de la realitat i de la cultura catalanes.

IV — PARTICIPACIÓ DELS CIUTADANS EN EL SISTEMA EDUCATIU

14. En la planificació

En la futura organització de l'educació, i pel que fa a la planificació escolar a tots els nivells, caldrà trobar els canals de participació, individual i associada, dels ciutadans, de manera que a cada ciutat i comarca la gratuïtat i el pluralisme siguin eficaçment assolits.

15. En el control de la qualitat i de la gestió

Caldrà també que la participació ciutadana tingui accés al control verificador de la qualitat de l'ensenyament, de l'adequació a les necessitats del progrés social i de la gestió administrativa correcta. Tal participació a aquests controls caldrà que s'exerceixi en l'àmbit de l'avaluació global del sistema educatiu, de l'eficàcia ordenació dels diversos nivells educatius, i en cadascuna de les institucions docents, inclosa la Universitat.

V — GESTIÓ DE LES INSTITUCIONS EDUCATIVES

16. Esperit democràtic de la gestió

El sistema educatiu ha de recolzar en la democràcia, i és, doncs, contrari a tot tipus d'autoritarisme. Entenem que ha d'encoratjar i enriquir les iniciatives i el desenvolupament personal de professors i alumnes.

17. Gestió dels ensenyants, pares, alumnes, personal no docent i delegats públics

Propugnem, en conseqüència, que en la gestió de tota mena de centres educatius intervinguin les persones directament interessades, que són, bàsicament, els ensenyants, els pares i els alumnes (segons els graus d'ensenyament), el personal no docent, i els representants de les entitats públiques que financien els centres.

Dins de cada institució docent caldrà establir els òrgans de participació d'aquests estaments.

18. Operativitat i eficàcia en la direcció

Cal assegurar alhora l'operativitat i l'eficàcia en la direcció, individual o col·legiada, dels centres educatius, fent que l'elecció dels càrrecs i l'atorgament dels corresponents

poders siguin decisions lliurement acceptades.

19. Límits de l'autonomia dels centres

L'autonomia dels centres haurà d'assolir una plenitud compatible amb la subjecció a:

a) Les lleis generals del país, especialment les grans línies i fites assenyalades en les lleis d'educació vigents.

b) Els tribunals, en relació amb l'observació de les lleis.

c) Les normes sorgides d'un òrgan integrat pel conjunt de centres escolars junt amb institucions i associacions tals com els Ajuntaments, els Sindicats, les Associacions de veïns, les Associacions de pares..., òrgan al qual la legislació caldrà que reconegui un lloc en el sistema educatiu.

20. Resolució de conflictes

En tot aquest procés pluralista i participatiu cal preveure i establir uns mitjans democràtics i eficients capaços de resoldre les situacions conflictives que es puguin produir. Les vies d'instància i de recurs previstes hauran de ser clares i de fomentar la solució dels conflictes amb un esperit de diàleg constructiu.

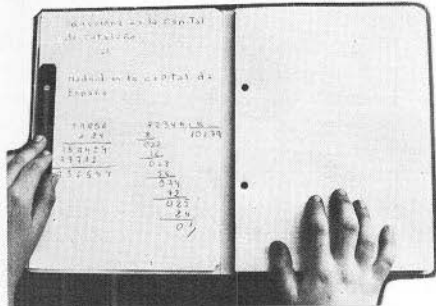
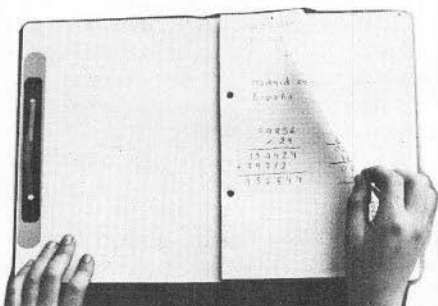
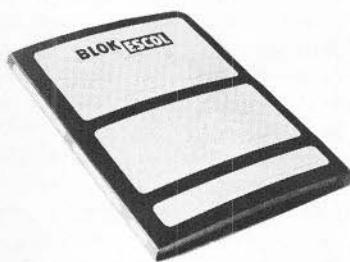
«CONSELL CATALA D'ENSENYAMENT»

BLOK ESCOL

REG. 44124 FAX 107 201

CARPETA AMB ARXIVADOR PER
REDACTAR, CLASSIFICAR I APLEGAR
TREBALLS D'ESCOLA

CUAN TINGUI ESCRIT EL TEMA O
TREBALL ES DESENGANXA FÀ-
CILMENT PER CORRETGIU O
VALUAR EN FULL SUELTO.

FÀBRICA DE MANIPULATS

ESCOL OFI

DESPRES ES SUJETA AL ARXI-
VADOR I AIXÍ SUCCESIVAMENT,
QUEDAN EL BLOC PLE, PER TAL
DE CONSERVAR-HO.

Bonifacio, S. A.

VIA TRAJANA, 13 TELS. 381 22 97 - 381 28 12 SANT ADRIA DE BESOS (BARCELONA)

CONCLUSIONS DE LES JORNADES DE PLANIFICACIÓ LINGÜÍSTICA A L'ESTAT ESPANYOL

Impulsades per «Rosa Sensat» i organitzades per l'ICE de l'Autònoma es van celebrar aquestes jornades, a Barcelona, el mes d'abril de 1976. Van reunir 85 ensenyants, que es plantegen en els seus llocs de treball la qüestió de les llengües catalana, basca, gallega, aranesa, aragonesa i asturiana (o bable).

«Reunits a Barcelona, durant els dies 22, 23 i 24 d'abril de 1976, 85 ensenyants pertanyents a sis llengües no-oficials de l'Estat espanyol: aranès, aragonès, asturià, català, euskera i gallec, hem arribat a les conclusions següents que donem ara en forma resumida per a la premsa:

A. Planteig general

La planificació lingüística en l'àmbit de l'Estat espanyol s'enfoca aquí en el marc d'un canvi polític que permeti d'abordar els problemes dels pobles, les llengües nacionals, les llengües minoritàries, etc., amb criteris democràtics i en la línia de la democratització cultural.

Totes aquestes llengües han estat oprimites a diversos nivells i defensades i fins en alguns aspectes recuperades segons la diversa conscienciació i potència social de les comunitats que les parlen. Ara aquestes llengües exigeixen un reconeixement oficial de la seva existència per part de tots els òrgans administratius, entitats locals, etc.

Aquest reconeixement comporta per a totes i cada una de les llengües la normalització del seu ús.

Elements d'aquesta normalització són: el seu ús en la vida pública i administrativa, el seu ús total i obligatori a l'escola, el seu ús normal en els mitjans de comunicació.

Així com: la consideració científica de llengües per a totes, la seva promoció pública, amb una especial dedicació,

llengües que més ho necessiten, l'acceptació de centres de decisió per a cada cas.

B. Cuestions específiques

1. Constatem que la composició escolar dels centres respon a una *tipologia diversa* en funció dels percentatges de nens de cada parla (llengua del país / castellà). En qualsevol cas proposem que la llengua del país sigui el vehicle exclusiu d'ensenyament dels qui la parlen, i que als qui no la parlen els sigui ensenyada de manera que els pugui arribar a ser, tard o d'hora, vehicle d'aprenentatge. En el ben entès que en casos de situació extrema es podran prendre mesures més directes de recuperació lingüística.

2. Demanem que l'Escola de Formació de Professorat asseguri la *formació dels ensenyants* respecte als patrimonis culturals nacionals i d'una manera especial de la llengua.

3. Així mateix cal un *reciclatge urgent* de tots els mestres en actiu i dels alumnes que no hagin passat per una Normal amb aquests plantejaments, i un reciclatge periòdic dels mestres en exercici.

4. Tot això ha d'anar complementat per un control i decisió autònoma en la *provisió de places*.

5. Demanem càtedres universitàries i acadèmies de cada llengua que elaborin els *estudis científics* corresponents.

6. Que aquests estudis d'acord amb les escoles es concretin en una *metodologia i en un material escolar* també propi, tot plegat finançat des dels organismes oficials i sense afany lucratiu.»

ABACUS

ABACUS

ABACUS

ABACUS

ABACUS

ABACUS

ABACUS

ABACUS

ABACUS

ABACUS

Els socis de la Cooperativa gaudeixen d'unes bonificacions en les seves compres que arriben al 30 % sobre el PVP, ultra les ofertes amb bonificacions extraes que, de tant en tant, ofereix la Cooperativa. Visiteu-nos i us en convencereu.

és una Cooperativa de consum, especialitzada en la distribució entre els seus socis, de:

Material

escolar
d'escriptori
per a treballs manuals

Llibres

per a infants (amb selecció d'edat i de contingut)
per a adults (pedagogia, psicologia, literatura, etc.)

Jocs didàctics

per a Llar d'Infants, Parvulari, esplai, etc.

Discos

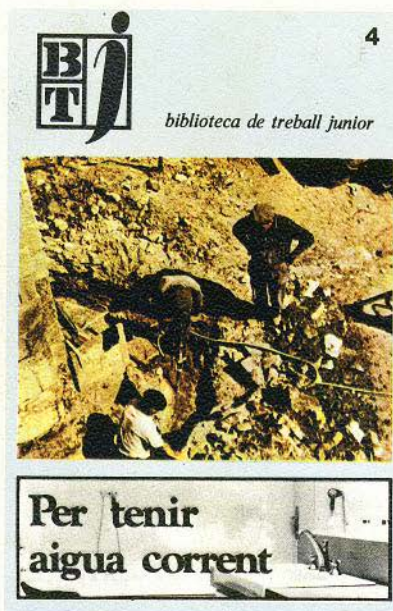
per a infants, clàssics, etc.

FER-SE SOCI ES MOLT SENZILL
US ESPEREM!

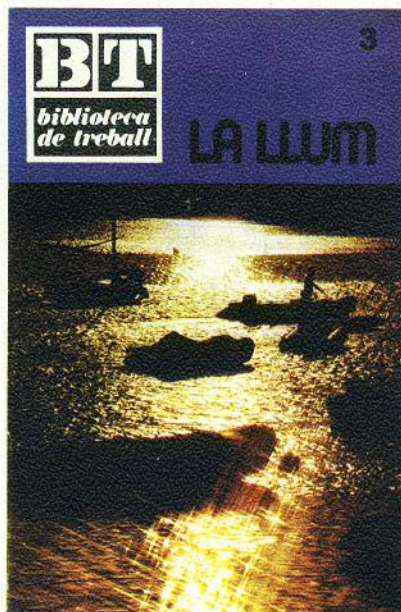

SEGON CURS!

La Biblioteca de Treball, en dues sèries –BTj i BT–, ja compta amb vint títols al carrer. Al llarg del curs, l'equip ACIES que programa, conjuntament amb Laia, la Biblioteca de Treball, ha anat recollint indicacions i suggerències que permetessin de millorar-ne el contingut, la presentació i, sobretot, l'adequació del programa a les exigències escolars.

SUBSCRIVIU-VOS A LA BT, UNA EINA DE TREBALL, UNA VERITABLE ENCICLOPÈDIA ESCOLAR.

Alguns títols per al curs 1976-77:

BTj

La xocolata

El porc

A l'hospital

Descobrim la simetria

El tren

Que és gran, la mar!

BT

Com neix la vida

El cultiu d'insectes

La construcció d'un petrolier

El cor

Història del Primer de Maig

La llum

editorial laia

Subscripcions al vostre llibreter habitual o a
Editorial Laia, Constitució, 18-20, Barcelona-14, tel. 332 84 08